

Tid och plats: torsdagen den 29 november 2018
  kl. 18:30
  Sessionssalen

Berit Lundström (M)
Ordförande

Gunilla Lynghed
Sekreterare

Ärenden   Enligt bifogad ärendeförteckning

Ledamot som är förhindrad att närvara vid sammanträde skall anmäla detta till Gunilla Lynghed gunilla.lynghed@sjobo.se, 0416-27234 eller Hanna Malm hanna.malm@sjobo.se, 0416-27249, eller någon annan anställd vid vård- och omsorgsförvaltningen, som kallar ersättare.

Gruppmöten
A kl. 18.00 Sessionssalen
S/V kl 17.30 Vollsjörummet

Föredragningslista Vård- och omsorgsnämnden

Ärende- nummer	Ärendemening	Dnr
Nämndsärende		
1	Information Brukarundersökning Vad tycker de äldre om äldreomsorgen 2018	2018/269
2	Ekonomisk uppföljning och prognos september 2018	2018/237
3	Ekonomisk uppföljning och prognos oktober 2018	2018/268
4	Sammanträdesplan för vård- och omsorgsnämnden 2019	2018/271
5	Budget 2019 inriktning ekonomi	2018/270
6	Överenskommelse mellan Region Skåne och kommunerna i Skåne län om samverkan vid utskrivning från slutna hälso- och sjukvård	2018/274
7	Skrivelser von november 2018	2018/272
8	Information Von november 2018	2018/275
Sekretess		
9	Arbetsutskottets protokoll september oktober 2018	2018/276
10	Lex Sarah Ängsgården särskilt boende Ängsgården 2018-09-06	2018/261
11	Lex Sarah Ängsgården särskilt boende augusti	2018/262
12	Anmälan om delegationsbeslut Von november 2018	2018/278
13	Urvalsärende bostadsanpassningsbidrag Von november 2018	2018/279
14	Urvalsärende SoL Von november 2018	2018/280
15	Urvalsärende LSS von november 2018	2018/281

TJÄNSTESKRIVELSE

Datum	Dnr
2018-11-14	2018/269
	Hid

Vård och omsorgsförvaltningen
Gunilla Lynghed
Administrativ chef vård och
omsorgsförvaltningen

Information Brukarundersökning Vad tycker de äldre om äldreomsorgen 2018

Vård och omsorgsförvaltningens förslag till beslut

Vård- och omsorgsnämnden tackar för informationen och lägger denna till handlingarna.

Sammanfattning av ärendet

På regeringens uppdrag gör Socialstyrelsen undersökningar om äldres uppfattning om vården och omsorgen om äldre.

Resultatet publiceras i en rapport, och dessutom används vissa delar i rapporten Öppna jämförelser av vården och omsorgen om äldre.

Beslutsunderlag

Sjöbos resultat i den nationella brukarundersökningen för särskilt boende och hemtjänst.

Vård och omsorgsförvaltningen

Gunilla Lynghed
Administrativ chef vård och omsorgsförvaltningen
0416-27234

Så tycker de äldre om äldreomsorgen 2018

Resultat för Sjöbo
Hemtjänst

Resultaten för er kommun

Det här är en sammanställning av resultaten för er kommun från undersökningen

Vad tycker de äldre om äldreomsorgen? år 2018.

Du hittar enkäten på Socialstyrelsens hemsida
www.socialstyrelsen.se/aldreundersokning

Nedan följer några bilder om deltagarna. Därefter presenteras årets resultat för olika områden med utgångspunkt från frågorna i enkäten. Den sammantagna nöjdheten presenteras för totalen i kommunen och med hänsyn till kön, ålder och regiform. Jämförelser mellan åren 2016, 2017 och 2018 sker för områdena inflytande, utförande och bemötande samt trygghet och tillgänglighet.

Årets deltagare

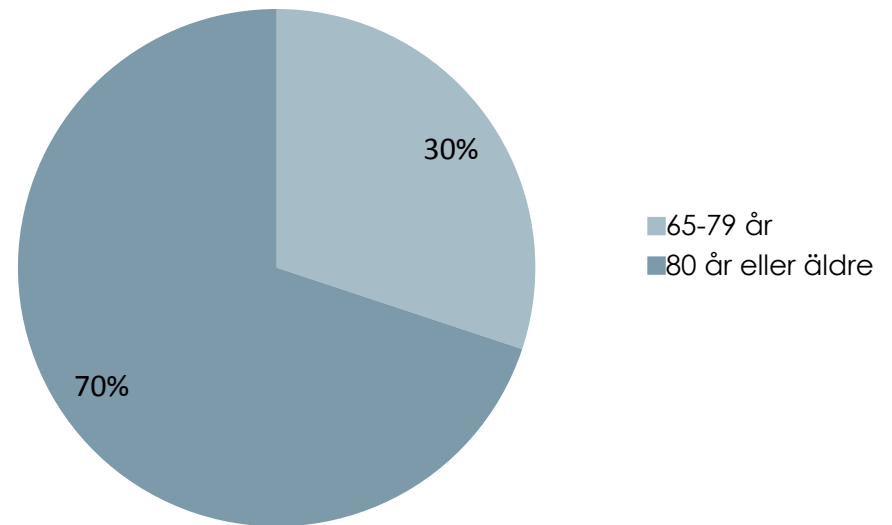
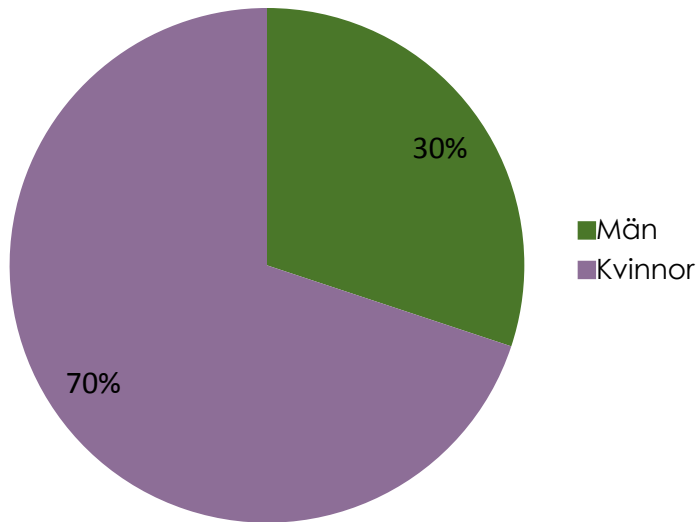

Deltagare

Totalt svarade 87 390 personer på årets enkät för äldre med hemtjänst, vilket är 59,8% av de tillfrågade.

I Sjöbo svarade 103 personer, vilket är 53,9% av de tillfrågade.

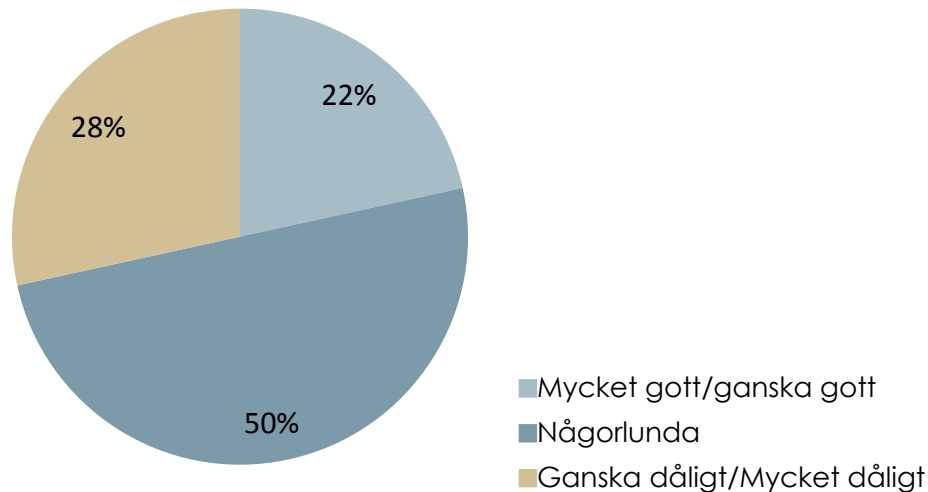
Kön och ålder hos kommunens deltagare

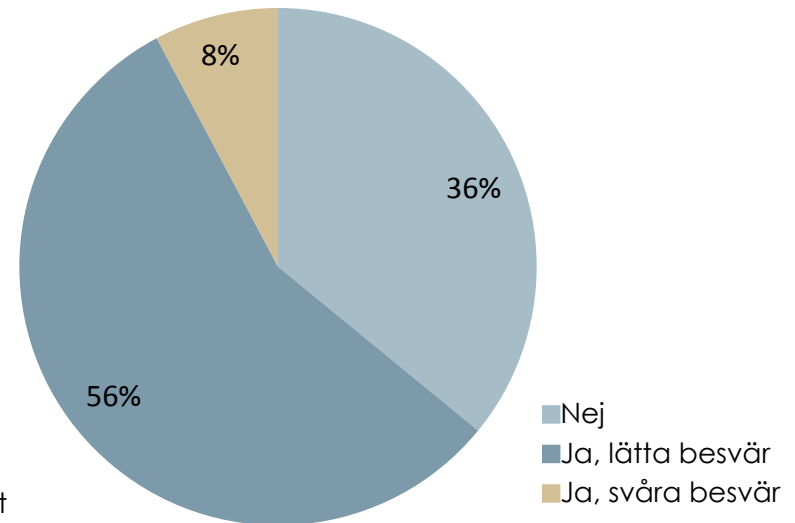

Egenupplevd hälsa hos kommunens deltagare

Hur bedömer du ditt allmänna hälsotillstånd?

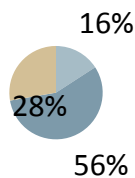

Har du besvär av ängslan, oro eller ångest?

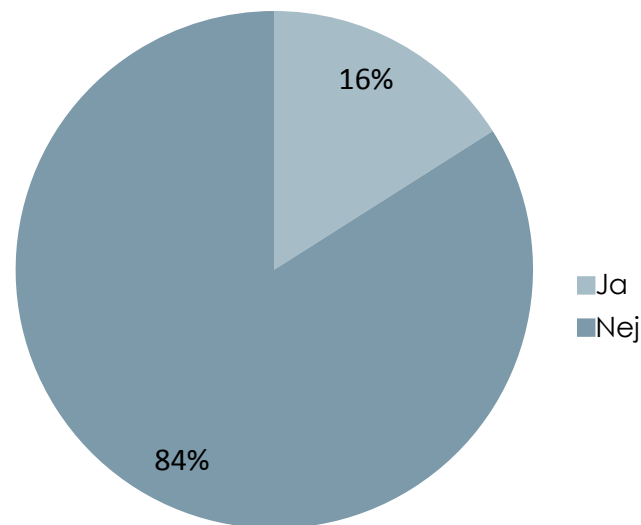
Egenupplevd hälsa hos kommunens deltagare forts.

Hur är din rörlighet inomhus?

- Jag förflyttar mig själv utan svårigheter
- Jag har vissa svårigheter att förflytta mig själv
- Jag har stora svårigheter eller kan inte alls förflytta mig själv

Bor du tillsammans med någon annan vuxen?

- Ja
- Nej

Resultatöversikt år 2018

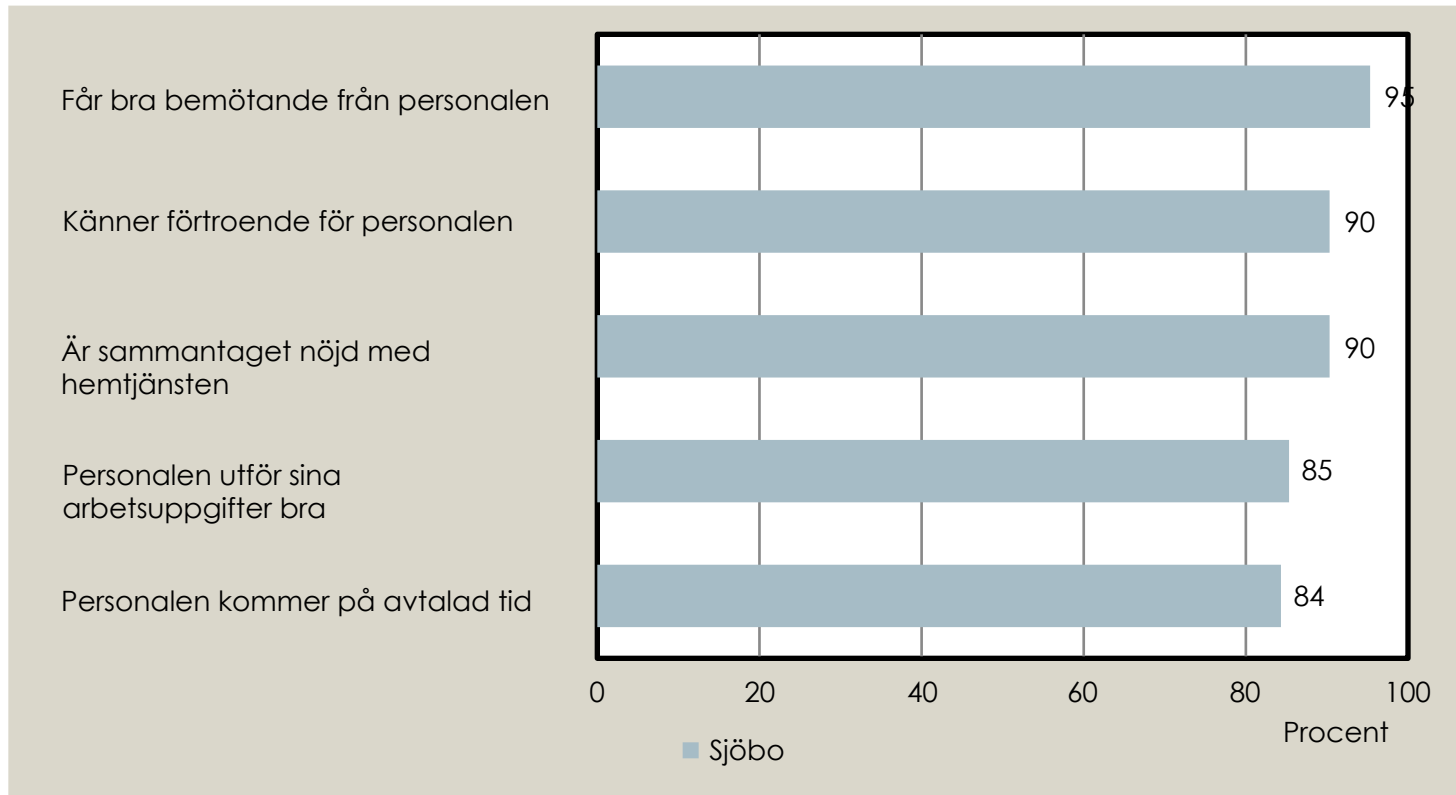

Andel positiva svar

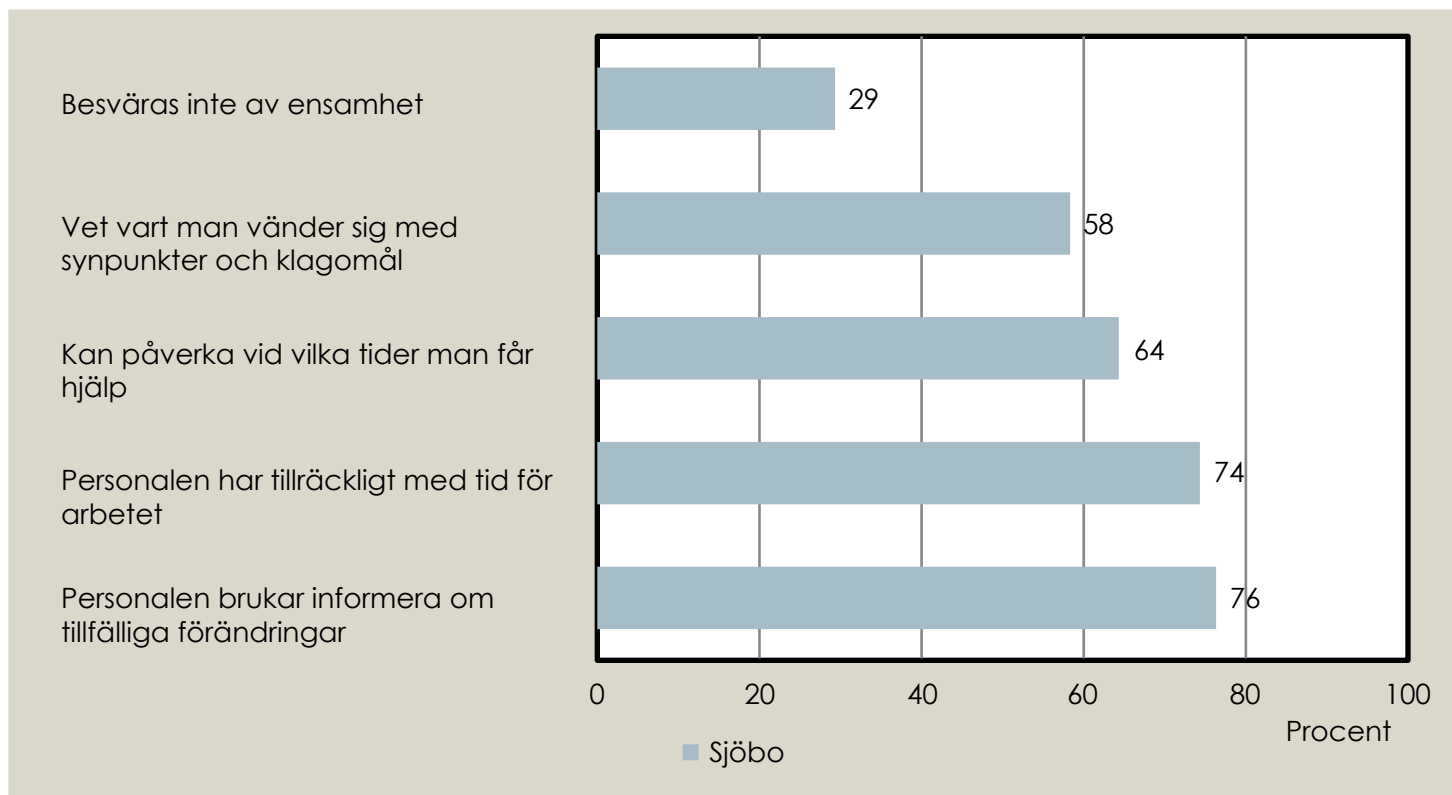
Resultat redovisas som andelen positiva, d v s andelen i procent av de svarande som avgivit ett positivt svar. För närmare redovisning av vilka svarsalternativ som klassas som positiva, se mer om undersökningen på

www.socialstyrelsen.se/aldreundersokning

De fem frågor där andelen positiva svar är högst

De fem frågor där andelen positiva svar är lägst

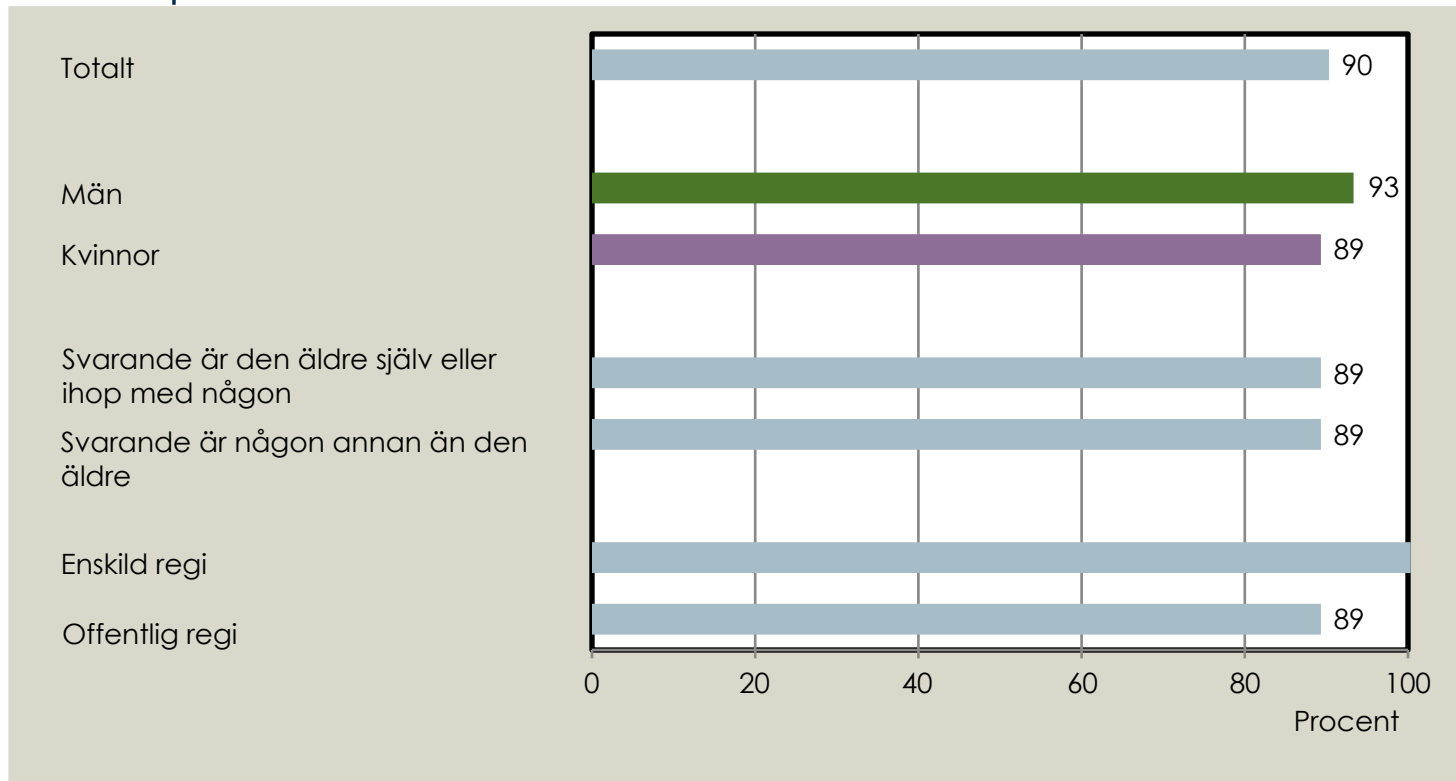

Sammantagen nöjdhet i kommunen

Hur nöjd eller missnöjd är du samman- taget med den hemtjänst du har?

Andel positiva svar i kommunen

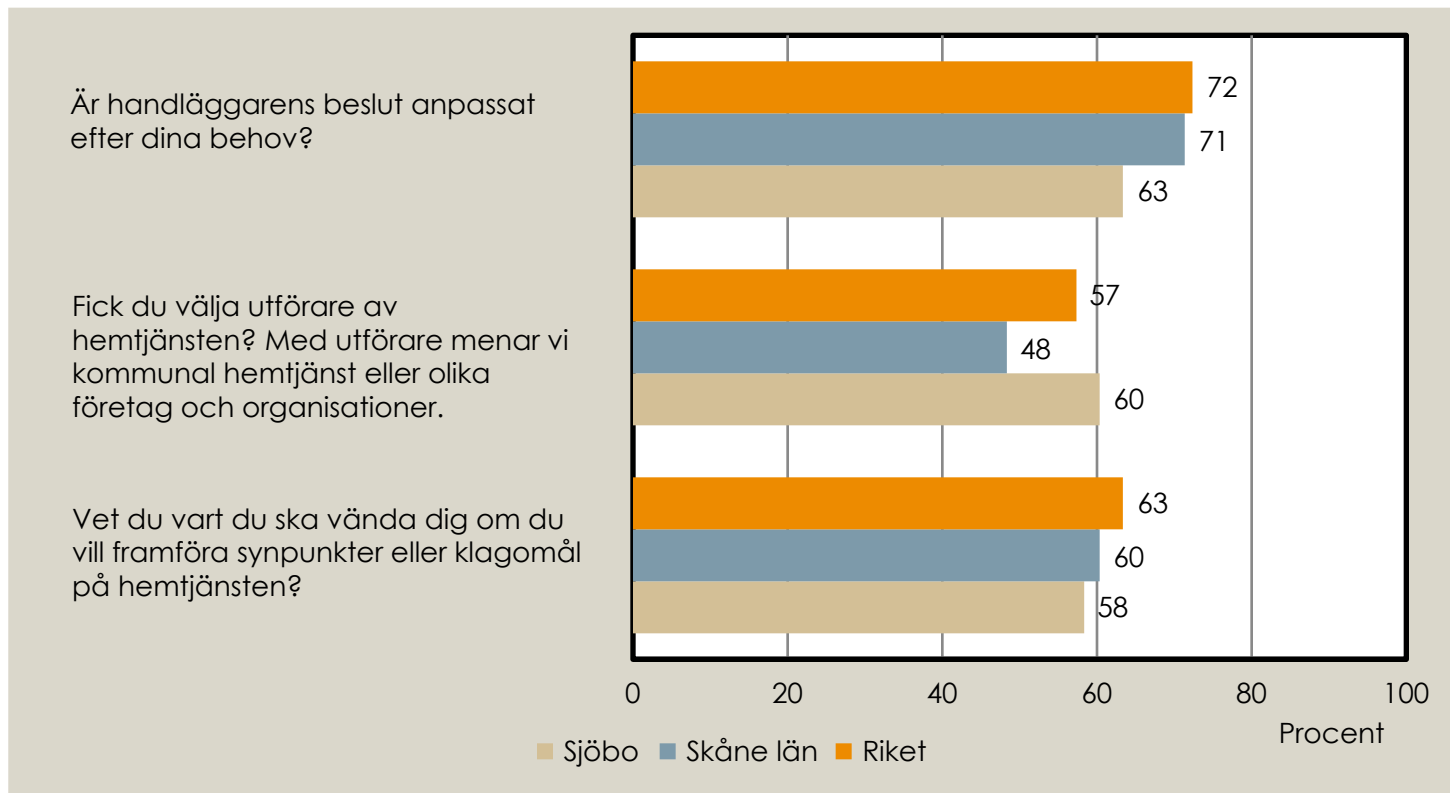

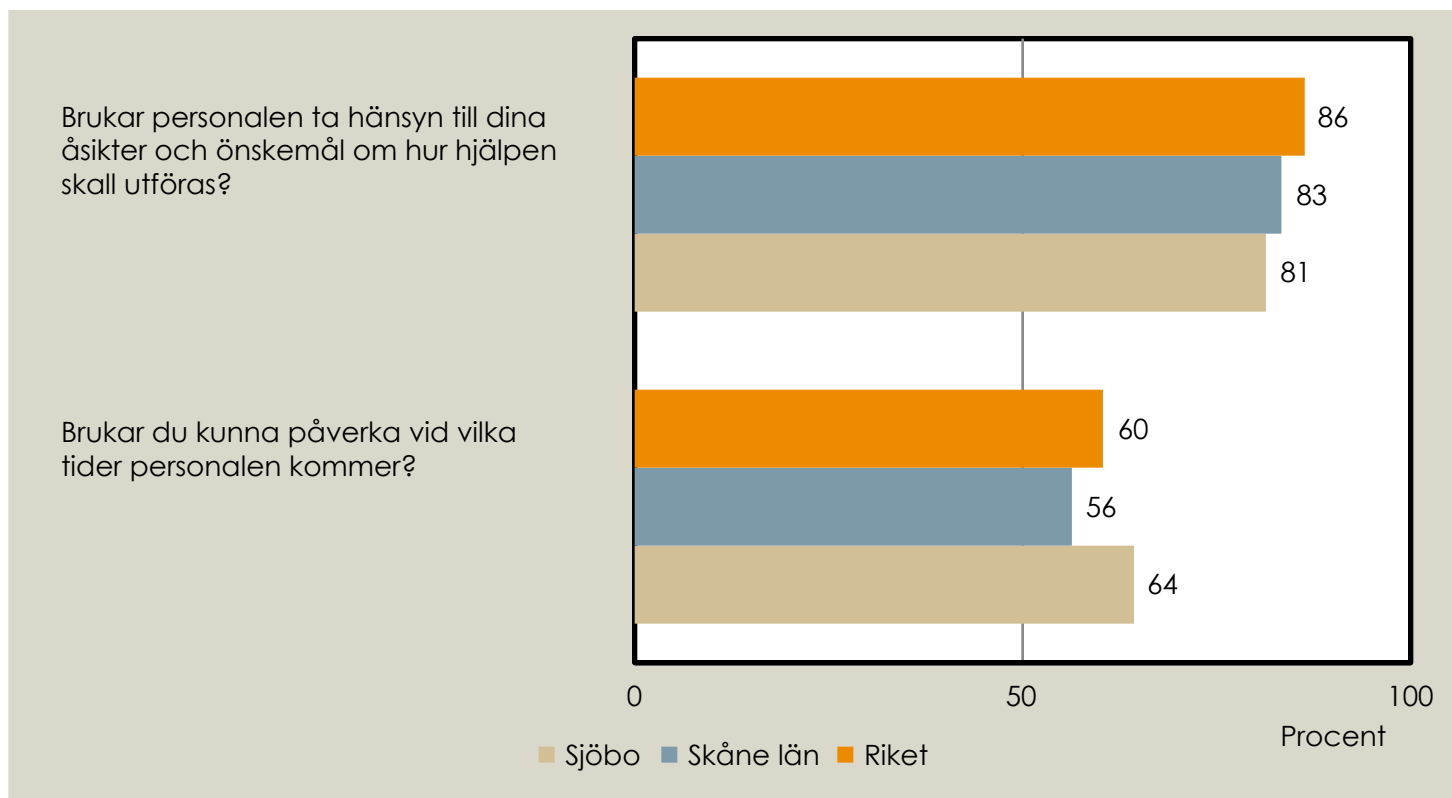
Samtliga frågor med referensvärden

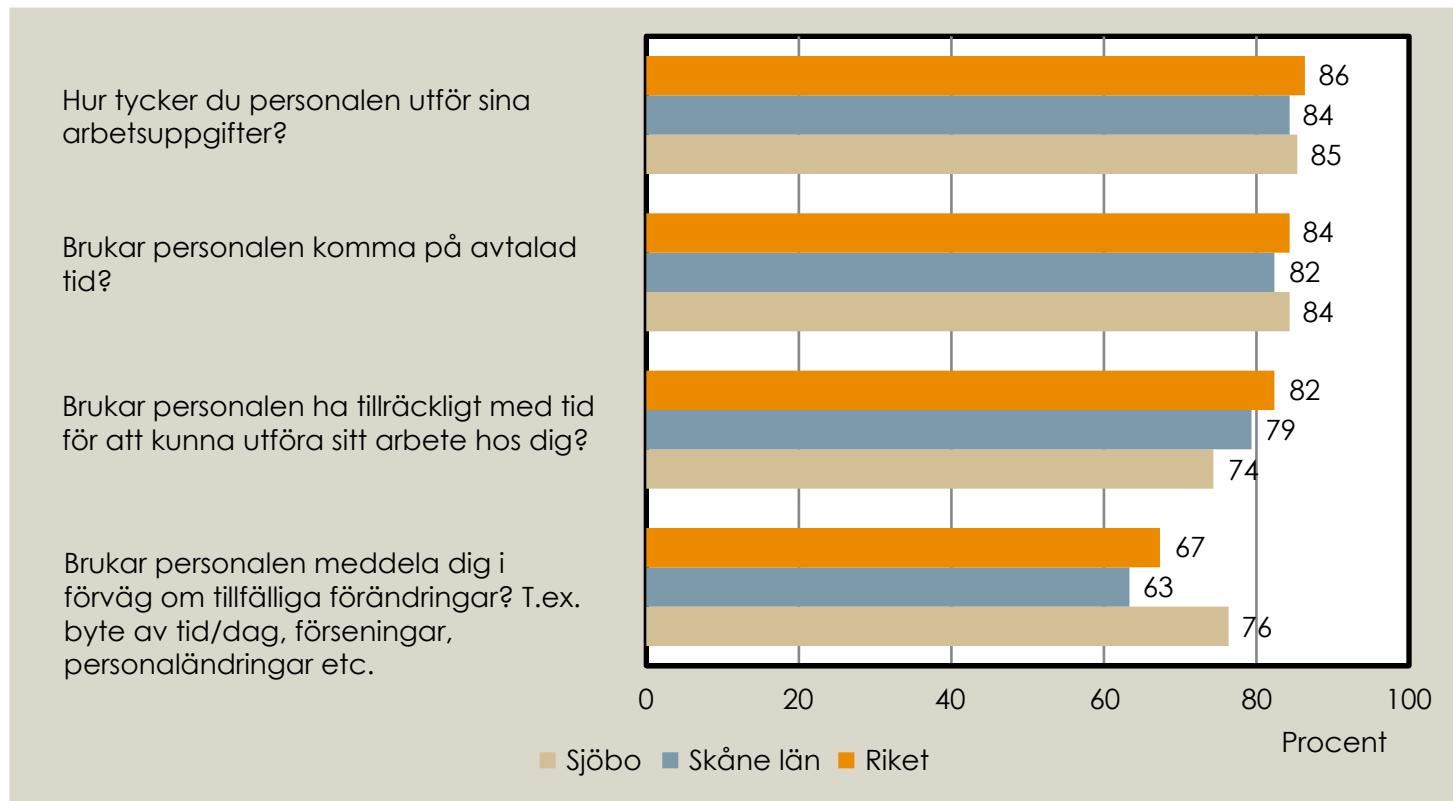
Andel positiva svar inom området kontakter med kommunen

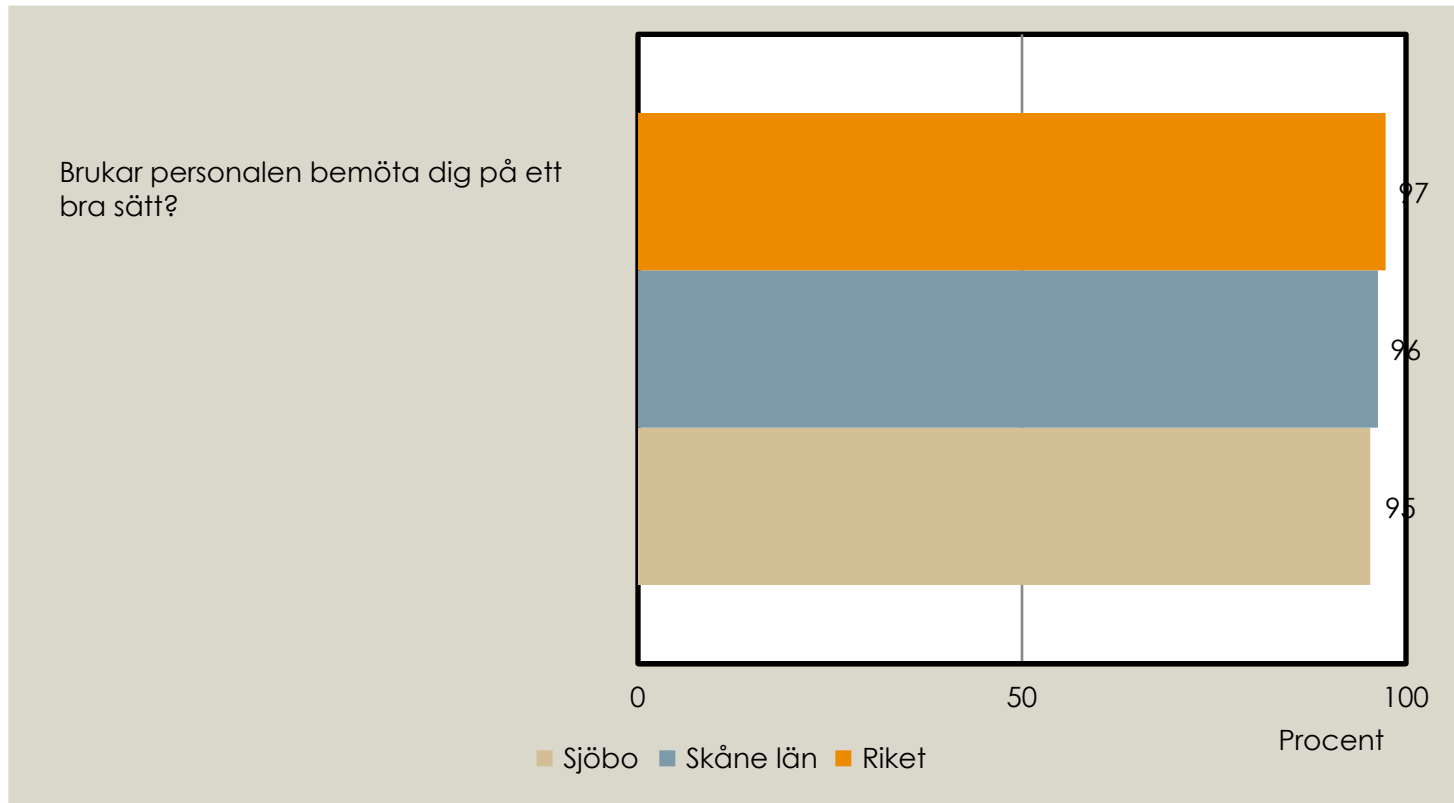
Andel positiva svar inom området inflytande

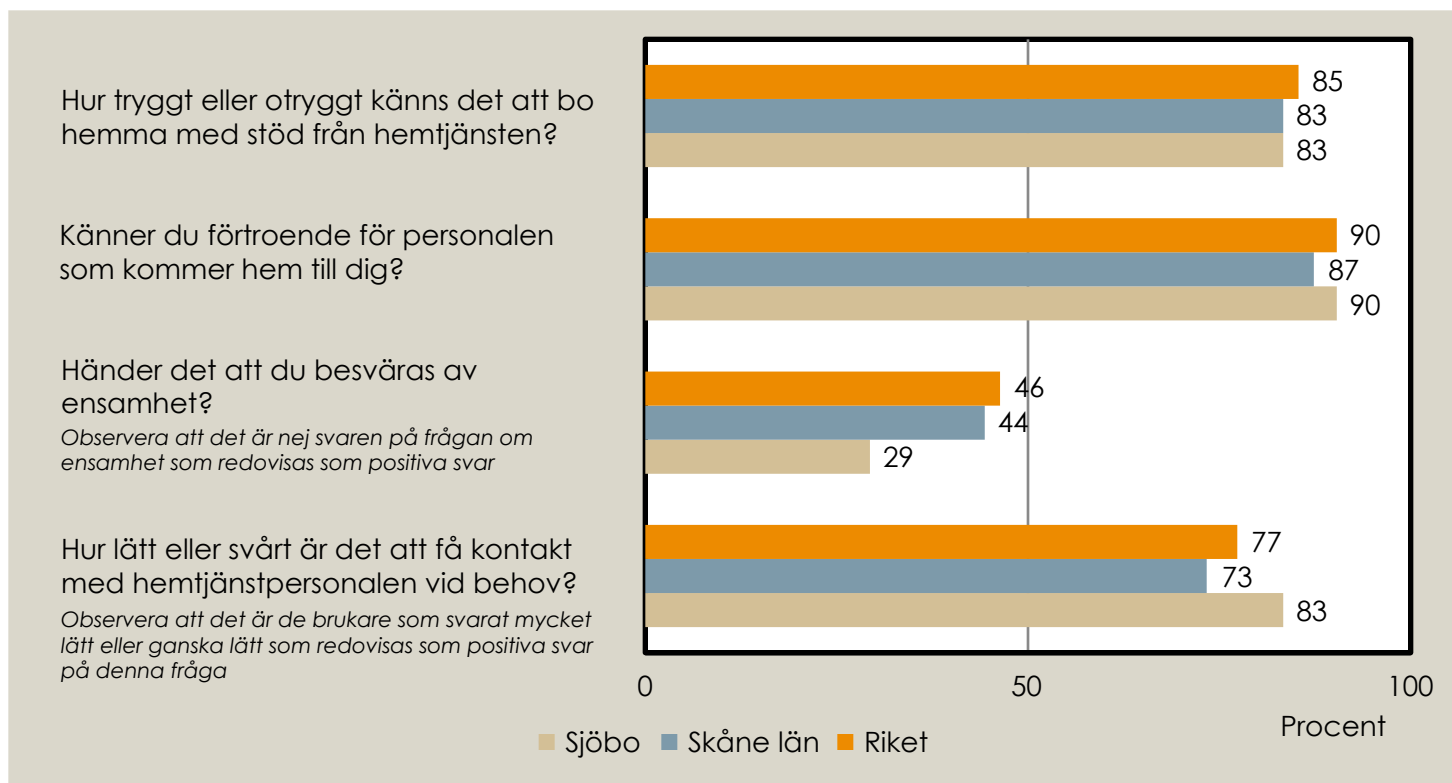
Andel positiva svar inom området hjälpens utförande

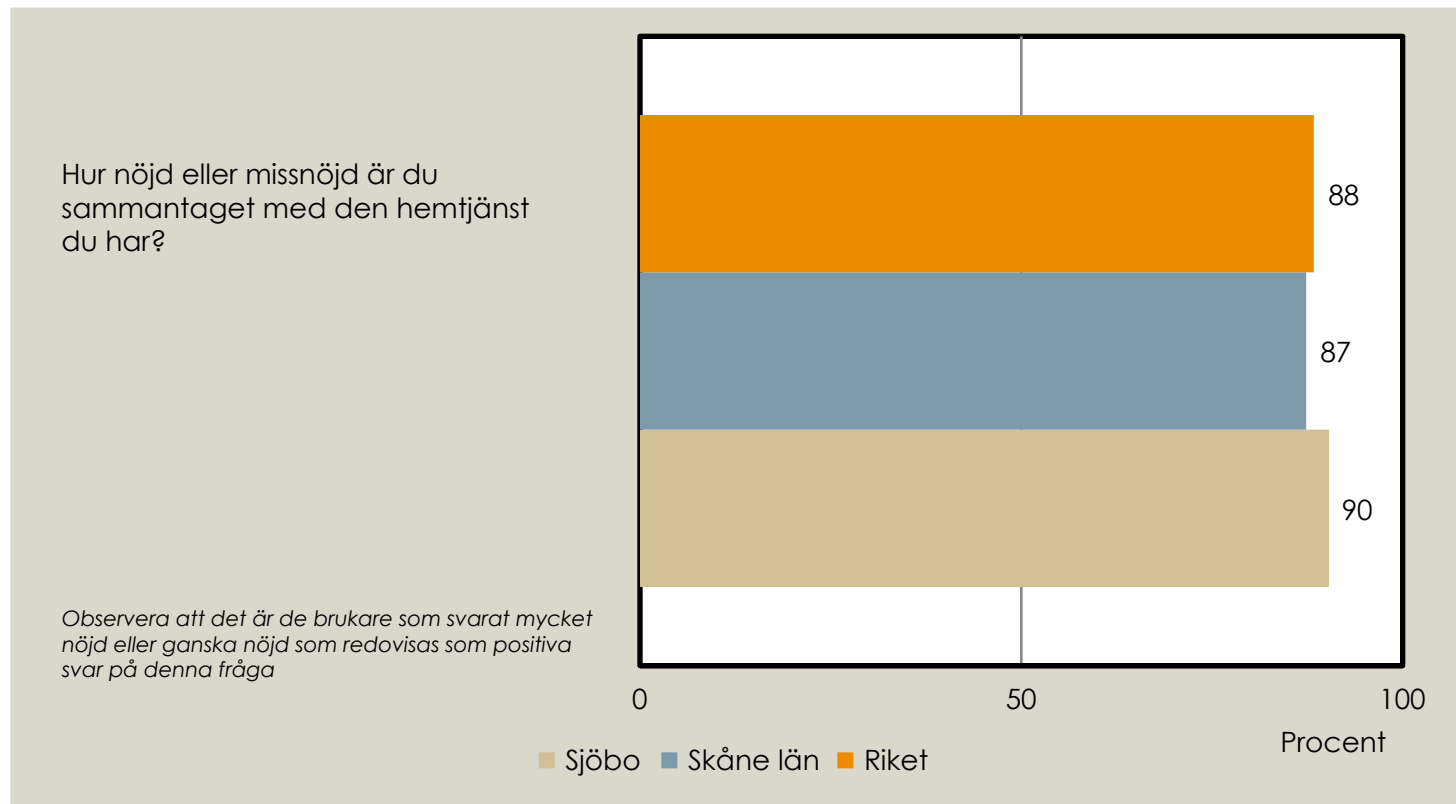
Andel positiva svar inom området bemötande

Andel positiva svar inom området trygghet och tillgänglighet

Andel positiva svar inom området hemtjänsten i sin helhet

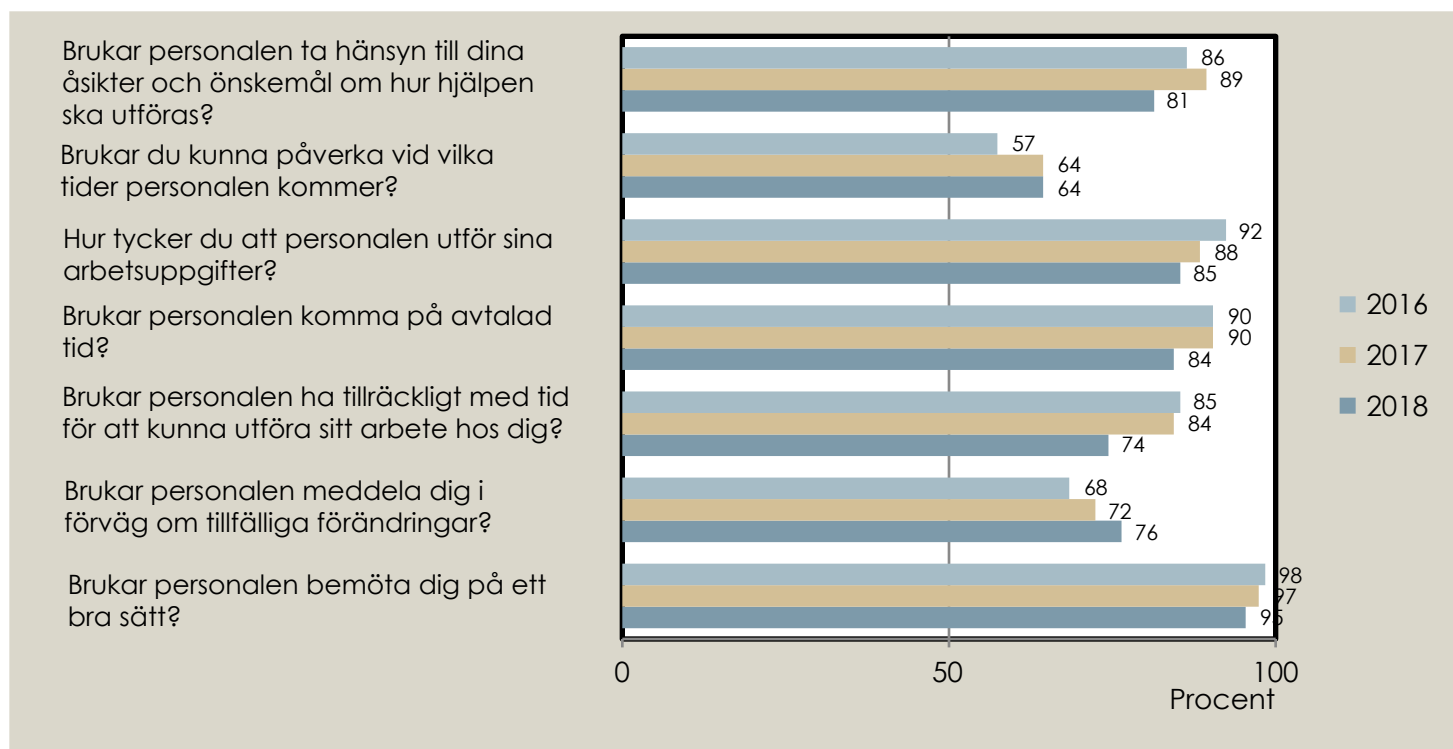
Några jämförelser av resultaten för kommunen åren 2016, 2017 och 2018

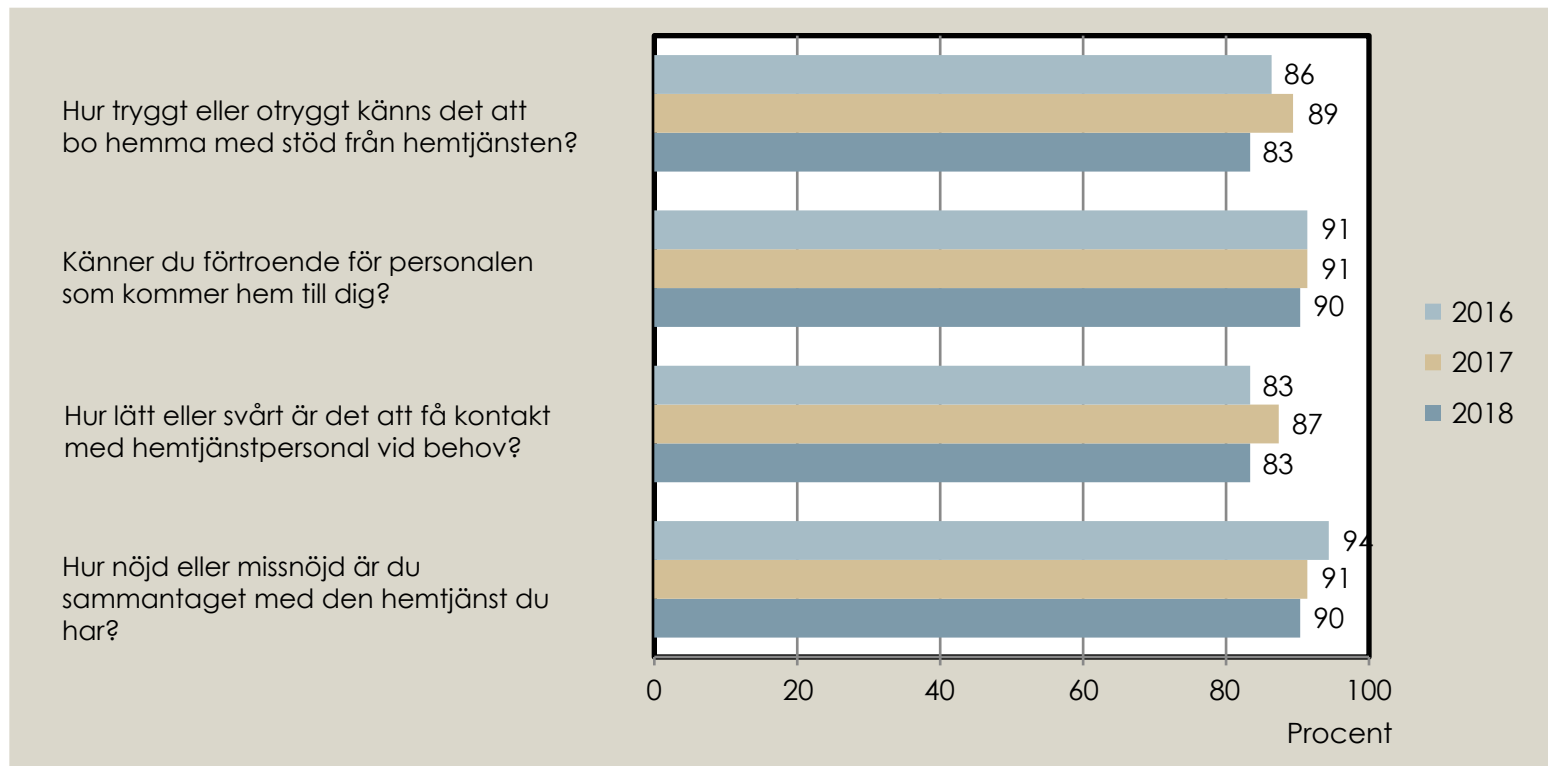
Inflytande, utförande och bemötande

Andel positiva svar i kommunen

Trygghet och tillgänglighet

Andel positiva svar i kommunen

Om undersökningen

Om undersökningen Vad tycker de äldre om äldreomsorgen? 2018

- Syftet med undersökningen är att kartlägga de äldres uppfattning om sin vård och omsorg. Resultaten används för jämförelser mellan kommuner och verksamheter och som underlag för utveckling och förbättring av vården och omsorgen om de äldre.
- Samtliga personer, 65 år och äldre, som den 31 december 2017 hade hemtjänst eller bodde på särskilt boende har fått möjlighet att besvara en enkät. Personer som enbart hade hemtjänstinsatser i form av matdistribution och/eller trygghetslarm eller som enbart hade beslut om korttidsboende ingick dock inte i undersökningen.

- Undersökningen genomfördes från mitten av mars till och med 25 maj 2018.
- Socialstyrelsen ansvarar för redovisningen av data och de analyser som finns i rapporter och presentationsmaterial. Institutet för kvalitetsindikatorer AB har genomfört datainsamlingen på uppdrag av Socialstyrelsen.
- På www.socialstyrelsen.se/aldreundersokning finns mer att läsa om de nationella resultaten. Resultat finns också redovisade per län och kommun samt för verksamheter ner till minst 7 svarande.

**Mer information finns på:
www.socialstyrelsen.se/aldreundersokning**

Så tycker de äldre om äldreomsorgen 2018

Resultat för Sjöbo
Särskilt boende

Resultaten för er kommun

Det här är en sammanställning av resultaten för er kommun från undersökningen

Vad tycker de äldre om äldreomsorgen? år 2018.

Du hittar enkäten på Socialstyrelsens hemsida
www.socialstyrelsen.se/aldreundersokning

Nedan följer några bilder om deltagarna. Därefter presenteras årets resultat för olika områden med utgångspunkt från frågorna i enkäten. Den sammantagna nöjdheten presenteras för totalen i kommunen och med hänsyn till kön, ålder och regiform. Jämförelser mellan åren 2016, 2017 och 2018 sker för områdena boende- och måltidsmiljö, inflytande och bemötande samt trygghet och tillgänglighet.

Årets deltagare

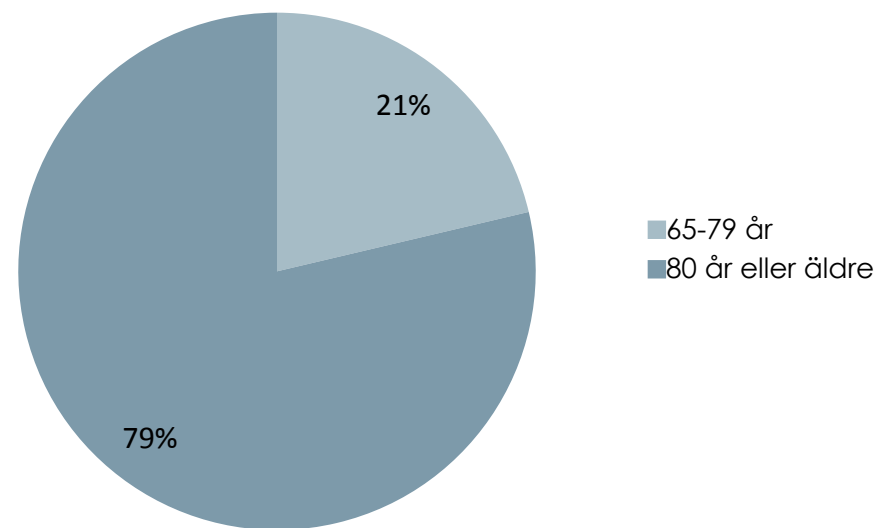
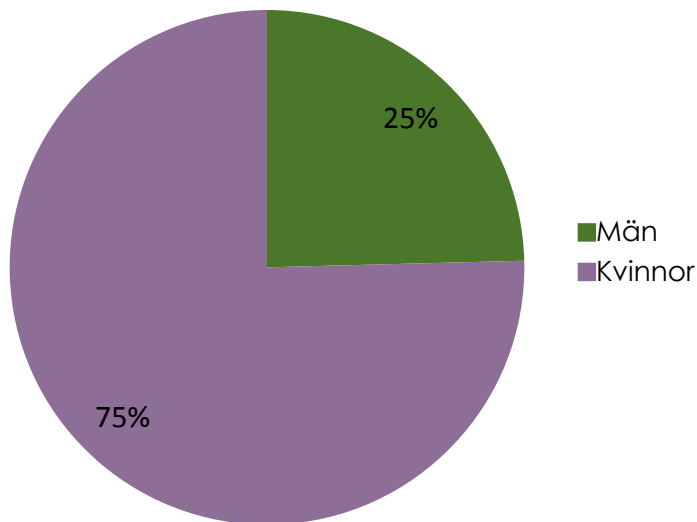

Deltagare

Totalt svarade 35 432 personer på årets enkät för äldre inom särskilt boende, vilket är 49,4% av de tillfrågade.

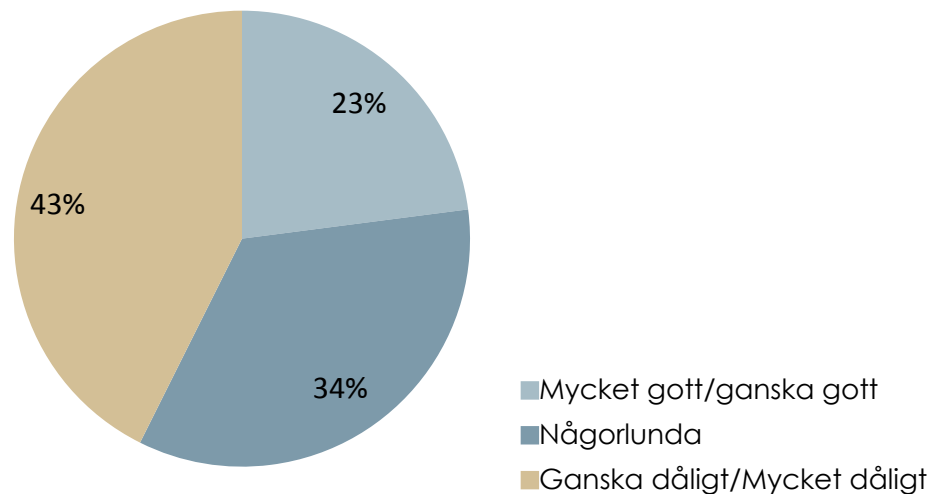
I Sjöbo svarade 61 personer, vilket är 53,0% av de tillfrågade.

Kön och ålder hos kommunens deltagare

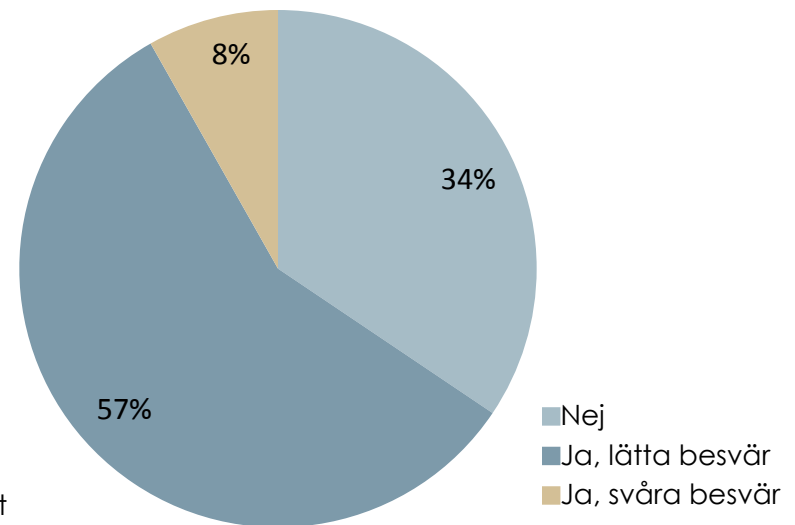

Egenupplevd hälsa hos kommunens deltagare

Hur bedömer du ditt allmänna hälsotillstånd?

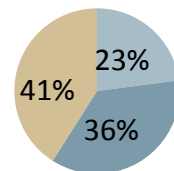

Har du besvär av ängslan, oro eller ångest?

Egenupplevd hälsa hos kommunens deltagare forts.

Hur är din rörlighet inomhus?

- Jag förflyttar mig själv utan svårigheter
- Jag har vissa svårigheter att förflytta mig själv
- Jag har stora svårigheter eller kan inte alls förflytta mig själv

Resultatöversikt år 2018

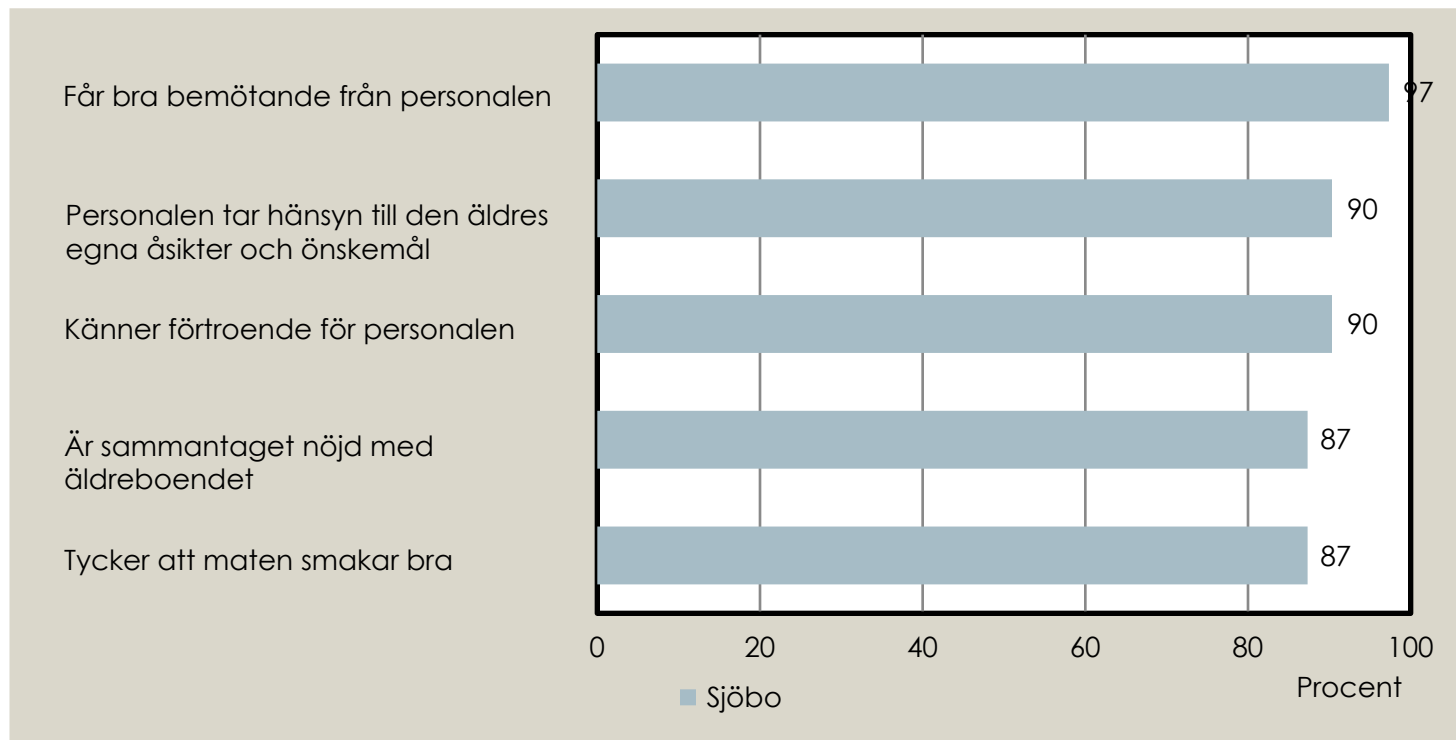

Andel positiva svar

Resultat redovisas som andelen positiva, d v s andelen i procent av de svarande som avgivit ett positivt svar. För närmare redovisning av vilka svarsalternativ som klassas som positiva, se mer om undersökningen på

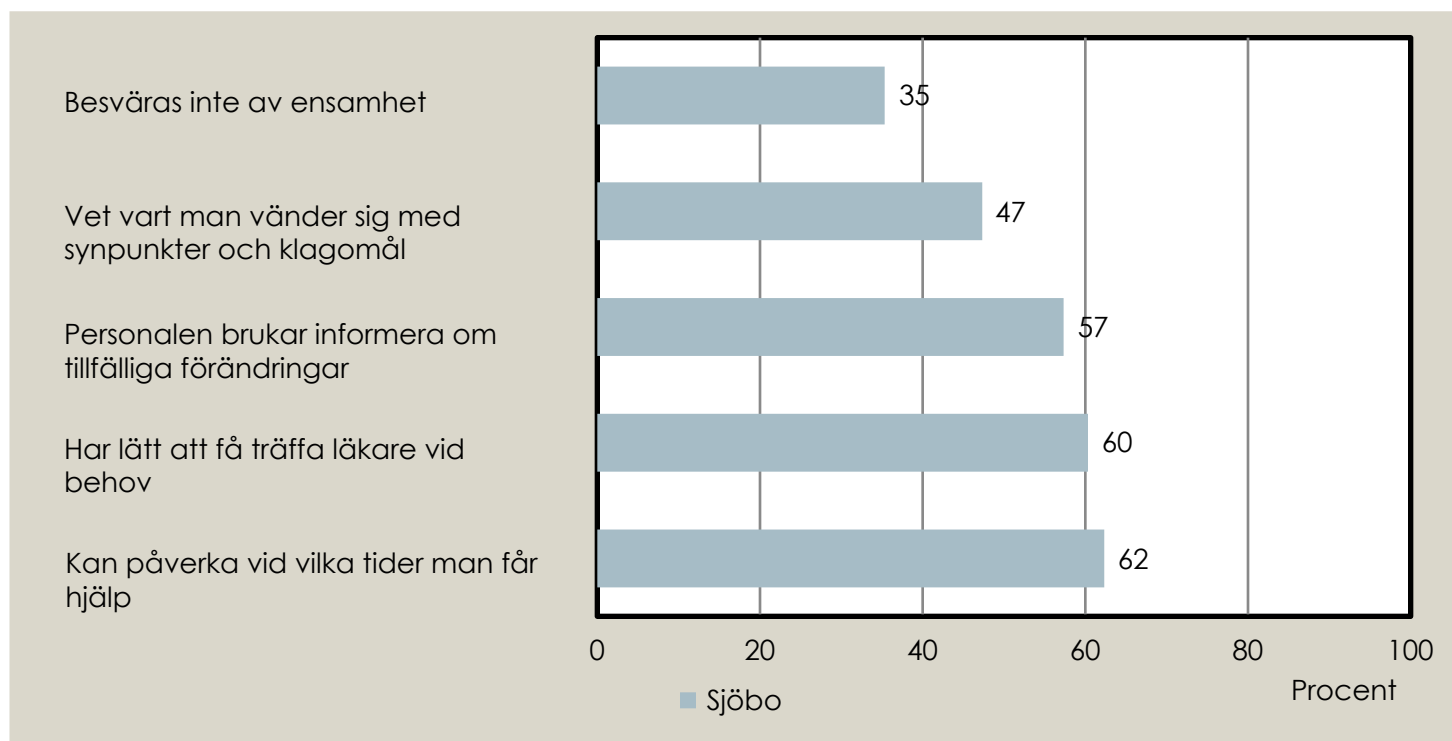
www.socialstyrelsen.se/aldreundersokning

De fem frågor där andelen positiva svar är högst

De fem frågor där andelen positiva svar är lägst

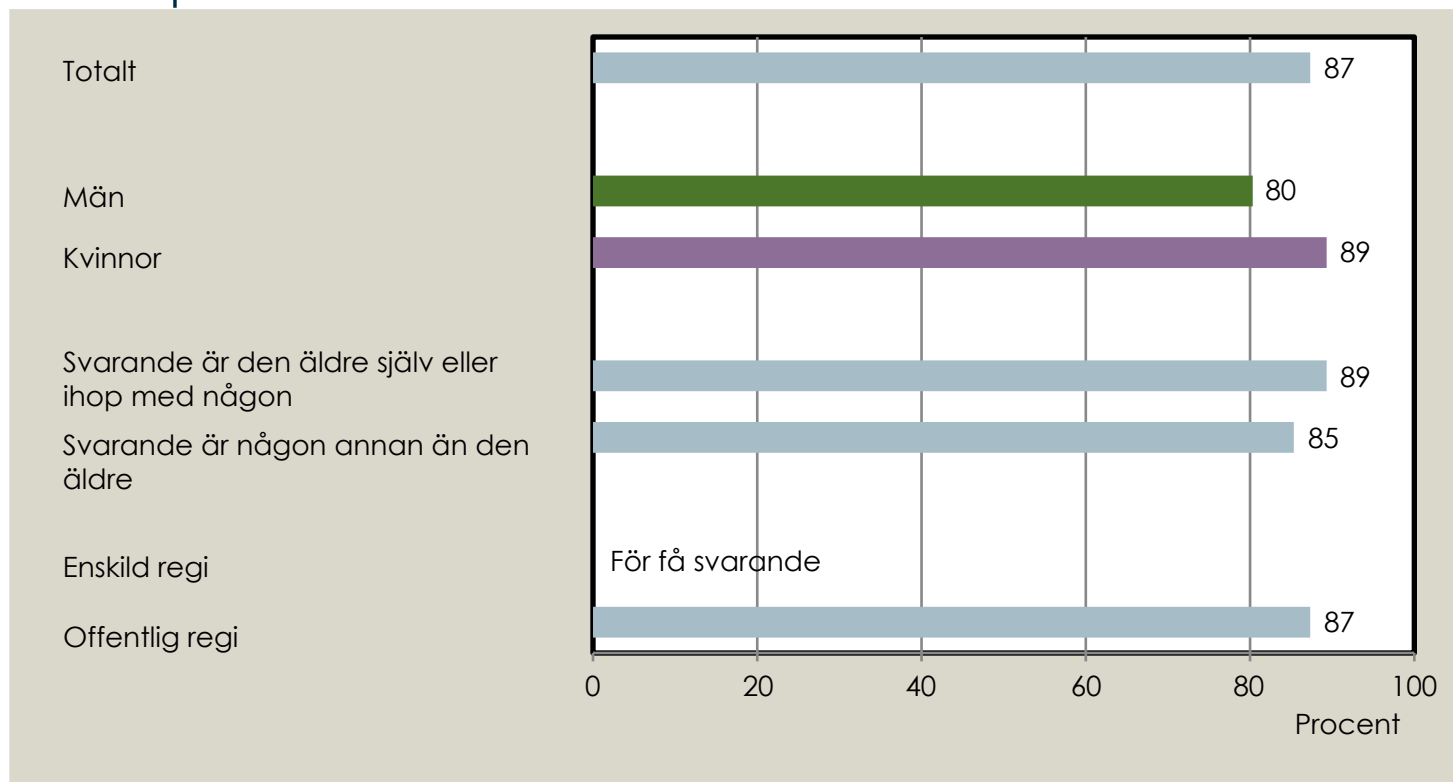

Sammantagen nöjdhet i kommunen

Hur nöjd eller missnöjd är du sammantaget med ditt äldreboende?

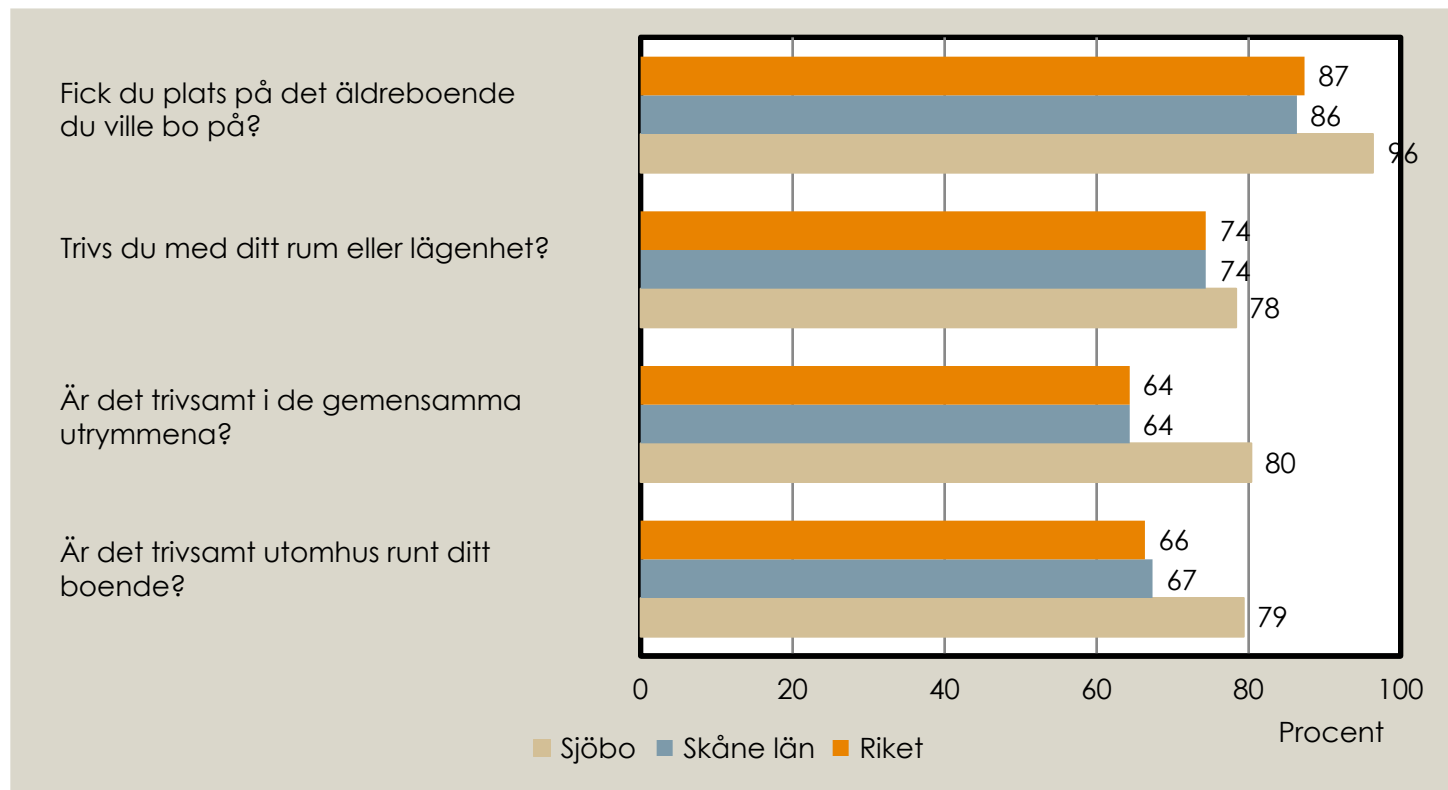
Andel positiva svar i kommunen

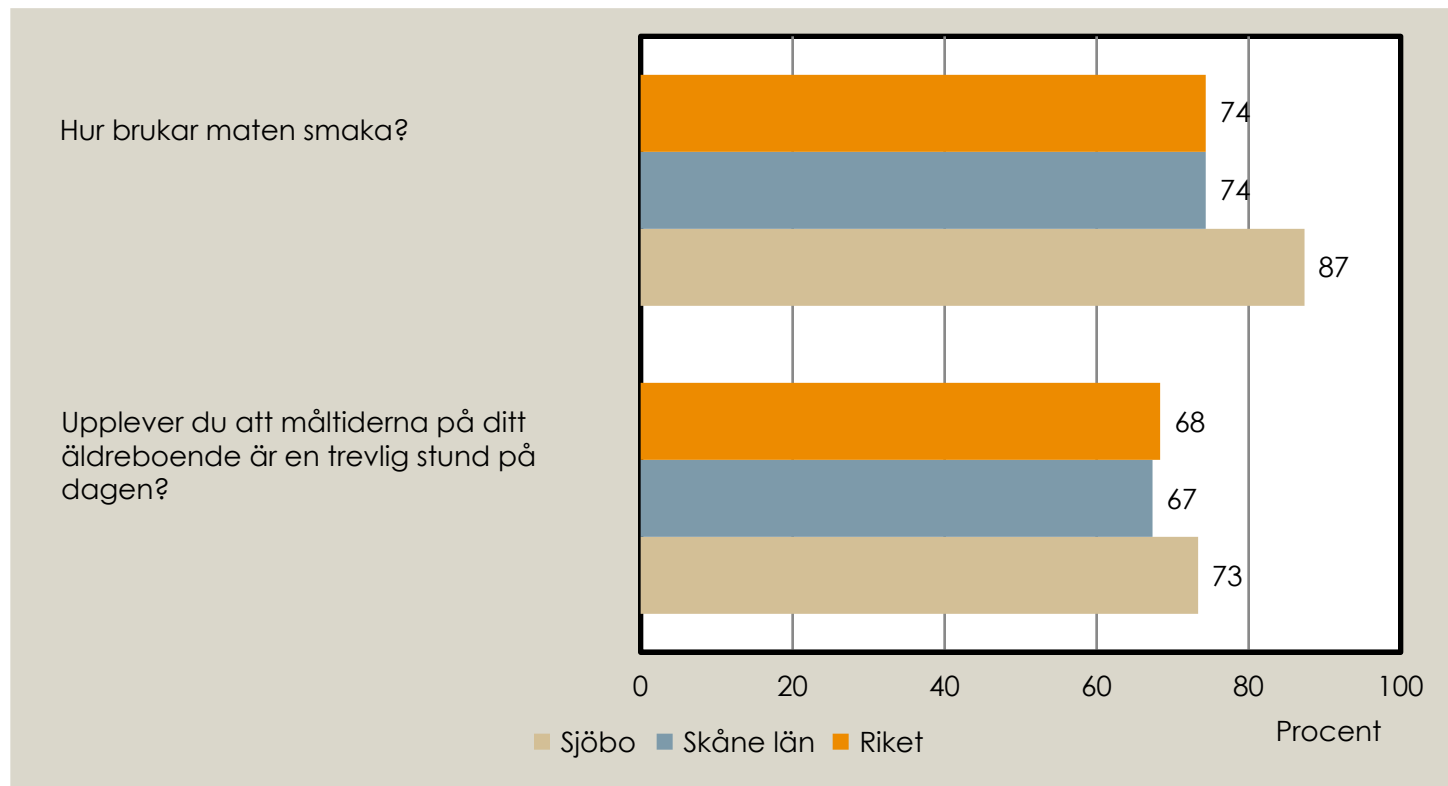
Samtliga frågor med referensvärden

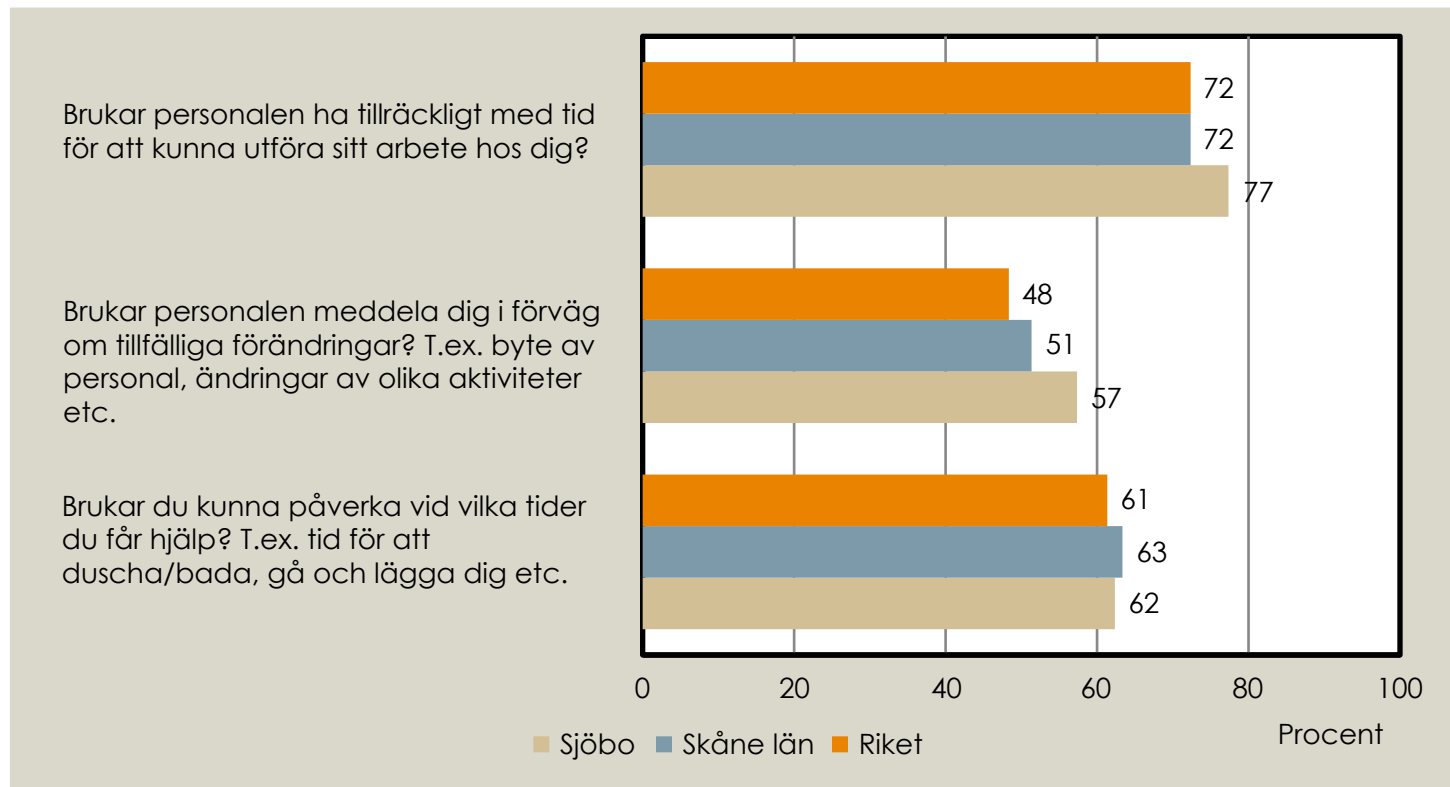
Andel positiva svar inom området boendemiljö

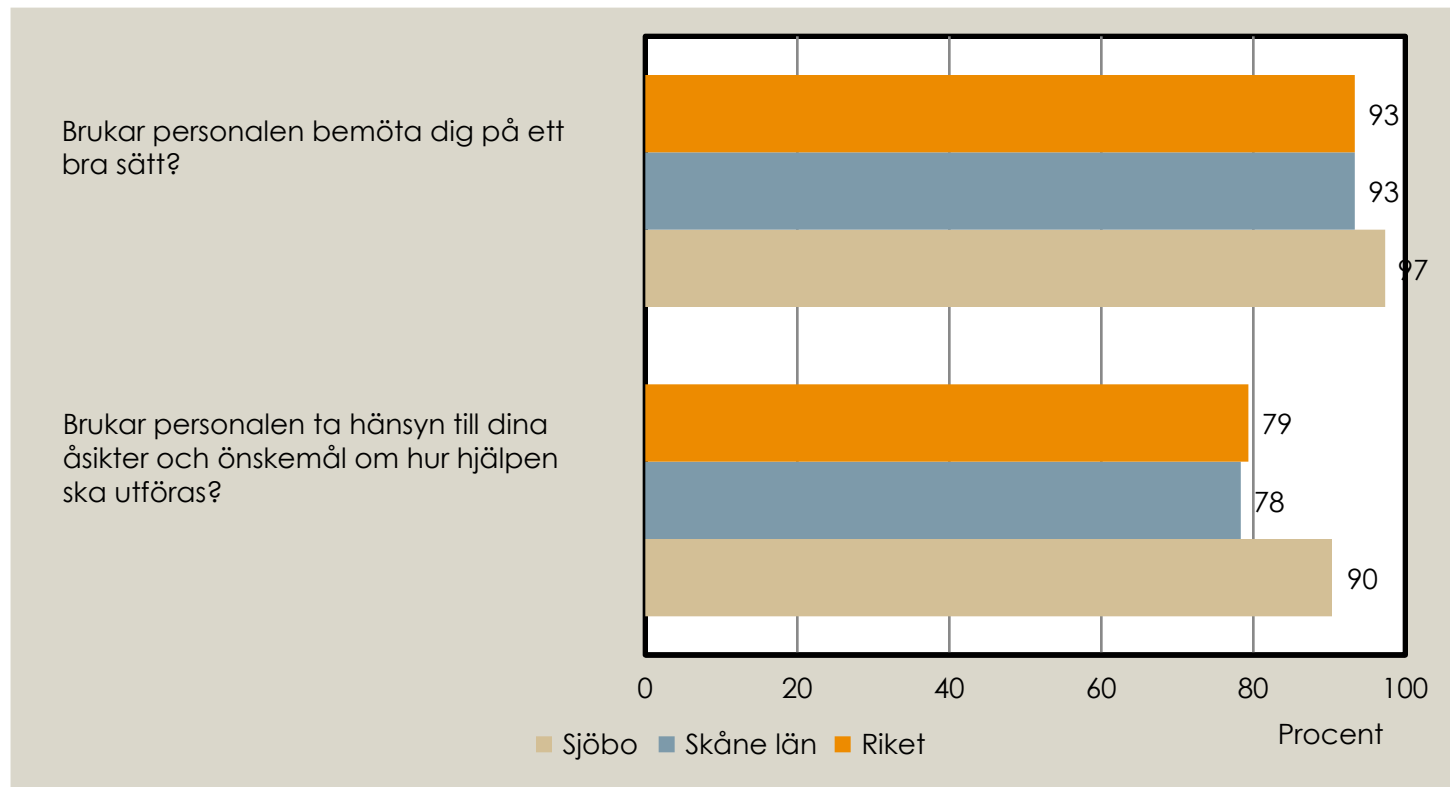
Andel positiva svar inom området mat och måltidsmiljö

Andel positiva svar inom området hjälpens utförande

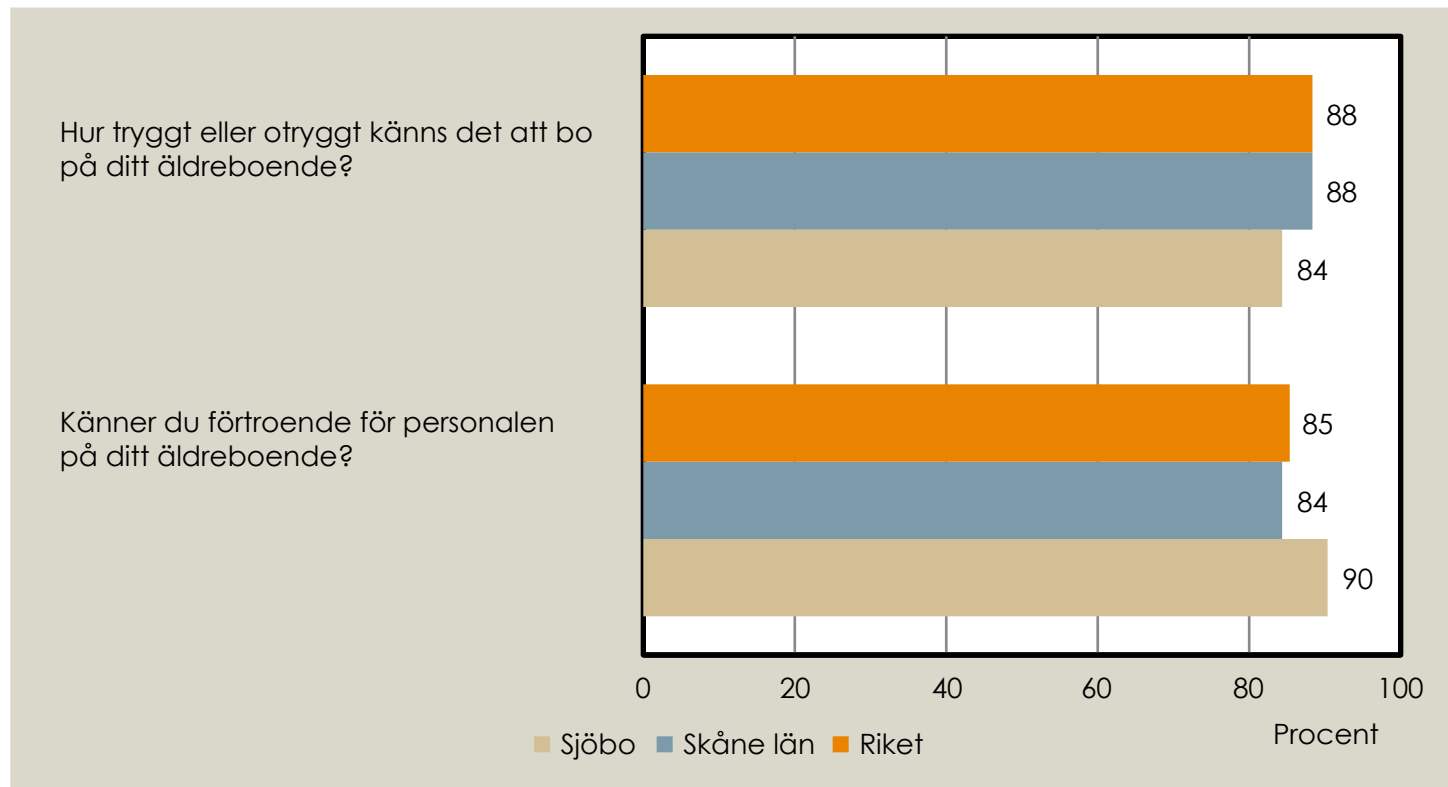

Andel positiva svar inom området bemötande

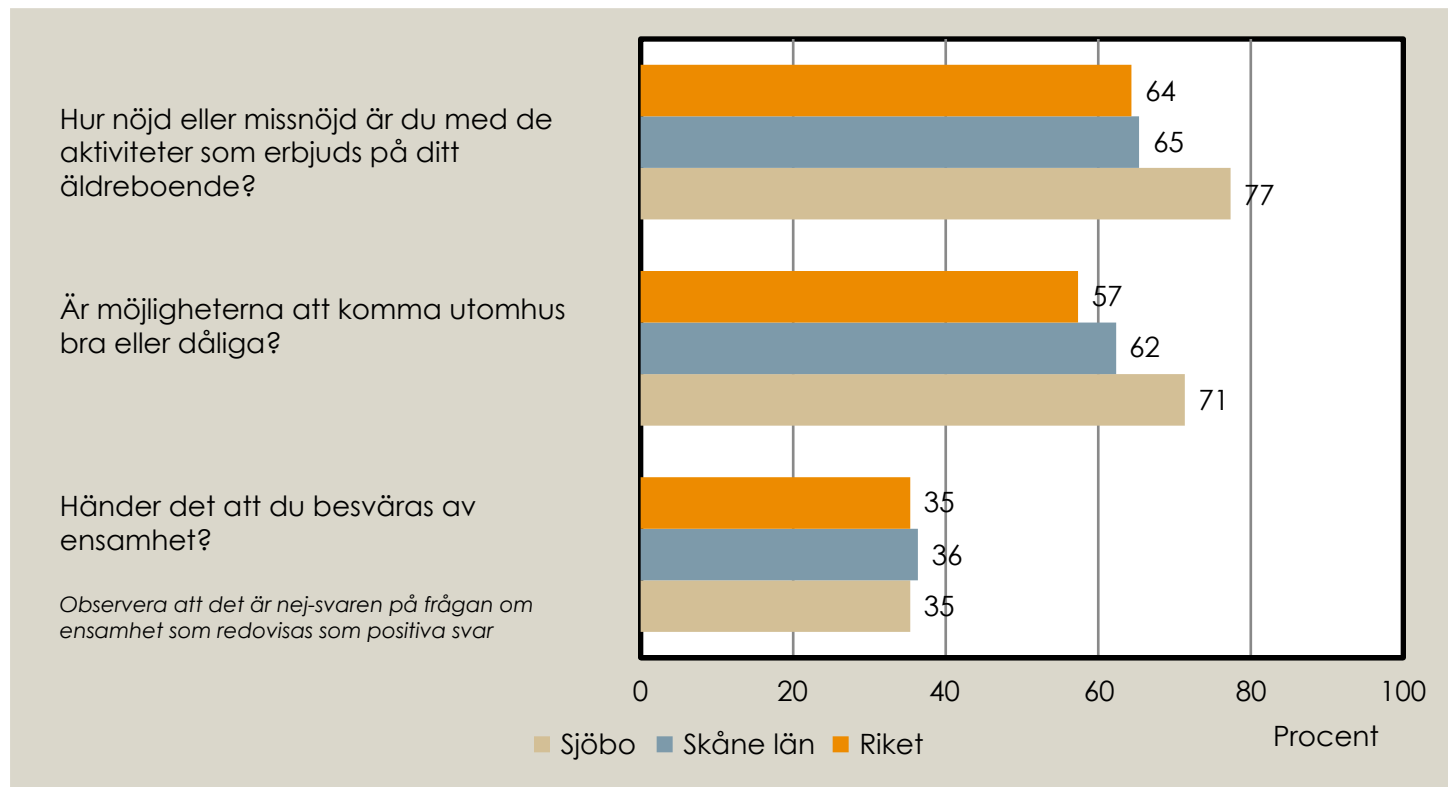

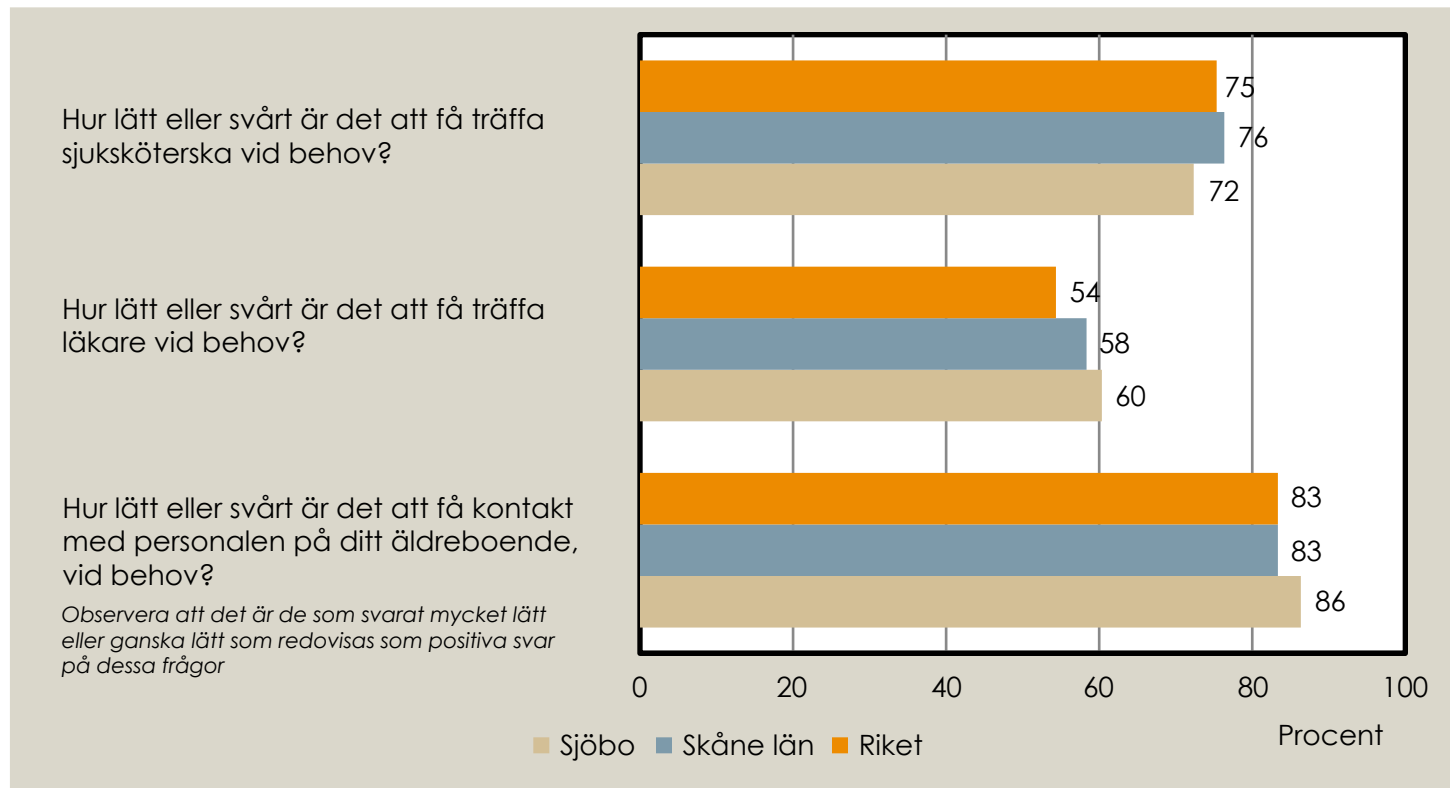
Andel positiva svar inom området trygghet

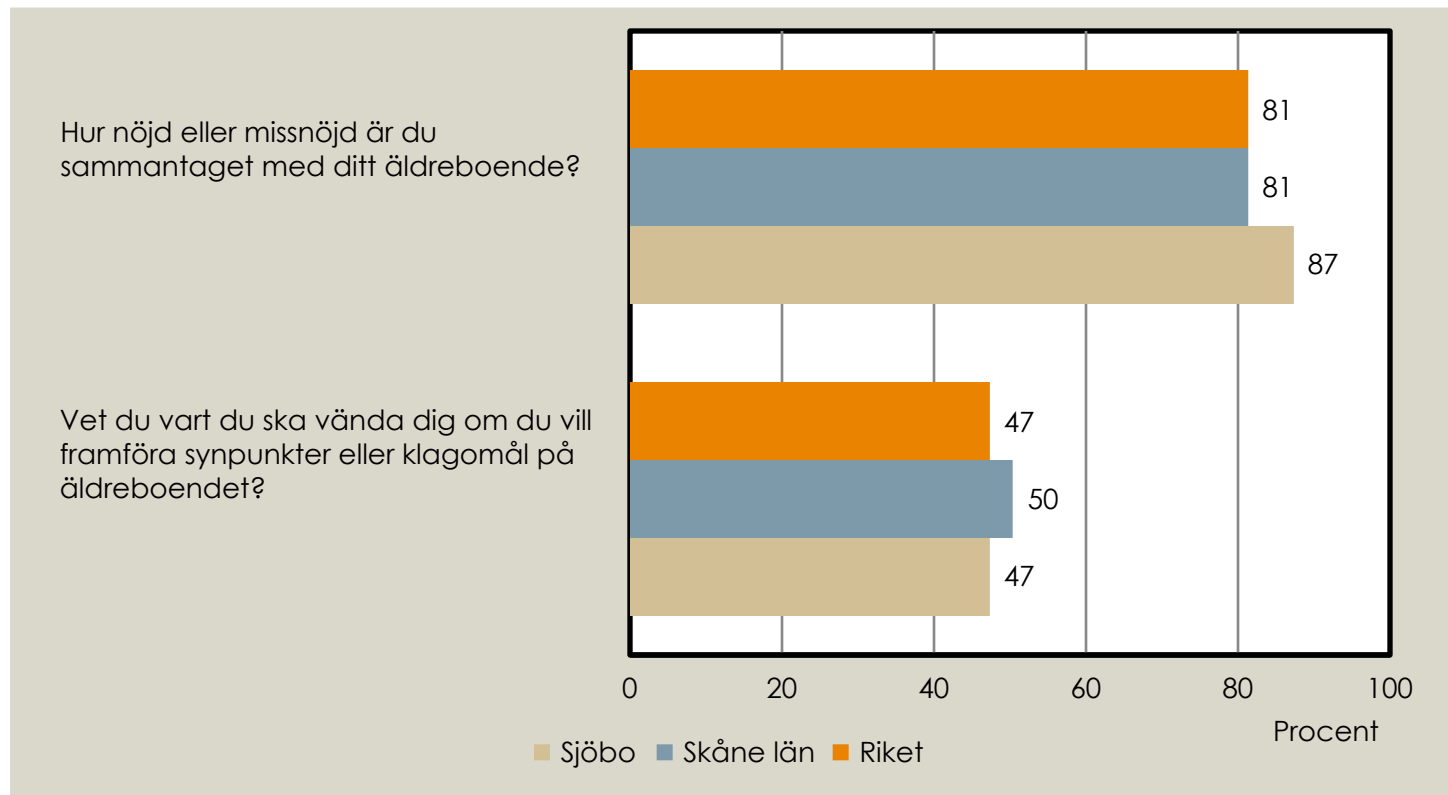
Andel positiva svar inom området sociala aktiviteter

Andel positiva svar inom området tillgänglighet

Andel positiva svar inom området hjälpen i sin helhet

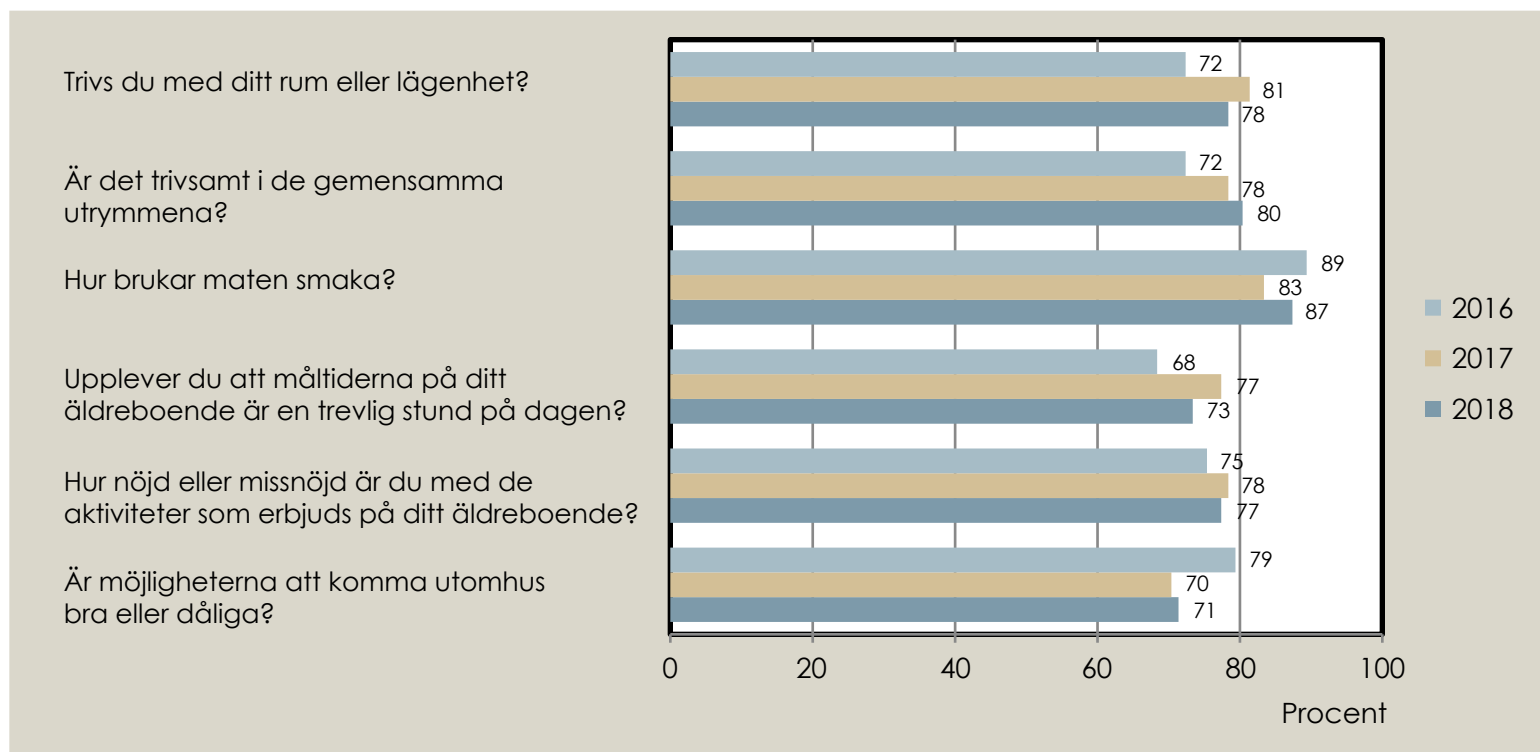

Några jämförelser av resultaten för kommunen åren 2016, 2017 och 2018

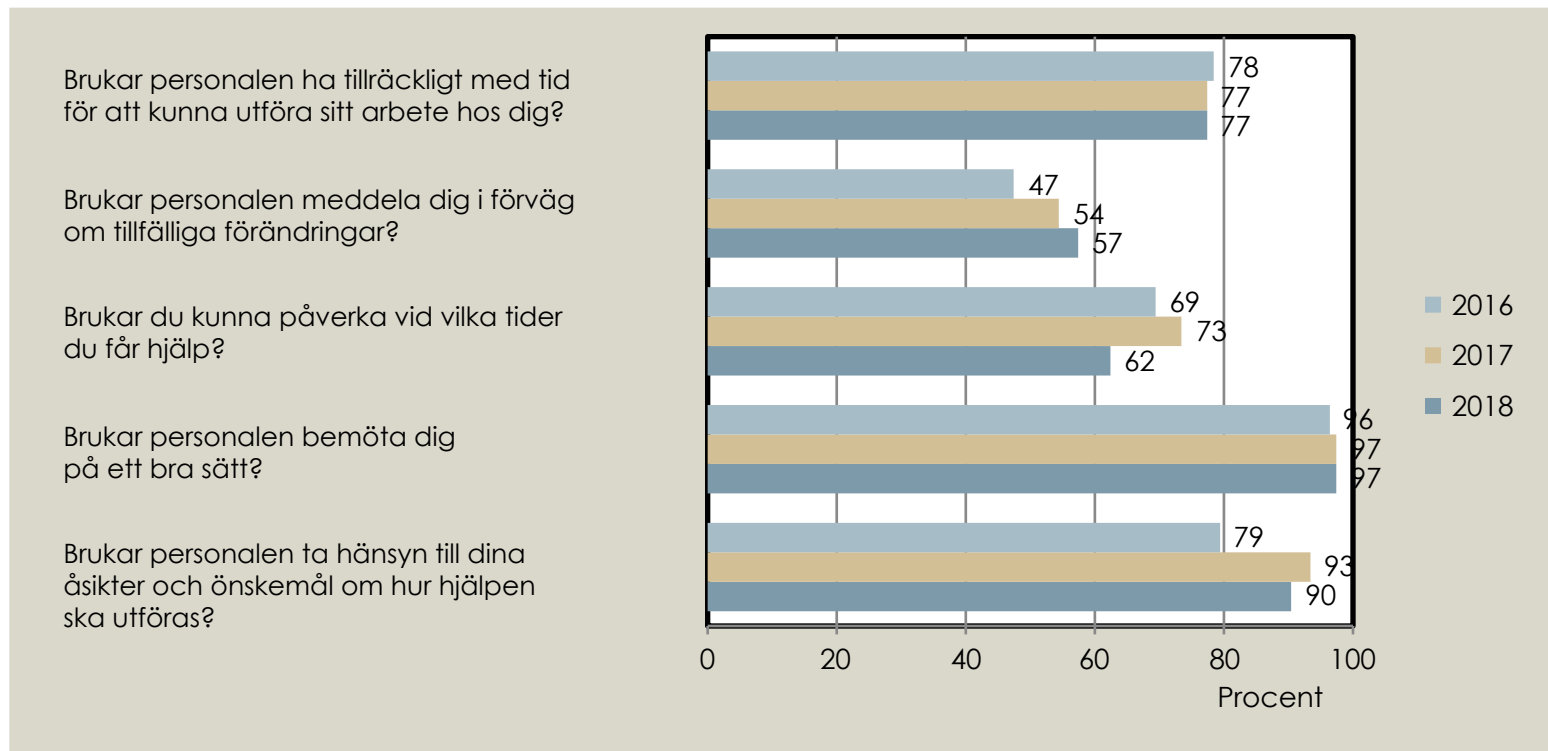
Boende- och måltidsmiljö

Andel positiva svar i kommunen

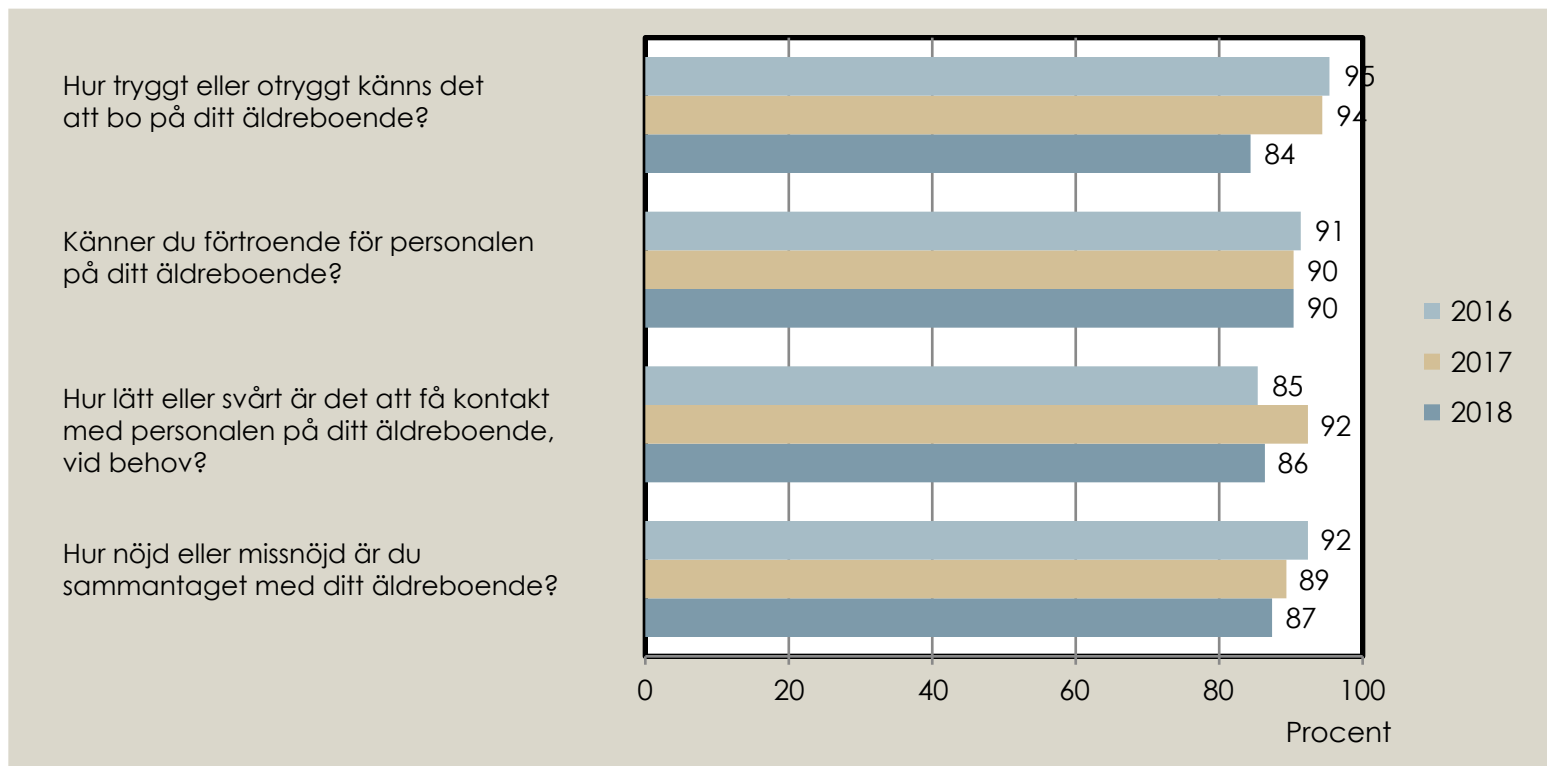
Inflytande och bemötande

Andel positiva svar i kommunen

Trygghet och tillgänglighet

Andel positiva svar i kommunen

Om undersökningen

Om undersökningen Vad tycker de äldre om äldreomsorgen? 2018

- Syftet med undersökningen är att kartlägga de äldres uppfattning om sin vård och omsorg. Resultaten används för jämförelser mellan kommuner och verksamheter och som underlag för utveckling och förbättring av vården och omsorgen om de äldre.
- Samtliga personer, 65 år och äldre, som den 31 december 2017 hade hemtjänst eller bodde på särskilt boende har fått möjlighet att besvara en enkät. Personer som enbart hade hemtjänstinsatser i form av matdistribution och/eller trygghetslarm eller som enbart hade beslut om korttidsboende ingick dock inte i undersökningen.

- Undersökningen genomfördes från mitten av mars till och med 25 maj 2018.
- Socialstyrelsen ansvarar för redovisningen av data och de analyser som finns i rapporter och presentationsmaterial. Institutet för kvalitetsindikatorer AB har genomfört datainsamlingen på uppdrag av Socialstyrelsen.
- På www.socialstyrelsen.se/aldreundersokning finns mer att läsa om de nationella resultaten. Resultat finns också redovisade per län och kommun samt för verksamheter ner till minst 7 svarande.

**Mer information finns på:
www.socialstyrelsen.se/aldreundersokning**

Trender 2016-2018, Sjöbo

Hemtjänst

Totalt

	Fråga	2016	2017	2018
F5	Handläggarbeslutet är anpassat efter den äldres behov	69	72	63
F6	Fick välja utförare av hemtjänsten	51	52	60
F7	Vet vart man vänder sig med synpunkter och klagomål	55	61	58
F8	Personalen tar hänsyn till den äldres egna åsikter och önskemål	86	89	81
F9	Kan påverka vid vilka tider man får hjälp	57	64	64
F10	Personalen utför sina arbetsuppgifter bra	92	88	85
F11	Personalen kommer på avtalad tid	90	90	84
F12	Personalen har tillräckligt med tid för arbetet	85	84	74
F13	Personalen brukar informera om tillfälliga förändringar	68	72	76
F14	Får bra bemötande från personalen	98	97	95
F16	Känner sig trygg hemma med hemtjänst	86	89	83
F17	Känner förtroende för personalen	91	91	90
F18	Besvärar inte av ensamhet	37	38	29
F19	Har lätt att få kontakt med personalen vid behov	83	87	83
F20	Är sammantaget nöjd med hemtjänsten	94	91	90
F24	Fungerande samarbete mellan anhörig och hemtjänsten	90	91	87

Särskilt boende

Totalt

	Fråga	2016	2017	2018
F4	Fick plats på önskat äldreboende	99	96	96
F5	Trivs med sitt rum/sin lägenhet	72	81	78
F6	Tycker det är trivsamt i gemensamma utrymmen	72	78	80
F7	Tycker det är trivsamt utomhus runt boendet	82	74	79
F8	Tycker att maten smakar bra	89	83	87
F9	Upplever måltiderna som en trevlig stund	68	77	73
F10	Personalen har tillräckligt med tid för arbetet	78	77	77
F11	Personalen brukar informera om tillfälliga förändringar	47	54	57
F12	Kan påverka vid vilka tider man får hjälp	69	73	62
F13	Får bra bemötande från personalen	96	97	97
F14	Personalen tar hänsyn till den äldres egna åsikter och önskemål	79	93	90
F16	Känner sig trygg på sitt äldreboende	95	94	84
F17	Känner förtroende för personalen	91	90	90
F18	Är nöjd med de aktiviteter som erbjuds på äldreboendet	75	78	77
F19	Möjligheterna att komma utomhus är bra	79	70	71
F20	Besväras inte av ensamhet	32	33	35
F21	Har lätt att få träffa sjuksköterska vid behov	68	76	72
F22	Har lätt att få träffa läkare vid behov	57	64	60
F23	Har lätt att få kontakt med personalen på äldreboendet vid behov	85	92	86
F24	Är sammantaget nöjd med äldreboendet	92	89	87
F25	Vet vart man vänder sig med synpunkter och klagomål	49	57	47
F27	Fungerande samarbete mellan anhörig och boendet	91	91	85

Vad tycker de äldre om äldreomsorgen?

Enkäter 2018

Bilaga 3

Innehåll

Postenkät till äldre med hemtjänst.....	5
Webbenkät till äldre med hemtjänst.....	18
Postenkät till äldre i särskilt boende	25
Webbenkät till äldre i särskilt boende	38

Postenkät till äldre med hemtjänst

Vad tycker du om din hemtjänst 2018?

Socialstyrelsens årliga frågeformulär till dig som har hemtjänst

Alla äldre har rätt till en bra hemtjänst. För att kunna förbättra hemtjänsten vill vi få veta vad som fungerar bra eller dåligt idag. Därför får alla över 65 år som har hemtjänst detta frågeformulär.

Undersökningen genomförs av Institutet för kvalitetsindikatorer (Indikator) på uppdrag av Socialstyrelsen. Det är frivilligt att delta. Alla svar är sekretesskyddade. Svaren sammanställs så att det inte går att se vad någon enskild person svarat.

Om du behöver hjälp att fylla i frågeformuläret

Alla ska få chans att göra sin röst hörd. Därför skickas frågeformuläret till alla oavsett ålder och hälsotillstånd. Du får gärna ta hjälp av t.ex. en anhörig, bekant eller god man för att svara på frågorna.

Om du undrar över något

Du kan läsa mer om undersökningen på nästa sida. Om du har frågor eller om du inte kan delta i undersökningen kontakta oss per telefon **031-730 31 80** (vardagar kl. 08.00-18.00) eller via e-post: aldreundersokning@indikator.org

Om du hellre vill svara via Internet

Om du har tillgång till Internet kan du svara på frågeformuläret där. Gå till www.indikator.org/sbh och logga in med din personliga kod som du hittar under streckkoden på baksidan av det här formuläret.

<p>You may also opt to respond to an English version of the form on the Internet. Use the code found under the barcode on the last page of the form.</p> <p>Thank you for your participation!</p>	<p>Voit myös vastata kyselyn suomenkieliseen versioon Internetissä. Käytä koodia, joka on viivakoodin alla lomakkeen viimeisellä sivulla.</p> <p>Kiitos osallistumisestasi!</p>	<p>على نسخة عربية من يمكنك أيضًا اختيار الرد الموجود الرمز استخدم النموذج على الإنترنت. الرمز الشريطي في الصفحة الأخيرة من أسفل النموذج.</p> <p>شكراً لكم على مشاركتكم!</p>
<p>www.indikator.org/sbh</p>		

Med vänliga hälsningar

Stina Hovmöller
Enhetschef
Socialstyrelsen

Antje Andersson
Undersökningsledare
Institutet för kvalitetsindikatorer

Socialstyrelsen planerar att publicera resultaten i oktober/november 2018

Resultaten av undersökningen publiceras på www.socialstyrelsen.se/aldreundersokning

---

Dina svar är skyddade

Alla som arbetar med undersökningen har tystnadsplikt. Socialstyrelsen är personuppgiftsansvarig för undersökningen. De insamlade uppgifterna redovisas så att det inte går att se vad någon enskild person har svarat. Socialstyrelsen publicerar resultaten i form av tabeller och diagram där svaren inte kan knytas till enskilda personer. Dina uppgifter skyddas enligt 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) samt personuppgiftslagen (1998:204). Den streckkod som finns på frågeformuläret är bara till för att vi ska kunna se vilka som har svarat och vilka som ska få en påminnelse om att svara.

De insamlade uppgifterna kan, efter prövning, komma att lämnas ut för forsknings- eller statistikändamål. Socialstyrelsen kan även komma att använda dem i sin verksamhet. Vi har hämtat information om vilka som ska ingå i undersökningen från kommunernas egna register och från Socialstyrelsens register över socialtjänstinsatser till äldre och personer med funktionsnedsättning enligt socialtjänstlagen (2001:453).

Vi kompletterar dina svar med andra uppgifter

Vi kommer att komplettera dina svar med uppgifter från olika register. Det gör vi för att hålla antalet frågor i frågeformuläret så få som möjligt.

- Vi hämtar information om vilken enhet du tillhör, enhetens driftsform och din boendeform (eget boende, äldreboende eller servicehus) från kommunernas register.
- Vi hämtar uppgifter om kön, ålder, sjukhusbesök, hemtjänst och olika boendeformer från Socialstyrelsens patientregister och från registret över socialtjänstinsatser till äldre och personer med funktionsnedsättning enligt socialtjänstlagen (2001:453). Uppgifterna handlar om antalet dagar och tillfällen du varit på sjukhus under år 2017 samt om och i så fall vilken typ av hemtjänst du har blivit beviljad (hur många hemtjänststimmar du fått, service- eller omvårdnadsinsats, trygghetslarm och matleverans).

Hjälp oss gärna att underlätta bearbetningen av dina svar

Formuläret kommer att läsas maskinellt. Det är därför bra att tänka på följande när du besvarar frågorna:

- Använd en mörk penna när du kryssar i, gärna bläck.
- Om du kryssar fel, stryk över det felaktiga svaret och fyll i det rätta.
- Om inget svarsalternativ stämmer, hoppa över frågan och svara på nästa.

Hälsa

1 Hur bedömer du ditt allmänna hälsotillstånd?

Endast ett svarsalternativ

- Mycket gott
- Ganska gott
- Någorlunda
- Ganska dåligt
- Mycket dåligt

2 Har du besvär av ångslan, oro eller ångest?

Endast ett svarsalternativ

- Nej
- Ja, lätta besvär
- Ja, svåra besvär

3 Hur är din rörlighet inomhus?

Endast ett svarsalternativ

- Jag förflyttar mig själv utan svårigheter
- Jag har vissa svårigheter att förflytta mig själv
- Jag har stora svårigheter att förflytta mig själv
- Jag kan inte alls förflytta mig själv

4 Bor du tillsammans med någon annan vuxen?*Endast ett svarsalternativ*

- Ja
 Nej

Kontakter med kommunen

Här kommer några frågor om hur det gick till när det bestämdes hur mycket hemtjänst du ska få och vad hemtjänsten ska hjälpa dig med.

5 Är handläggarens beslut anpassat efter dina behov?*Endast ett svarsalternativ*

- Ja
 Delvis
 Nej
 Vet inte/Ingen åsikt

6 Fick du välja utförare av hemtjänsten?

Med utförare menar vi kommunal hemtjänst eller olika företag och organisationer.

Endast ett svarsalternativ

- Ja
 Delvis
 Nej
 Vet inte/Ingen åsikt

7 Vet du vart du ska vända dig om du vill framföra synpunkter eller klagomål på hemtjänsten?*Endast ett svarsalternativ*

- Ja
 Delvis (i vissa frågor men inte i andra)
 Nej

Inflytande

8 Brukar personalen ta hänsyn till dina åsikter och önskemål om hur hjälpen ska utföras?

Endast ett svarsalternativ

- Ja, alltid
- Oftast
- Ibland
- Sällan
- Nej, aldrig
- Vet inte/Ingen åsikt

9 Brukar du kunna påverka vid vilka tider personalen kommer?

Endast ett svarsalternativ

- Ja, alltid
- Oftast
- Ibland
- Sällan
- Nej, aldrig
- Vet inte/Ingen åsikt

Hjälpens utförande

10 Hur tycker du att personalen utför sina arbetsuppgifter?

Endast ett svarsalternativ

- Mycket bra
- Ganska bra
- Varken bra eller dåligt
- Ganska dåligt
- Mycket dåligt
- Vet inte/Ingen åsikt

11 Brukar personalen komma på avtalad tid?

Endast ett svarsalternativ

- Ja, alltid
- Oftast
- Ibland
- Sällan
- Nej, aldrig
- Vet inte/Ingen åsikt

12 Brukar personalen ha tillräckligt med tid för att kunna utföra sitt arbete hos dig?

Endast ett svarsalternativ

- Ja, alltid
- Oftast
- Ibland
- Sällan
- Nej, aldrig
- Vet inte/Ingen åsikt

13 Brukar personalen meddela dig i förväg om tillfälliga förändringar?

T.ex. byte av tid/dag, förseningar, personaländringar etc.

Endast ett svarsalternativ

- Ja, alltid
- Oftast
- Ibland
- Sällan
- Nej, aldrig
- Vet inte/Ingen åsikt

Bemötande

14 Brukar personalen bemöta dig på ett bra sätt?

Endast ett svarsalternativ

- Ja, alltid
- Oftast
- Ibland
- Sällan
- Nej, aldrig
- Vet inte/Ingen åsikt

---

15 Har du under det senaste året upplevt något av följande i dina kontakter med personalen?

Flera svarsalternativ möjliga

Att personalen:

- Inte visat respekt för din integritet genom att de t.ex. inte ringt på dörren innan de kliver in i ditt hem
- Kommenterat dig, dina saker eller ditt hem negativt
- Behandlat dig respektlöst genom ordval, tilltal eller gester
- Talat förminskande till dig t.ex. som om du vore ett barn
- Nonchalerat dina önskemål i samband med den hjälp du får
- Inte visat respekt vid t.ex. toalettbesök, dusch eller påklädning
- Varit hårdhänt i samband med t.ex. toalettbesök, dusch eller påklädning
- Visat avsmak i samband med omvårdnad
- På annat sätt agerat olämpligt
- Nej, jag har under det senaste året inte upplevt något av ovanstående

Trygghet

16 Hur tryggt eller otryggt känns det att bo hemma med stöd från hemtjänsten?

Endast ett svarsalternativ

- Mycket tryggt
- Ganska tryggt
- Varken tryggt eller otryggt
- Ganska otryggt
- Mycket otryggt
- Vet inte/Ingen åsikt

17 Känner du förtroende för personalen som kommer hem till dig?

Endast ett svarsalternativ

- Ja, för alla i personalen
- Ja, för flertalet i personalen
- Ja, för några i personalen
- Nej, inte för någon i personalen
- Vet inte/Ingen åsikt

Sociala aktiviteter

18 Händer det att du besväras av ensamhet?

Endast ett svarsalternativ

- Ja, ofta
- Ja, då och då
- Nej
- Vet inte/Ingen åsikt

Tillgänglighet

19 Hur lätt eller svårt är det att få kontakt med hemtjänstpersonalen vid behov?

Endast ett svarsalternativ

- Mycket lätt
- Ganska lätt
- Varken lätt eller svårt
- Ganska svårt
- Mycket svårt
- Vet inte/Ingen åsikt

Hemtjänsten i sin helhet

20 Hur nöjd eller missnöjd är du sammantaget med den hemtjänst du har?

Endast ett svarsalternativ

- Mycket nöjd
- Ganska nöjd
- Varken nöjd eller missnöjd
- Ganska missnöjd
- Mycket missnöjd
- Vet inte/Ingen åsikt

Hjälpmedel

21 Använder du något/några hjälpmedel som du fått förskrivet från kommunen eller landstinget?

Ett förskrivet hjälpmedel är ett hjälpmedel som t.ex. en arbetsterapeut, logoped, audionom eller en synpedagog har bedömt att du har behov av och provat ut till dig.

Exempel på hjälpmedel är hörselapparat, röstförstärkare, duschstol, inkontinensskydd, spisvakt, krycka, höj- och sänkbar säng och rollator.

Glasögon och trygghetslarm är inte ett förskrivet hjälpmedel.

- Ja, jag har ett hjälpmedel som jag fått förskrivet från kommun eller landsting
- Nej, jag har inget hjälpmedel som jag fått förskrivet från kommun eller landsting - ***gå till fråga 23***

---

22 Underlättar ditt/dina hjälpmedel din vardag?

Endast ett svarsalternativ

- Ja
- Delvis
- Nej
- Vet inte/ingen åsikt

Avslutande frågor

23 Vem eller vilka var med och besvarade/fyllde i frågeformuläret?

Kryssa för alla som var med

- Jag som har hemtjänst
- Anhörig - *Om anhörig har besvarat eller hjälpt till att fylla i frågeformuläret ombeds den anhörige att besvara fråga 24*
- Vän eller bekant
- God man eller förvaltare
- Personal
- Annan

Fråga 24 besvaras endast av anhörig

24 Hur tycker du att samarbetet mellan dig och hemtjänsten fungerar?

Endast ett svarsalternativ

- Mycket bra
- Ganska bra
- Varken bra eller dåligt
- Ganska dåligt
- Mycket dåligt
- Vet inte/Ingen åsikt

Tack för din medverkan!

När du svarat på frågorna lägger du frågeformuläret i det frankerade kuvertet och postar det. Frimärke behövs inte.

Har du förlorat ditt svarskuvert?
Skicka frågeformuläret portofritt till:
Indikator, Svarspost 206 16 754,
400 99 GÖTEBORG

Webbenkät till äldre med hemtjänst

Frågeformulär Hemtjänst bas 2018 – med extrafrågor för webben

Vad tycker du om din hemtjänst 2018?

Alla äldre har rätt till en hemtjänst med god kvalitet. För att kunna förbättra och utveckla hemtjänsten genomför Institutet för kvalitetsindikatorer denna undersökning på uppdrag av Socialstyrelsen. Du kommer nu att ges möjligheten att besvara en elektronisk version av det frågeformulär som vi skickat till dig. Det är frivilligt att delta i undersökningen men för att få ett rättvisande resultat är det viktigt att så många som möjligt deltar i undersökningen.

Hur du fyller i enkäten

- Du måste inte fylla i formuläret på egen hand. Om du behöver hjälp med att fylla i frågeformuläret kan du till exempel fråga en anhörig, bekant eller god man. (Den som hjälper dig bör inte jobba inom hemtjänsten)
- Använd pilarna på sidan för att gå framåt eller bakåt i formuläret
- Du kan alltid gå tillbaka och ändra eller kontrollera tidigare svar

Kontakta oss

Har du några frågor eller funderingar om undersökningen kan du kontakta Institutet för kvalitetsindikatorer via telefon: 031- 7303180 eller e-post: aldreundersokning@indikator.org

Du skyddas av sekretess

Dina personuppgifter är sekretesskyddade. Den streckkod som finns på enkäten används endast för att kunna registrera vilka som har svarat, så att du slipper få en påminnelse i onödan. Endast behörig personal hanterar de ifyllda frågeformulärens och alla som arbetar med undersökningen har tystnadsplikt. När undersökningen är avslutad raderas alla personuppgifter.

Hälsa

F1 Hur bedömer du ditt allmänna hälsotillstånd?

Mycket gott
Ganska gott
Någorlunda
Ganska dåligt
Mycket dåligt

F2 Har du besvär av ångslan, oro eller ångest?

Nej
Ja, lätta besvär
Ja, svåra besvär

F3 Hur är din rörlighet inomhus?

Jag förflyttar mig själv utan svårigheter
Jag har vissa svårigheter att förflytta mig själv
Jag har stora svårigheter att förflytta mig själv
Jag kan inte alls förflytta mig själv

F4 Bor du tillsammans med någon annan vuxen?

Ja
Nej

Kontakter med kommunen

Här kommer några frågor om hur det gick till när det bestämdes hur mycket hemtjänst du ska få och vad hemtjänsten ska hjälpa dig med.

F5 Är handläggarens beslut anpassat efter dina behov?

Ja
Delvis
Nej
Vet inte/Ingen åsikt

F6 Fick du välja utförare av hemtjänsten?

Med utförare menar vi kommunal hemtjänst eller olika företag och organisationer.

Ja
Delvis
Nej
Vet inte/Ingen åsikt

F7 Vet du vart du ska vända dig om du vill framföra synpunkter eller klagomål på hemtjänsten?

Ja
Delvis (i vissa frågor men inte i andra)
Nej

Inflytande

F8 Brukar personalen ta hänsyn till dina åsikter och önskemål om hur hjälpen ska utföras?

Ja, alltid
Oftast
Ibland
Sällan
Nej, aldrig
Vet inte/Ingen åsikt

F9 Brukar du kunna påverka vid vilka tider personalen kommer?

Oftast
Ibland
Sällan
Nej, aldrig
Vet inte/Ingen åsikt

Hjälpens utförande

F10 Hur tycker du att personalen utför sina arbetsuppgifter?

Mycket bra
Ganska bra
Varken bra eller dåligt
Ganska dåligt
Mycket dåligt
Vet inte/Ingen åsikt

F11 Brukar personalen komma på avtalad tid?

Ja, alltid
Oftast
Ibland
Sällan
Nej, aldrig
Vet inte/Ingen åsikt

F12 Brukar personalen ha tillräckligt med tid för att kunna utföra sitt arbete hos dig?

Ja, alltid
Oftast
Ibland
Sällan
Nej, aldrig
Vet inte/Ingen åsikt

F13 Brukar personalen meddela dig i förväg om tillfälliga förändringar? *T.ex. byte av tid/dag, förseningar, personaländringar etc.*

Ja, alltid
Oftast
Ibland
Sällan
Nej, aldrig
Vet inte/Ingen åsikt

Bemötande

F14 Brukar personalen bemöta dig på ett bra sätt?

Ja, alltid
Oftast
Ibland

Sällan
Nej, aldrig
Vet inte/Ingen åsikt

F15 Har du under det senaste året upplevt något av följande i dina kontakter med personalen?

Flera alternativ möjliga

Att personalen:

Inte visat respekt för din integritet genom att de t.ex. inte ringt på dörren innan de kliver in i ditt hem

Kommenterat dig, dina saker eller ditt hem negativt

Behandlat dig respektlöst genom ordval, tilltal eller gester

Talat förminskande till dig t.ex. som om du vore ett barn

Nonchalerat dina önskemål i samband med den hjälp du får

Inte visat respekt vid t.ex. toalettbesök, dusch eller påklädning

Varit hårdhänt i samband med t.ex. toalettbesök, dusch eller påklädning

Visat avsmak i samband med omvårdnad

På annat sätt agerat olämpligt

Nej, jag har under det senaste året inte varit med om något av ovanstående

F15 a Om personalen på annat sätt har agerat olämpligt, berätta gärna på vilket sätt:

Trygghet

F16 Hur tryggt eller otryggt känns det att bo hemma med stöd från hemtjänsten?

Mycket tryggt

Ganska tryggt

Varken tryggt eller otryggt

Ganska otryggt

Mycket otryggt

Vet inte/Ingen åsikt

F17 Känner du förtroende för personalen som kommer hem till dig?

Ja, för alla i personalen

Ja, för flertalet i personalen

Ja, för några i personalen

Nej, inte för någon i personalen

Vet inte/Ingen åsikt

Sociala aktiviteter

F18 Händer det att du besväras av ensamhet?

Ja, ofta
Ja, då och då
Nej
Vet inte/Ingen åsikt

Tillgänglighet

F19 Hur lätt eller svårt är det att få kontakt med hemtjänstpersonalen vid behov?

Mycket lätt
Ganska lätt
Varken lätt eller svårt
Ganska svårt
Mycket svårt
Vet inte/Ingen åsikt

Hemtjänsten i sin helhet

F20 Hur nöjd eller missnöjd är du sammantaget med den hemtjänst du har?

Mycket nöjd
Ganska nöjd
Varken nöjd eller missnöjd
Ganska missnöjd
Mycket missnöjd
Vet inte/Ingen åsikt

Hjälpmedel

F21 Använder du något/några hjälpmedel som du fått förskrivet från kommunen eller landstinget?

Ett förskrivet hjälpmedel är ett hjälpmedel som t.ex. en arbetsterapeut, logoped, audionom, eller en synpedagog har bedömt att du har behov av och har provat ut till dig.

Exempel på hjälpmedel är hörselapparat, röstförstärkare, duschstol, inkontinensskydd, spisvakt, krycka, höj- och sänkbar sänk och rollator.

Glasögon och trygghetslarm är inte ett förskrivet hjälpmedel.

Ja, jag har ett hjälpmedel som jag fått förskrivet från kommun eller landsting

Nej, jag har inget hjälpmedel som jag fått förskrivet från kommun eller landsting (*Gå till fråga F23*)

F22 Underlättar ditt/dina hjälpmedel din vardag?

Ja
Delvis
Nej
Vet inte/Ingen åsikt

Avslutande frågor

**F23 Vem eller vilka var med och besvarade/fyllde i frågeformuläret?
Kryssa för alla som var med**

Jag som har hemtjänst
Anhörig (*Gå till fråga F24*)
Vän eller bekant
God man eller förvaltare
Personal
Annan

Fråga F24 besvaras endast av anhörig

F24 Hur tycker du att samarbetet mellan dig och hemtjänsten fungerar?

Mycket bra
Ganska bra
Varken bra eller dåligt
Ganska dåligt
Mycket dåligt
Vet inte/Ingen åsikt

F25 Det går inte att fråga om allt i ett frågeformulär. Är det något som du vill framföra som vi inte frågat om tar vi gärna emot dina synpunkter:

Tack för din medverkan!

Du skickar in dina svar genom att klicka på pilen till höger

Postenkät till äldre i särskilt boende

Vad tycker du om ditt äldreboende 2018?

Socialstyrelsens årliga frågeformulär till dig som bor på ett äldreboende

Alla äldre har rätt till ett bra äldreboende. För att kunna förbättra äldreomsorgen vill vi få veta vad som fungerar bra eller dåligt idag. Därför får alla över 65 år som bor på ett äldreboende detta frågeformulär.

Undersökningen genomförs av Institutet för kvalitetsindikatorer (Indikator) på uppdrag av Socialstyrelsen. Det är frivilligt att delta. Alla svar är sekretesskyddade. Svaren sammanställs så att det inte går att se vad någon enskild person svarat.

Om du behöver hjälp att fylla i frågeformuläret

Alla ska få chans att göra sin röst hörd. Därför skickas frågeformuläret till alla oavsett ålder och hälsotillstånd. Du får gärna ta hjälp av t.ex. en anhörig, bekant eller god man för att svara på frågorna.

Om du undrar över något

Du kan läsa mer om undersökningen på nästa sida. Om du har frågor eller om du inte kan delta i undersökningen kontakta oss per telefon 031-730 31 80 (vardagar kl. 08.00-18.00) eller via e-post: aldreundersokning@indikator.org

Om du hellre vill svara via Internet

Om du har tillgång till Internet kan du svara på frågeformuläret där. Gå till www.indikator.org/sbb och logga in med din personliga kod som du hittar under streckkoden på baksidan av det här formuläret.

<p>You may also opt to respond to an English version of the form on the Internet. Use the code found under the barcode on the last page of the form.</p> <p>Thank you for your participation!</p>	<p>Voit myös vastata kyselyn suomenkieliseen versioon Internetissä. Käytä koodia, joka on viivakoodin alla lomakkeen viimeisellä sivulla.</p> <p>Kiitos osallistumisestasi!</p>	<p>على نسخة عربية من يمكنك أيضًا اختيار الرد الموجود الرمز استخدم النموذج على الإنترنت. الرمز الشريطي في الصفحة الأخيرة من أسفل النموذج.</p> <p>شكرًا لكم على مشاركتكم!</p>
<p>www.indikator.org/sbb</p>		

Med vänliga hälsningar

Stina Hovmöller
Enhetschef
Socialstyrelsen

Antje Andersson
Undersökningsledare
Institutet för kvalitetsindikatorer

Socialstyrelsen planerar att publicera resultaten i oktober/november 2018

Resultaten av undersökningen publiceras på www.socialstyrelsen.se/aldreundersokning

---

Dina svar är skyddade

Alla som arbetar med undersökningen har tystnadsplikt. Socialstyrelsen är personuppgiftsansvarig för undersökningen. De insamlade uppgifterna redovisas så att det inte går att se vad någon enskild person har svarat. Socialstyrelsen publicerar resultaten i form av tabeller och diagram där svaren inte kan knytas till enskilda personer. Dina uppgifter skyddas enligt 24 kap. 8 § offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) samt personuppgiftslagen (1998:204). Den streckkod som finns på frågeformuläret är bara till för att vi ska kunna se vilka som har svarat och vilka som ska få en påminnelse om att svara.

De insamlade uppgifterna kan, efter prövning, komma att lämnas ut för forsknings- eller statistikändamål. Socialstyrelsen kan även komma att använda dem i sin verksamhet. Vi har hämtat information om vilka som ska ingå i undersökningen från kommunernas egna register och från Socialstyrelsens register över socialtjänstinsatser till äldre och personer med funktionsnedsättning enligt socialtjänstlagen (2001:453).

Vi kompletterar dina svar med andra uppgifter

Vi kommer att komplettera dina svar med uppgifter från olika register. Det gör vi för att hålla antalet frågor i frågeformuläret så få som möjligt.

- Vi hämtar information om vilken enhet du tillhör, enhetens driftsform och din boendeform (eget boende, äldreboende eller servicehus) från kommunernas register.
- Vi hämtar uppgifter om kön, ålder, sjukhusbesök, hemtjänst och olika boendeformer från Socialstyrelsens patientregister och från registret över socialtjänstinsatser till äldre och personer med funktionsnedsättning enligt socialtjänstlagen (2001:453). Uppgifterna handlar om antalet dagar och tillfällen du varit på sjukhus under år 2017 samt om och i så fall vilken typ av hemtjänst du har blivit beviljad (hur många hemtjänsttimmar du fått, service- eller omvårdnadsinsats, trygghetslarm och matleverans).

Hjälp oss gärna att underlätta bearbetningen av dina svar

Formuläret kommer att läsas maskinellt. Det är därför bra att tänka på följande när du besvarar frågorna:

- Använd en mörk penna när du kryssar i, gärna bläck.
- Om du kryssar fel, stryk över det felaktiga svaret och fyll i det rätta.
- Om inget svarsalternativ stämmer, hoppa över frågan och svara på nästa.

Hälsa

1 Hur bedömer du ditt allmänna hälsotillstånd?

Endast ett svarsalternativ

- Mycket gott
- Ganska gott
- Någorlunda
- Ganska dåligt
- Mycket dåligt

2 Har du besvär av ångslan, oro eller ångest?

Endast ett svarsalternativ

- Nej
- Ja, lätta besvär
- Ja, svåra besvär

3 Hur är din rörlighet inomhus?

Endast ett svarsalternativ

- Jag förflyttar mig själv utan svårigheter
- Jag har vissa svårigheter att förflytta mig själv
- Jag har stora svårigheter att förflytta mig själv
- Jag kan inte alls förflytta mig själv

Boendemiljö

4 Fick du plats på det äldreboende du ville bo på?

Endast ett svarsalternativ

- Ja
  - Nej
  - Vet inte/Ingen åsikt
-

5 Trivs du med ditt rum eller lägenhet?

Endast ett svarsalternativ

- Ja
  - Delvis
  - Nej
  - Vet inte/Ingen åsikt
-

6 Är det trivsamt i de gemensamma utrymmena?

T.ex. matsalen, sällskapsrum, korridorer.

Endast ett svarsalternativ

- Ja
  - Delvis
  - Nej
  - Vet inte/Ingen åsikt
-

7 Är det trivsamt utomhus runt ditt boende?

Endast ett svarsalternativ

- Ja
- Delvis
- Nej
- Vet inte/Ingen åsikt

Mat och måltidsmiljö

8 Hur brukar maten smaka?

Endast ett svarsalternativ

- Mycket bra
- Ganska bra
- Varken bra eller dåligt
- Ganska dåligt
- Mycket dåligt
- Vet inte/Ingen åsikt

9 Upplever du att måltiderna på ditt äldreboende är en trevlig stund på dagen?

Endast ett svarsalternativ

- Ja, alltid
- Oftast
- Ibland
- Sällan
- Nej, aldrig
- Vet inte/Ingen åsikt

Hjälpens utförande

10 Brukar personalen ha tillräckligt med tid för att kunna utföra sitt arbete hos dig?

Endast ett svarsalternativ

- Ja, alltid
- Oftast
- Ibland
- Sällan
- Nej, aldrig
- Vet inte/Ingen åsikt

11 Brukar personalen meddela dig i förväg om tillfälliga förändringar?

T.ex. byte av personal, ändringar av olika aktiviteter etc.

Endast ett svarsalternativ

- Ja, alltid
- Oftast
- Ibland
- Sällan
- Nej, aldrig
- Vet inte/Ingen åsikt

12 Brukar du kunna påverka vid vilka tider du får hjälp?

T.ex. tid för att duscha/bada, gå och lägga dig etc.

Endast ett svarsalternativ

- Ja, alltid
- Oftast
- Ibland
- Sällan
- Nej, aldrig
- Vet inte/Ingen åsikt

Bemötande**13 Brukar personalen bemöta dig på ett bra sätt?**

Endast ett svarsalternativ

- Ja, alltid
- Oftast
- Ibland
- Sällan
- Nej, aldrig
- Vet inte/Ingen åsikt

14 Brukar personalen ta hänsyn till dina åsikter och önskemål om hur hjälpen ska utföras?

Endast ett svarsalternativ

- Ja, alltid
- Oftast
- Ibland
- Sällan
- Nej, aldrig
- Vet inte/Ingen åsikt

15 Har du under det senaste året upplevt något av följande i dina kontakter med personalen?

Flera svarsalternativ möjliga

Att personalen:

- Inte visat respekt för din integritet genom att de t.ex. inte knackat på dörren innan de kliver in i ditt rum/lägenhet
- Kommenterat dig, dina saker eller ditt rum/lägenhet negativt
- Behandlat dig respektlöst genom ordval, tilltal eller gester
- Talat förminskande till dig t.ex. som om du vore ett barn
- Nonchalerat dina önskemål i samband med den hjälp du får
- Ignorerat dina önskemål i samband med måltidssituationen
- Inte visat respekt vid t.ex. toalettbesök, dusch eller påklädning
- Varit hårdhänt i samband med t.ex. toalettbesök, dusch eller påklädning
- Visat avsmak i samband med omvårdnad
- På annat sätt agerat olämpligt
- Nej, jag har under det senaste året inte upplevt något av ovanstående

Trygghet

16 Hur tryggt eller otryggt känns det att bo på ditt äldreboende?

Endast ett svarsalternativ

- Mycket tryggt
- Ganska tryggt
- Varken tryggt eller otryggt
- Ganska otryggt
- Mycket otryggt
- Vet inte/Ingen åsikt

17 Känner du förtroende för personalen på ditt äldreboende?

Endast ett svarsalternativ

- Ja, för alla i personalen
- Ja, för flertalet i personalen
- Ja, för några i personalen
- Nej, inte för någon i personalen
- Vet inte/Ingen åsikt

Sociala aktiviteter

18 Hur nöjd eller missnöjd är du med de aktiviteter som erbjuds på ditt äldreboende?

Endast ett svarsalternativ

- Mycket nöjd
- Ganska nöjd
- Varken nöjd eller missnöjd
- Ganska missnöjd
- Mycket missnöjd
- Vet inte/Ingen åsikt

19 Är möjligheterna att komma utomhus bra eller dåliga?*Endast ett svarsalternativ*

- Mycket bra
- Ganska bra
- Varken bra eller dåliga
- Ganska dåliga
- Mycket dåliga
- Vet inte/Ingen åsikt

20 Händer det att du besväras av ensamhet?*Endast ett svarsalternativ*

- Ja, ofta
- Ja, då och då
- Nej
- Vet inte/Ingen åsikt

Tillgänglighet

Nu kommer några frågor om hur du tycker det är att få kontakt med personal från olika personalgrupper.

21 Hur lätt eller svårt är det att få träffa sjuksköterska vid behov?*Endast ett svarsalternativ*

- Mycket lätt
- Ganska lätt
- Varken lätt eller svårt
- Ganska svårt
- Mycket svårt
- Vet inte/Ingen åsikt

22 Hur lätt eller svårt är det att få träffa läkare vid behov?*Endast ett svarsalternativ*

- Mycket lätt
- Ganska lätt
- Varken lätt eller svårt
- Ganska svårt
- Mycket svårt
- Vet inte/Ingen åsikt

23 Hur lätt eller svårt är det att få kontakt med personalen på ditt äldreboende, vid behov?*Endast ett svarsalternativ*

- Mycket lätt
- Ganska lätt
- Varken lätt eller svårt
- Ganska svårt
- Mycket svårt
- Vet inte/Ingen åsikt

Hjälpen i sin helhet**24 Hur nöjd eller missnöjd är du sammantaget med ditt äldreboende?***Endast ett svarsalternativ*

- Mycket nöjd
- Ganska nöjd
- Varken nöjd eller missnöjd
- Ganska missnöjd
- Mycket missnöjd
- Vet inte/Ingen åsikt

25 Vet du vart du ska vända dig om du vill framföra synpunkter eller klagomål på äldreboendet?

Endast ett svarsalternativ

- Ja
- Delvis (i vissa frågor men inte i andra)
- Nej

Avslutande frågor

26 Vem eller vilka var med och besvarade/fyllde i frågeformuläret?

Kryssa för alla som var med

- Jag som bor på äldreboendet
- Anhörig - *Om anhörig har besvarat eller hjälpt till att fylla i frågeformuläret ombeds den anhörige att besvara fråga 27*
- Vän eller bekant
- God man eller förvaltare
- Personal
- Annan

Fråga 27 besvaras endast av anhörig

27 Hur tycker du att samarbetet mellan dig och äldreboendet fungerar?

Endast ett svarsalternativ

- Mycket bra
- Ganska bra
- Varken bra eller dåligt
- Ganska dåligt
- Mycket dåligt
- Vet inte/Ingen åsikt

Tack för din medverkan!

När du svarat på frågorna lägger du frågeformuläret i det frankerade kuvertet och postar det. Frimärke behövs inte.

Har du förlorat ditt svarskuvert?
Skicka frågeformuläret portofritt till:
Indikator, Svarspost 206 16 754,
400 99 GÖTEBORG

Webbenkät till äldre i särskilt boende

Frågeformulär med extrafrågor till anhörig/vän eller bekant som fyller i via webben

Vad tycker du om ditt äldreboende 2018?

Alla äldre har rätt till ett äldreboende med god kvalitet. För att kunna förbättra och utveckla äldreboenden genomför Institutet för kvalitetsindikatorer denna undersökning på uppdrag av Socialstyrelsen. Du kommer nu att ges möjligheten att besvara en elektronisk version av det frågeformulär som vi skickat till dig. Det är frivilligt att delta i undersökningen men för att få ett rättvisande resultat är det viktigt att så många som möjligt deltar i undersökningen.

Hur du fyller i enkäten

- Du måste inte fylla i formuläret på egen hand. Om du behöver hjälp med att fylla i frågeformuläret kan du till exempel fråga en anhörig, bekant eller god man. (Den som hjälper dig bör inte tillhöra personalen på äldreboendet.)
- Använd pilarna på sidan för att gå framåt eller bakåt i formuläret
- Du kan alltid gå tillbaka och ändra eller kontrollera tidigare svar

Kontakta oss

Har du några frågor eller funderingar om undersökningen kan du kontakta Institutet för kvalitetsindikatorer via telefon: 031- 7303180 eller e-post: aldreundersokning@indikator.org

Du skyddas av sekretess

Dina personuppgifter är sekretessskyddade. Den streckkod som finns på enkäten används endast för att kunna registrera vilka som har svarat, så att du slipper få en påminnelse i onödan. Endast behörig personal hanterar de ifyllda frågeformulären och alla som arbetar med undersökningen har tystnadsplikt. När undersökningen är avslutad raderas alla personuppgifter

Inledning

A1 Vem eller vilka är med och besvarar/fyller i frågeformuläret?

Kryssa för alla som är med

Jag som bor på äldreboendet – *Filter till fråga F1*

Anhörig – *Besvarar frågorna B1-B9*

Vän eller bekant – *Besvarar frågorna B1-B9*

God man eller förvaltare – *Filter till fråga F1*

Personal – *Filter till fråga F1*

Annan – *Filter till fråga F1*

Till dig som bistår din närstående med att besvara frågeformuläret.

Du får nu först nio frågor som är riktade bara till dig. Vi är intresserade av att höra dina synpunkter på din närståendes omsorgssituation. Därefter följer årets frågeformulär där vi ber dig svara i din närståendes ställe. Använd gärna kommentarsfälten för att konkretisera/exemplifiera, om du vill.

Frågor till anhörig, vän eller bekant

B1 Hur ofta besöker du din närstående på äldreboendet?

Dagligen
Några gånger per vecka
Några gånger per månad
Några gånger per år
Mer sällan

B2 Hur ofta har du annan kontakt med din närstående?

Kontakten kan ske via t.ex. telefon, brev, e-post eller skype.

Dagligen
Några gånger per vecka
Några gånger per månad
Några gånger per år
Mer sällan

B2a Kommentera gärna dina svar:

B3 Upplever du att personalen har kunskap och kompetens för att tillgoda din närståendes vård- och omsorgsbehov?

Ja, alla i personalen
Ja, flertalet i personalen
Ja, några i personalen
Nej, inte någon i personalen
Vet inte/Ingen åsikt

B3a Kommentera gärna ditt svar:

B4 Upplever du att aktiviteterna på äldreboendet är anpassade utifrån din närståendes behov och önskemål?

Ja
Delvis
Nej
Vet inte/Ingen åsikt

B4a Kommentera gärna ditt svar:

B5 Upplever du att din närstående själv eller med ditt stöd kan påverka sin omsorg på äldreboendet?

Ja
Delvis
Nej
Vet inte/Ingen åsikt

B5a Kommentera gärna ditt svar:

B6 Brukar personalen bemöta dig på ett bra sätt?

Ja, alltid
Oftast
Ibland
Sällan
Nej, aldrig
Vet inte/Ingen åsikt

B7 Känner du förtroende för personalen på äldreboendet?

Ja, för alla i personalen
Ja, för flertalet i personalen
Ja, för några i personalen
Nej, inte för någon i personalen
Vet inte/Ingen åsikt

B7a Kommentera gärna dina svar:

B8 Hur tycker du att samarbetet mellan dig och äldreboendet fungerar?

Mycket bra
Ganska bra
Varken bra eller dåligt
Ganska dåligt
Mycket dåligt
Vet inte/Ingen åsikt

B9 Hur nöjd eller missnöjd är du sammantaget med den vård och omsorg som ges till din närstående på äldreboendet?

Mycket nöjd
Ganska nöjd
Varken nöjd eller missnöjd
Ganska missnöjd
Mycket missnöjd
Vet inte/Ingen åsikt

B9a Kommentera gärna dina svar:

NU FÖLJER FRÅGOR TILL DEN SOM BOR PÅ ÄLDREBOENDET

Hälsa

Försök nu att besvara kommande frågor utifrån den boendes perspektiv. Om du inte vet eller tror dig veta vad den boende skulle ha svarat, så ange "Vet inte/Ingen åsikt"

F1 Hur bedömer du ditt allmänna hälsotillstånd?

Mycket gott
Ganska gott
Någorlunda
Ganska dåligt
Mycket dåligt

F2 Har du besvär av ängslan, oro eller ångest?

Nej
Ja, lätta besvär
Ja, svåra besvär

F3 Hur är din rörlighet inomhus?

Jag förflyttar mig själv utan svårigheter
Jag har vissa svårigheter att förflytta mig själv
Jag har stora svårigheter att förflytta mig själv
Jag kan inte alls förflytta mig själv

Boendemiljö

Försök nu att besvara kommande frågor som om det vore din närstående själv som besvarar dem. Om du inte vet eller tror dig veta vad din närstående skulle ha svarat, så ange "Vet inte/Ingen åsikt".

F4 Fick du plats på det äldreboende du ville bo på?

Ja
Nej
Vet inte/Ingen åsikt

F5 Trivs du med ditt rum eller lägenhet?

Ja
Delvis
Nej
Vet inte/Ingen åsikt

F6 Är det trivsamt i de gemensamma utrymmena?

T.ex. matsalen, sällskapsrum, korridorer.

Ja
Delvis
Nej
Vet inte/Ingen åsikt

F7 Är det trivsamt utomhus runt ditt boende?

Ja
Delvis
Nej
Vet inte/Ingen åsikt

Mat och måltidsmiljö

Försök nu att besvara kommande frågor som om det vore din närstående själv som besvarar dem. Om du inte vet eller tror dig veta vad din närstående skulle ha svarat, så ange "Vet inte/Ingen åsikt".

F8 Hur brukar maten smaka?

Mycket bra
Ganska bra
Varken bra eller dåligt

Ganska dåligt
Mycket dåligt
Vet inte/Ingen åsikt

F9 Upplever du att måltiderna på ditt äldreboende är en trevlig stund på dagen?

Ja, alltid
Oftast
Ibland
Sällan
Nej, aldrig
Vet inte/Ingen åsikt

Hjälpens utförande

Försök nu att besvara kommande frågor som om det vore din närstående själv som besvarar dem. Om du inte vet eller tror dig veta vad din närstående skulle ha svarat, så ange "Vet inte/Ingen åsikt".

F10 Brukar personalen ha tillräckligt med tid för att kunna utföra sitt arbete hos dig?

Ja, alltid
Oftast
Ibland
Sällan
Nej, aldrig
Vet inte/Ingen åsikt

F11 Brukar personalen meddela dig i förväg om tillfälliga förändringar?

T.ex. byte av personal, ändringar av olika aktiviteter etc.

Ja, alltid
Oftast
Ibland
Sällan
Nej, aldrig
Vet inte/Ingen åsikt

F12 Brukar du kunna påverka vid vilka tider du får hjälp?

T.ex. tid för att duscha/bada, gå och lägga dig etc.

Ja, alltid
Oftast
Ibland
Sällan
Nej, aldrig
Vet inte/Ingen åsikt

Bemötande

Försök nu att besvara kommande frågor som om det vore din närstående själv som besvarar dem. Om du inte vet eller tror dig veta vad din närstående skulle ha svarat, så ange "Vet inte/Ingen åsikt".

F13 Brukar personalen bemöta dig på ett bra sätt?

Ja, alltid
Oftast
Ibland
Sällan
Nej, aldrig
Vet inte/Ingen åsikt

F14 Brukar personalen ta hänsyn till dina åsikter och önskemål om hur hjälpen ska utföras?

Ja, alltid
Oftast
Ibland
Sällan
Nej, aldrig
Vet inte/Ingen åsikt

F15 Har du under det senaste året upplevt något av följande i dina kontakter med personalen?

Flera svarsalternativ möjliga

Att personalen:

Inte visat respekt för din integritet genom att de t.ex. inte knackat på dörren innan de kliver in i

ditt rum/lägenhet

Kommenterat dig, dina saker eller ditt rum/lägenhet negativt

Behandlat dig respektlöst genom ordval, tilltal eller gester

Talat förminskande till dig t.ex. som om du vore ett barn

Nonchalerat dina önskemål i samband med den hjälp du får

Ignorerat dina önskemål i samband med måltidssituationen

Inte visat respekt vid t.ex. toalettbesök, dusch eller påklädning

Varit hårdhänt i samband med t.ex. toalettbesök, dusch eller påklädning

Visat avsmak i samband med omvårdnad

På annat sätt agerat olämpligt

Nej, jag har under det senaste året inte upplevt något av ovanstående

F15a Om personalen på annat sätt har agerat olämpligt, berätta gärna på vilket sätt:

Trygghet

Försök nu att besvara kommande frågor som om det vore din närstående själv som besvarar dem. Om du inte vet eller tror dig veta vad din närstående skulle ha svarat, så ange "Vet inte/Ingen åsikt".

F16 Hur tryggt eller otryggt känns det att bo på ditt äldreboende?

Mycket tryggt
Ganska tryggt
Varken tryggt eller otryggt
Ganska otryggt
Mycket otryggt
Vet inte/Ingen åsikt

F17 Känner du förtroende för personalen på ditt äldreboende?

Ja, för alla i personalen
Ja, för flertalet i personalen
Ja, för några i personalen
Nej, inte för någon i personalen
Vet inte/Ingen åsikt

Sociala aktiviteter

Försök nu att besvara kommande frågor som om det vore din närstående själv som besvarar dem. Om du inte vet eller tror dig veta vad din närstående skulle ha svarat, så ange "Vet inte/Ingen åsikt".

F18 Hur nöjd eller missnöjd är du med de aktiviteter som erbjuds på ditt äldreboende?

Mycket nöjd
Ganska nöjd
Varken nöjd eller missnöjd
Ganska missnöjd
Mycket missnöjd
Vet inte/Ingen åsikt

F19 Är möjligheterna att komma utomhus bra eller dåliga?

Mycket bra
Ganska bra
Varken bra eller dåliga
Ganska dåliga
Mycket dåliga
Vet inte/Ingen åsikt

F20 Händer det att du besväras av ensamhet?

Ja, ofta
Ja, då och då
Nej
Vet inte/Ingen åsikt

Tillgänglighet

Försök nu att besvara kommande frågor som om det vore din närstående själv som besvarar dem. Om du inte vet eller tror dig veta vad din närstående skulle ha svarat, så ange "Vet inte/Ingen åsikt".

Nu kommer några frågor om hur du tycker det är att få kontakt med personal från olika personalgrupper.

F21 Hur lätt eller svårt är det att få träffa sjuksköterska vid behov?

Mycket lätt
Ganska lätt
Varken lätt eller svårt
Ganska svårt
Mycket svårt
Vet inte/Ingen åsikt

F22 Hur lätt eller svårt är det att få träffa läkare vid behov?

Mycket lätt
Ganska lätt
Varken lätt eller svårt
Ganska svårt
Mycket svårt
Vet inte/Ingen åsikt

F23 Hur lätt eller svårt är det att få kontakt med personalen på ditt äldreboende, vid behov?

Mycket lätt
Ganska lätt
Varken lätt eller svårt
Ganska svårt
Mycket svårt
Vet inte/Ingen åsikt

Hjälpen i sin helhet

Försök nu att besvara kommande frågor som om det vore din närstående själv som besvarar dem. Om du inte vet eller tror dig veta vad din närstående skulle ha svarat, så ange "Vet inte/Ingen åsikt".

F24 Hur nöjd eller missnöjd är du sammantaget med ditt äldreboende?

Mycket nöjd
Ganska nöjd
Varken nöjd eller missnöjd
Ganska missnöjd
Mycket missnöjd
Vet inte/Ingen åsikt

F25 Vet du vart du ska vända dig om du vill framföra synpunkter eller klagomål på äldreboendet?

Ja
Delvis (i vissa frågor men inte i andra)
Nej

Till sist

F26 Det går inte att fråga om allt i ett frågeformulär. Är det något som du vill framföra som vi inte frågat om tar vi gärna emot dina synpunkter:

Tack för din medverkan!

Du skickar in dina svar genom att klicka på pilen till höger

Gruppering av svarsalternativ, särskilt boende

Särskilt boende	Positiva	Varken el- ler/delvis	Negativa
F1: Hur bedömer du ditt allmänna hälsotillstånd?	Mycket gott / Ganska gott	Någotlunda	Ganska dåligt / Mycket dåligt
F2: Har du besvär av ängslan, oro eller ångest?	Nej	Ja, lätta be- svär	Ja, svåra besvär
F3: Hur är din rörlighet inomhus?	Jag förflyttar mig själv utan svårigheter	Jag har vissa svårigheter att förflytta mig själv	Jag har stora svårigheter att förflytta mig själv / Jag kan inte alls förflytta mig själv
F4: Fick du plats på det äldreboende du ville bo på?	Ja		Nej
F5: Trivs du med ditt rum eller lägenhet?	Ja	Delvis	Nej
F6: Är det trivsamt i de gemensamma utrymmena?	Ja	Delvis	Nej
F7: Är det trivsamt utomhus runt ditt boende?	Ja	Delvis	Nej
F8: Hur brukar maten smaka?	Mycket bra / Ganska bra	Varken bra el- ler dåligt	Ganska dåligt / Mycket dåligt
F9: Upplever du att måltiderna på ditt äldreboende är en trevlig stund på dagen?	Ja, alltid / Oftast	Ibland	Sällan / Nej, aldrig
F10: Brukar personalen ha tillräckligt med tid för att kunna ut- föra sitt arbete hos dig?	Ja, alltid / Oftast	Ibland	Sällan / Nej, aldrig
F11: Brukar personalen meddela dig i förväg om tillfälliga förändringar?	Ja, alltid / Oftast	Ibland	Sällan / Nej, aldrig
F12: Brukar du kunna påverka vid vilka tider du får hjälp?	Ja, alltid / Oftast	Ibland	Sällan / Nej, aldrig
F13: Brukar personalen bemöta dig på ett bra sätt?	Ja, alltid / Oftast	Ibland	Sällan / Nej, aldrig
F14: Brukar personalen ta hänsyn till dina åsikter och önske- mål om hur hjälpen ska utföras?	Ja, alltid / Oftast	Ibland	Sällan / Nej, aldrig
F15.1: Har under det senaste året upplevt att personalen har visat brist på respekt för min integritet genom att t.ex. inte knacka på dörren innan de kliver in i mitt rum/lägenhet	Stämmer inte		Stämmer
F15.2: Har under det senaste året upplevt att personalen har kommenterat mig, mina saker eller mitt rum/lägenhet nega- tivt	Stämmer inte		Stämmer
F15.3: Har under det senaste året upplevt att personalen har behandlat mig respektlöst genom ordval, tilltal eller gester	Stämmer inte		Stämmer
F15.4: Har under det senaste året upplevt att personalen har talat förminskande till mig t.ex. som om jag vore ett barn	Stämmer inte		Stämmer
F15.5: Har under det senaste året upplevt att personalen har nonchalerat mina önskemål i samband med den hjälp jag får	Stämmer inte		Stämmer
F15.6: Har under det senaste året upplevt att personalen har ignorerat mina önskemål i samband med måltidssituationen	Stämmer inte		Stämmer

Särskilt boende	Positiva	Varken eller/delvis	Negativa
F15.7: Har under det senaste året upplevt att personalen inte har visat respekt i samband med toalettbesök, dusch eller påklädning	Stämmer inte		Stämmer
F15.8: Har under det senaste året upplevt att personalen har varit hårdhänt i samband med t.ex. toalettbesök, dusch eller påklädning	Stämmer inte		Stämmer
F15.9: Har under det senaste året upplevt att personalen har visat avsmak i samband med omvårdnad	Stämmer inte		Stämmer
F15.10: Har under det senaste året upplevt att personalen på annat sätt har agerat olämpligt	Stämmer inte		Stämmer
F15.11: Har under det senaste året inte upplevt något av ovanstående från personalen	Stämmer		Stämmer inte
F16: Hur tryggt eller otryggt känns det att bo på ditt äldreboende?	Mycket tryggt / Ganska tryggt	Varken tryggt eller otryggt	Ganska otryggt / Mycket otryggt
F17: Känner du förtroende för personalen på ditt äldreboende?	Ja, för alla i personalen / Ja, för flertalet i personalen	Ja, för några i personalen	Nej, inte för någon i personalen
F18: Hur nöjd eller missnöjd är du med de aktiviteter som erbjuds på ditt äldreboende?	Mycket nöjd / Ganska nöjd	Varken nöjd eller missnöjd	Ganska missnöjd / Mycket missnöjd
F19: Är möjligheterna att komma utomhus bra eller dåliga?	Mycket bra / Ganska bra	Varken bra eller dåliga	Ganska dåliga / Mycket dåliga
F20: Händer det att du besväras av ensamhet?	Nej	Ja, då och då	Ja, ofta
F21: Hur lätt eller svårt är det att få träffa sjuksköterska vid behov?	Mycket lätt / Ganska lätt	Varken lätt eller svårt	Ganska svårt / Mycket svårt
F22: Hur lätt eller svårt är det att få träffa läkare vid behov?	Mycket lätt / Ganska lätt	Varken lätt eller svårt	Ganska svårt / Mycket svårt
F23: Hur lätt eller svårt är det att få kontakt med personalen på ditt äldreboende, vid behov?	Mycket lätt / Ganska lätt	Varken lätt eller svårt	Ganska svårt / Mycket svårt
F24: Hur nöjd eller missnöjd är du sammantaget med ditt äldreboende?	Mycket nöjd / Ganska nöjd	Varken nöjd eller missnöjd	Ganska missnöjd / Mycket missnöjd
F25: Vet du vart du ska vända dig om du vill framföra synpunkter eller klagomål på äldreboendet?	Ja	Delvis (i vissa frågor men inte i andra)	Nej
F27: Hur tycker du att samarbetet mellan dig och äldreboendet fungerar?	Mycket bra / Ganska bra	Varken bra eller dåligt	Ganska dåligt / Mycket dåligt

Gruppering av svarsalternativ, hemtjänst

Hemtjänst	Positiva	Varken eller/delvis	Negativa
F1: Hur bedömer du ditt allmänna hälsotillstånd?	Mycket gott / Ganska gott	Någorlunda	Ganska dåligt / Mycket dåligt
F2: Har du besvär av ängslan, oro eller ångest?	Nej	Ja, lätta besvär	Ja, svåra besvär
F3: Hur är din rörlighet inomhus?	Jag förflyttar mig själv utan svårigheter	Jag har vissa svårigheter att förflytta mig själv	Jag har stora svårigheter att förflytta mig själv / Jag kan inte alls förflytta mig själv
F4: Bor du tillsammans med någon annan vuxen?	Ja		Nej
F5: Är handläggarens beslut anpassat efter dina behov?	Ja	Delvis	Nej
F6: Fick du välja utförare av hemtjänsten?	Ja	Delvis	Nej
F7: Vet du vart du ska vända dig om du vill framföra synpunkter eller klagomål på hemtjänsten?	Ja	Delvis (i vissa frågor men inte i andra)	Nej
F8: Brukar personalen ta hänsyn till dina åsikter och önskemål om hur hjälpen ska utföras?	Ja, alltid / Oftast	Ibland	Sällan / Nej, aldrig
F9: Brukar du kunna påverka vid vilka tider personalen kommer?	Ja, alltid / Oftast	Ibland	Sällan / Nej, aldrig
F10: Hur tycker du att personalen utför sina arbetsuppgifter?	Mycket bra / Ganska bra	Varken bra eller dåligt	Ganska dåligt / Mycket dåligt
F11: Brukar personalen komma på avtalad tid?	Ja, alltid / Oftast	Ibland	Sällan / Nej, aldrig
F12: Brukar personalen ha tillräckligt med tid för att kunna utföra sitt arbete hos dig?	Ja, alltid / Oftast	Ibland	Sällan / Nej, aldrig
F13: Brukar personalen meddela dig i förväg om tillfälliga förändringar?	Ja, alltid / Oftast	Ibland	Sällan / Nej, aldrig
F14: Brukar personalen bemöta dig på ett bra sätt?	Ja, alltid / Oftast	Ibland	Sällan / Nej, aldrig
F15.1: Har under det senaste året upplevt att personalen har visat brist på respekt för min integritet genom att t.ex. inte ringa på dörren innan de kliver in i mitt hem	Stämmer inte		Stämmer
F15.2: Har under det senaste året upplevt att personalen har kommenterat mig, mina saker eller mitt hem negativt	Stämmer inte		Stämmer
F15.3: Har under det senaste året upplevt att personalen har behandlat mig respektlöst genom ordval, tilltal eller gester	Stämmer inte		Stämmer
F15.4: Har under det senaste året upplevt att personalen har talat förminskande till mig t.ex. som om jag vore ett barn	Stämmer inte		Stämmer
F15.5: Har under det senaste året upplevt att personalen har nonchalerat mina önskemål i samband med den hjälp jag får	Stämmer inte		Stämmer

Hemtjänst	Positiva	Varken eller/delvis	Negativa
F15.6: Har under det senaste året upplevt att personalen inte har visat respekt i samband med toalettbesök, dusch eller påklädning	Stämmer inte		Stämmer
F15.7: Har under det senaste året upplevt att personalen har varit hårdhänt i samband med t.ex. toalettbesök, dusch eller påklädning	Stämmer inte		Stämmer
F15.8: Har under det senaste året upplevt att personalen har visat avsmak i samband med omvårdnad	Stämmer inte		Stämmer
F15.9: Har under det senaste året upplevt att personalen på annat sätt har agerat olämpligt	Stämmer inte		Stämmer
F15.10: Har under det senaste året inte upplevt något av ovanstående från personalen	Stämmer		Stämmer inte
F16: Hur tryggt eller otryggt känns det att bo hemma med stöd från hemtjänsten?	Mycket tryggt / Ganska tryggt	Varken tryggt eller otryggt	Ganska otryggt / Mycket otryggt
F17: Känner du förtroende för personalen som kommer hem till dig?	Ja, för alla i personalen / Ja, för flertalet i personalen	Ja, för några i personalen	Nej, inte för någon i personalen
F18: Händer det att du besväras av ensamhet?	Nej	Ja, då och då	Ja, ofta
F19: Hur lätt eller svårt är det att få kontakt med hemtjänstpersonalen vid behov?	Mycket lätt / Ganska lätt	Varken lätt eller svårt	Ganska svårt / Mycket svårt
F20: Hur nöjd eller missnöjd är du sammantaget med den hemtjänst du har?	Mycket nöjd / Ganska nöjd	Varken nöjd eller missnöjd	Ganska missnöjd / Mycket missnöjd
F22: Underlättar ditt/dina hjälpmedel din vardag?	Ja	Delvis	Nej
F24: Hur tycker du att samarbetet mellan dig och hemtjänsten fungerar?	Mycket bra / Ganska bra	Varken bra eller dåligt	Ganska dåligt / Mycket dåligt

Vad tycker de äldre om äldreomsorgen? 2018

De flesta äldre uppger att de är nöjda med sin äldreomsorg. Men i jämförelser med tidigare år har andelen positiva svar minskat för nästan samtliga frågor. Det gäller främst de som bor hemma med stöd av hemtjänst. Däremot syns inte samma försämring när det gäller den enskildes självs kattade hälsa, rörlighet, ångslan eller ensamhet. Fortfarande finns stora skillnader mellan olika kommuner, och mellan olika verksamheter inom en och samma kommun.

Lite om undersökningen

Socialstyrelsen har genomfört den nationella undersökningen *Vad tycker de äldre om äldreomsorgen?* på ett jämförbart sätt årligen sedan 2013. Undersökningen riktar sig till alla personer 65 år och äldre som bor i ordi-närt boende med stöd av hemtjänst eller bor på permanentt särskilt boende.

I 2018 års undersökning *Vad tycker de äldre om äldreomsorgen?* fick 217 867 personer med äldreomsorg möjlighet att medverka. Av dessa svarade 56 procent (122 822 personer) på enkäten.

Majoriteten är fortfarande nöjd

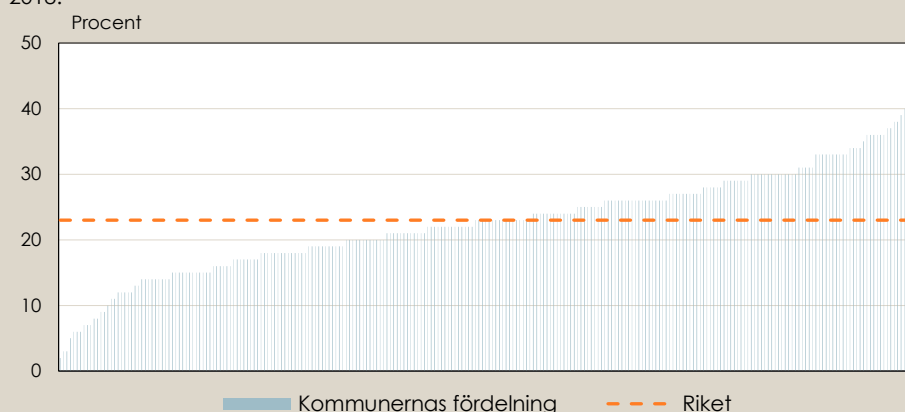
För att klassas som nöjd med sin omsorg i denna undersökning behöver den enskilde svarat att de är ganska eller mycket nöjda sammantaget med sin äldreomsorg. På nationell nivå uppger 81 procent av personer i särskilt boende att de är nöjda, för dem som bor hemma med stöd av hemtjänst är 88 procent nöjda. Det är en minskning med en procentenhet inom både hemtjänst och särskilt boende jämfört med föregående års undersökning. Den kommunen med lägst andel nöjda i särskilt boende har 58 procent medan kommunen med högst andel nöjda har 100 procent. Andel personer som är nöjda med sin hemtjänst skiljer sig mellan kommuner från 67 procent till 100 procent. Även om en person är sammantaget nöjd med sin äldreomsorg betyder det inte alltid att verksamheten fungerar optimalt och att det inte finns delar som verksamheten skulle kunna utveckla. Att endast titta på detta resultat ger heller ingen vägledning för verksamheter om vad som behöver göras för att utveckla omsorgen. Däremot ger resultatet en temperaturmätning och kan i analys tillsammans med andra mått ge en vägledning i vilka delar som äldre personer inom äldreomsorgen anser som viktiga.

Möjlighet till utevistelse

Resultaten på riksnivå för hur den enskilde upplever sina möjligheter till utevistelse på sitt särskilda boende har legat relativt stabilt under de senaste åren. Mellan åren 2015 och 2018 har resultatet, för de som anger att möjligheterna att komma utomhus är ganska eller mycket bra, minskat med en procentenhet från 58 procent till 57 procent. Däremot är skillnaden ganska stor mellan olika kommuner och verksamheter. Möjligheten till utevistelse är viktig då forskning visar att utevistelse kan leda till bättre sömn och ökad rörlighet som kan motivera en ökad aptit [1]. Figur 1 visar spridningen mellan kommuner där enskilda svarar att möjligheterna till utevistelse är mycket bra. Kommunen med lägst resultat har 0 procent medan kommunen med högst resultat har 47 procent, genomsnittet för riket är 23 procent.

Figur 1. Upplevd möjlighet till utevistelse på permanent särskilt boende

Andel äldre som upplever att möjligheten att komma utomhus är mycket god, 2018.

Källa: Vad tycker de äldre om äldreomsorgen, Socialstyrelsen.

Personalen förlorar förtroende

I årets resultat syns en försämring för nästintill samtliga frågor när de gäller dem som bor hemma med stöd av hemtjänst. Frågan som har försämrats sig mest med drygt tre procentenheter under de senaste fyra åren är om personalen meddelar förändringar i förväg (tabell 1).

Tabell 1. Andel (%) personer som bor hemma med stöd av hemtjänst och som har svarat positivt på respektive fråga, mellan åren 2015–2018.

Fråga	2015	2016	2017	2018
Brukar personalen meddela dig i förväg om tillfälliga förändringar?	69	69	68	67
Känner du förtroende för personalen som kommer hem till dig?	91	91	91	90
Brukar personalen komma på avtalad tid?	86	86	85	84
Brukar du kunna påverka vid vilka tider personalen kommer?	61	61	61	60
Hur tycker du att personalen utför sina arbetsuppgifter?	87	87	87	86
Hur lätt eller svårt är det att få kontakt med hemtjänstpersonalen vid behov?	79	78	79	77

Källa: Vad tycker de äldre om äldreomsorgen? Socialstyrelsen, 2018.

Resultaten på frågan om förtroende för personalen har minskat med drygt två procentenheter under samma period. Där syns den största försämringen inom de som svarar att de har förtroende för alla i personalen, vilket har försämrats med mer än två procentenheter från föregående år. Resultatet på frågan om det är lätt att vid behov få kontakt med hemtjänstpersonal har minskat kontinuerligt med två procentenheter under de senaste fyra åren, den största försämringen har skett mellan föregående och årets undersökning. För dem som bor på särskilt boende syns ett liknande resultat, då resultatet på frågan om det vid behov är lätt att få träffa läkare har minskat med drygt tre procentenheter under de senaste fyra åren. Även resultatet på frågan om det vid behov är lätt att få träffa omsorgspersonal eller sjuksköterska har försämrats med drygt två procentenheter respektive lite mer än en procentenhet under samma period på särskilt boende.

Referenser

1. Utemiljöns betydelse för äldre och funktionshindrade, Statens folkhälsoinstitut; 2003.

Vad tycker de äldre om äldreomsorgen?

Syftet med undersökningen är dels att ge enskilda äldre en röst, dels att ta fram kvantitativa mått på äldreomsorgen utifrån ett brukarperspektiv. Det möjliggör att utfallet av insatser kan mätas och jämföras och därmed även utvärderas och utvecklas i linje med vad personer som tar emot omsorg tycker.

Datakälla: Enkät Vad tycker de äldre om äldreomsorgen?.

Mer information

Du hittar metodbeskrivning, enkäter, tabellbilaga på nationell nivå samt alla resultat i Excelfiler som redovisas på enhets-, kommun-, läns- och riksnivå här:

<https://www.socialstyrelsen.se/publikationer2018/2018-9-7>

I Enhetsundersökningen om äldreomsorg och kommunal hälso- och sjukvård finns indikatorer på enhetsnivå som bygger på data som lämnas av verksamheter:

<https://www.socialstyrelsen.se/oppnajamforelser/aldreomsorg/enhetsundersokningenomaldreomsorg>

Titta också på Öppna jämförelser, Vård och omsorg om äldre som publiceras årligen för en mer heltäckande bild av äldreomsorgen:

<https://www.socialstyrelsen.se/publikationer2018/2018-3-10>

Kontakt:

Anna Ekendahl

Telefon: 075-247 30 00

E-post: anna.ekendahl@socialstyrelsen.se

TJÄNSTESKRIVELSE

Datum	Dnr
2018-11-14	2018/237
	Hid

Vård och omsorgsförvaltningen
Gunilla Lynghed
Administrativ chef vård och
omsorgsförvaltningen

VO uppföljning och prognos september 2018

Vård och omsorgsförvaltningens förslag till beslut

Ärendet läggs till handlingarna.

Sammanfattning av ärendet

Kommunstyrelsen har i samband med behandling av uppföljning tom juni beslutat att Vård- och omsorgsnämnden nogsamt skall följa upp sin ekonomi varje månad.

Uppföljningarna skall delges kommunstyrelsen.

Enligt ekonomiavdelningens tidplan skall uppföljning registreras i Hypergene senast den 10 oktober.

Vård- och omsorgsnämndens arbetsutskott har 2018-10-09 baslutat att översända Extra uppföljning tom september, till kommunstyrelsen.

Beslutsunderlag

Uppföljning och prognos september.

Vård och omsorgsförvaltningen

Gunilla Lynghed
Administrativ chef vård och omsorgsförvaltningen
0416-27234

Vård- och omsorgsnämnd

Uppföljning September månad 2018

Drift:

	Prognos för helåret t 2018	Kommun- bidrag helåret 2018	Prognos- tiserat resultat 2018
Verksamhet			
Kommunövergripande verksamhet	0	-0	-0
Politisk verksamhet	610	610	-0
Verksamhet för funktionshindrade	106 639	101 939	-4 700
Äldreomsorg	204 251	202 951	-1 300
Summa Verksamhet	311 500	305 500	-6 000

Verksamhet

Den sammantagna prognosen för vård- och omsorgsnämnden ligger i stort sett i nivå med prognosen som upprättades vid delårsrapporten per 2018-08-31. Underskottet beräknas till ca 6,0 mnkr jämfört med 6,2 mnkr per 2018-08-31.

Utfallet i september innebär ett underskott på ytterligare 1,2 mnkr på personalkostnaderna, vilket speglar verksamheten i augusti, dvs det är fortfarande semesterperiod och svårt att påverka redan lagd planering och scheman. Detta underskott ingår i prognosen, och det är först fr o m oktober som prognosen förutsätter en lägre kostnadsnivå. Detta innebär att i ovanstående prognos är medräknat ett överskott gentemot budget för perioden okt-dec på personalkostnaderna, oförändrad kostnadsnivå innebär ett större underskott än 6 mnkr.

För att minska underskottet gäller allmän återhållsamhet för samtliga verksamheter, bl a se över utbildningar, vakansprövning.

Verksamhet för funktionshindrade

Inom verksamhet för personer med funktionsnedsättning prognostiseras ett underskott på 4,7 mnkr, innebärande en minskning med 0,1 mnkr jämfört med prognosen i delårsrapporten.

Underskottet avseende externt köpt verksamhet beräknas till 2,4 mnkr och avser främst personlig assistans och korttidstillsyn LSS och korttidsvistelse LSS, där volymerna var lägre under slutet av 2017 och budget flyttades till externa boende LSS och socialpsykiatri för att täcka ökade kostnader där. Jämfört med utfall 2017 beräknas kostnaderna för köpta verksamheter öka med ca 4,2 mnkr, varav boende drygt 2 mnkr och personlig assistans ca 1,5 mnkr. Kostnadsökningarna avser dels helårseffekt avseende placeringar under 2017 och dels att nya placeringar som tillkommit är dyrare än placeringar som avslutats, vilket innebär totalt samma antal, men betydligt högre kostnader. Dessutom beräknas kostnaderna stiga ytterligare under 2019, då helårseffekt på dyrare placering under 2018 slår igenom fullt ut.

I förvaltningen pågår arbete med att för externt placerade kunder; följa upp placeringsbeslut, se över kostnader för respektive plats för att framöver ta ställning till vilka kunder som det är rimligt kan övergå i egen regi. Dock beräknas detta inte ha någon påverkan på kostnadsutfallet under 2018.

Antal barn/ungdomar med korttidstillsyn enligt LSS, (en verksamhet som vård- och omsorg köper av familjeförvaltningen) minskade under hösten 2017, men har åter ökat under 2018.

Inom hemtjänst för personer under 65 år har nya kunder tillkommit som innebär en kostnadsökning på ca 2 mnkr 2018, från 1,0 mnkr till drygt 3 mnkr, och då kunderna tillkommit successivt under 2018 beräknas helårskostnaden stiga med ytterligare 0,8 mnkr. I princip samtliga nya kunder har valt extern LOV-leverantör som utförare. Vård- och omsorgsnämnden har i september beslutat att anhörganställning endast skall förekomma i undantagsfall och om anställning av anhörig/närstående är aktuell beviljas detta av vård- och omsorgsnämndens arbetsutskott. Detta innebär att i förfrågningsunderlag för Hemtjänst, service och omvårdnad enligt LOV (Lagen om valfrihet) skrivs in att anhörganställning inte tillåts. Dock kommer beslutet inte att påverka utfallet under 2018, då nuvarande LOV-avtal gäller tom 2018-12-31.

Verksamheten arbetar aktivt för att nå budgetbalans inom kommunens egna LSS-boenden, och schemaförändringar görs under hösten. Dock kommer det fortsatt finnas behov av utökad bemanning vid vissa boenden i samband med särskilda behov hos enskilda kunder. Underskottet, som beräknas till 1,3 mnkr motsvaras till största delen av överskott inom den egna verksamheten inom daglig verksamhet LSS och korttidsvistelse LSS.

Underskott för bemanningenheten beräknas belasta verksamheten med ca 0,3 mnkr.

Prognosen förutsätter som tidigare nämnts lägre kostnader inom den egna verksamheten under hösten.

Äldreomsorg

Prognosen för hela äldreomsorgen har minskat något, från 1,4 mnkr till 1,3 mnkr, där minskningen avser något lägre hemtjänstvolym i september.

Personalkostnaderna totalt inom äldreomsorgen utfallet tom september ligger 3,6 mnkr över budget, vilket innebär att verksamheterna förutsätts minska sina kostnader under hösten.

Volymerna inom hemtjänsten för personer 65 år och äldre har ökat under året, dock beräknas här fortfarande ett mindre överskott och tidigare beräknade överskott på ca 1 mnkr i Delårsrapport 1 har minskat till 0,4 mnkr. Totalt beräknas ett underskott avseende hemtjänstvolymerna med ca 1,5 mnkr då underskott inom hemtjänst för personer under 65 år beräknas till 2 mnkr.

Beläggningen på särskilda boende är fortsatt låg, vilket medför ett beräknat underskott på intäktssidan med ca 1,2 mnkr. Intäktsbortfallet motsvaras inte av lägre kostnader i samma omfattning och pågår för att i möjligaste mån koncentrera beläggningen för att kunna justera bemanningstalet vid lediga platser och schema justeras under hösten. De boendeenheter där prognosen ligger över budget har i uppdrag att se över schema och justera bemanningstalet.

Underskott för bemanningenheten beräknas belasta verksamheten med ca 1,6 mnkr, 0,8 mnkr vardera för hemtjänst och särskilt boende.

Inom hälso- och sjukvårdsverksamheten har kostnadsutvecklingen under året varit oroväckande, med ett prognosticerat underskott på drygt 2 mnkr. Underskottet avser personalkostnader inom sjukvårdensorganisationen och ökade kostnader för tekniska hjälpmedel. Den genomsnittliga

kostnadsökningen för kommunerna inom HÖS (Hjälpmiddelscentrum Östra Skåne) avseende förskrivning av tekniska hjälpmedel ligger på ca 25%, så det är inget specifikt för Sjöbo, och dessa kostnader är svåra att påverka. En del som ökat kraftigt avser antidecubitusmadrasser som används för att förebygga eller avlasta trycksår, vilket är ett tecken på fler sängbundna patienter.

Avseende personalkostnaderna för sjuksköterskegruppen ligger uppdrag för enhetschef att minska dessa under hösten genom schemaöversyn, ej tillsättande av uppkomna vakanser, mycket restriktiv vikarieersättning vid korttidsfrånvaro.

Kommunövergripande verksamhet

För kostverksamheten för skola och förskola beräknas prognos i nivå med budget.

Omkostnaderna för bemanningsenheten ökade kraftigt början på året och underskottet (dvs kostnader som belastar bemanningsenheten när kostnaderna har fördelats ut på respektive verksamhet utifrån utnyttjade timmar) har i prognosen fördelats ut på hemtjänst, särskilt boende och boende enligt LSS och påverkar därför prognoserna för dessa verksamheter negativt.

Underskottet inom bemanningsenheten beräknas till ca 1,2 mnkr efter omfördelning av kostnader för timvikarier.

Analys avseende bemanningsenhetens ekonomiska situation pågår och åtgärder har vidtagits och underskottet per månad har halverats jämfört med våren (vilket även förutsatts i prognosen).

Politisk verksamhet

För politisk verksamhet beräknas prognos i nivå med budget.

Investering:

	Prognos för helåret t 2018	Kommun- bidrag helåret 2018	Prognos- tiserat resultat 2018
Verksamhet			
Verksamhet för funktionshindrade	1 100	1 100	-0
Äldreomsorg	9 800	10 300	500
Summa Verksamhet	10 900	11 400	500

Verksamhet för funktionshindrade

Hela investeringsvolymen för mindre inventarier beräknas utnyttjas under året.

Avtal för inköp avpassande bilar till verksamheten har dröjt, men finns nu och verksamheten räknar med att planerade fordon skall kunna levereras under hösten.

Investeringsmedel för planerade fordon som inte hinner levereras under 2018 önskar vård- och omsorgsnämnden föra över till 2019.

Äldreomsorg

Ökade kostnader beräknas för utbyte av larmanläggningar inom särskilt boende, då detta behöver ske i en snabbare takt än planerat p g a bristande funktionalitet. För att finansiera kostnadsökningen under året skjuts vissa investeringar avseende utbyggnad IT-stöd framåt i tiden.

Dessutom får verksamheten ett riktat statsbidrag för investeringar i välfärdsteknik i omsorgen under 2018 på drygt 800 tkr. Dessa planeras användas till bla wifi på Daglig verksamhet LSS Örnen samt inom allmänna utrymmen LSS-boende. Dessutom planeras inköp av smarta telefoner till hemtjänsten för att möjliggöra införande av mobila planerings- och dokumentationssystem som kopplas till verksamhetsystemet Life-Care.

Avtal för inköp avpassande bilar till verksamheten har dröjt, men finns nu och verksamheten räknar med att planerade fordon skall kunna levereras under hösten.

De investeringsmedel som avser Trygghetslarm/Utbyggnad wifi/teknik som ev inte hinner utnyttjas under 2018 önskar vård- och omsorgsnämnden föra över till 2019, liksom för planerade fordon som inte hinner levereras under 2018.

TJÄNSTESKRIVELSE

Datum 2018-11-14
Dnr 2018/268
Hid

Vård och omsorgsförvaltningen
Gunilla Lynghed
Administrativ chef vård och
omsorgsförvaltningen

Ekonomisk uppföljning 31 oktober 2018

Vård och omsorgsförvaltningens förslag till beslut

1. Vård- och omsorgsnämnden fastställer budgetuppföljning tom oktober 2018, enligt bilaga till protokollet och överlämnar prognos, innebärande ett beräknat underskott med ca 6,7 mnkr för 2018.
2. Vård- och omsorgsnämnden uppdrar åt förvaltningen att arbeta vidare med utredning av åtgärder för att minska underskott 2018, men framför allt få budgeten i balans inför 2019.

Sammanfattning av ärendet

Enligt skrivelse från ekonomiavdelningen angående uppföljningar 2018 skall vård - och omsorgsnämnden lämna utfallsprognos per 30 juni till ekonomiavdelningen den 13 juli mars. Prognosen skall ha behandlats politiskt på lägst arbetsutskottsnivå innan den sammanställda prognosen behandlas av kommunstyrelsens arbetsutskott (den 22 augusti). I budgeten återfinns kommunens styrprinciper. Av principerna framgår bland annat nämndens ansvar i att själva besluta om åtgärder eller ge förslag till kommunfullmäktige (undantagsfall) när underskott befaras.

Vård- och omsorgsnämnden har i samband med tidigare uppföljningar tidigare överlämnat följande beslut till kommunstyrelsen:

Vård- och omsorgsnämnden ser små möjligheter att finansiera hela underskottet avseende volymökningar av externt köpt verksamhet genom besparingar inom den egna verksamheten, men för att minimera underskottet uppdras åt verksamheten att arbeta vidare med och intensifiera tidigare uppdrag att

- Se över bemanningskrav vid lägre beläggning på särskilda boenden och LSS-boenden.
- För externt placerade kunder; följa upp placeringsbeslut, se över kostnader för respektive plats, vid behov tydliggöra uppdrag för externa utförare. Ställningstagande kring vilka kunder som det är rimligt kan övergå i egen regi.
- För de enheter där det prognosticeras underskott, vidta åtgärder för att nå budget i balans.
- För att minska underskottet gäller allmän återhållsamhet för samtliga verksamheter, bl a se över utbildningar, vakansprövning

Beslutsunderlag

Utfallsprognos.
Skrivelse uppföljningar 2018
Styrprinciper

Vård och omsorgsförvaltningen

Gunilla Lynghed
Administrativ chef vård och omsorgsförvaltningen
0416-27234

Vård- och omsorgsnämnd

Uppföljning Oktober månad 2018

Drift:

	Prognos för helåret t 2018	Kommun- bidrag helåret 2018	Prognos- tiserat resultat 2018
Verksamhet			
Kommunövergripande verksamhet	0	-0	-0
Politisk verksamhet	600	610	10
Verksamhet för funktionshindrade	106 900	101 939	-4 961
Äldreomsorg	204 700	202 951	-1 749
Summa Verksamhet	312 200	305 500	-6 700

Kommunövergripande verksamhet

För kostverksamheten för skola och förskola beräknas prognos i nivå med budget.

Omkostnaderna för bemanningsenheten ökade kraftigt början på året och underskottet (dvs kostnader som belastar bemanningsenheten när kostnaderna har fördelats ut på respektive verksamhet utifrån utnyttjade timmar) har i prognosen fördelats ut på hemtjänst, särskilt boende och boende enligt LSS och påverkar därför prognoserna för dessa verksamheter negativt.

Underskottet inom bemanningsenheten beräknas till ca 1,2 mnkr efter omfördelning av kostnader för timvikarier.

Analys avseende bemanningsenhetens ekonomiska situation pågår och åtgärder har vidtagits och underskottet per månad har halverats jämfört med våren (vilket även förutsatts i prognosen).

Politisk verksamhet

För politisk verksamhet beräknas prognos i nivå med budget.

Verksamhet för funktionshindrade

Inom verksamhet för personer med funktionsnedsättning prognostiseras ett underskott på 5,0 mnkr, innebärande en ökning med 0,3 mnkr jämfört med prognosen i september. Även om kostnaderna har minskat under hösten har de inte minskat i den omfattning som beräknades i tidigare prognos.

Personalkostnaderna totalt inom verksamheten låg tom september 1,9 mnkr över budget, och tom oktober har underskottet minskat till 1,8 mnkr, innebärande ett överskott på 0,1 mnkr i oktober, vilket dock är lägre än beräknat i tidigare prognos, där verksamheterna förutsattes minska sina kostnader under hösten.

Underskottet avseende externt köpt verksamhet beräknas till 2,2 mnkr och avser främst personlig assistans och korttidstillsyn LSS och korttidsvistelse LSS, där volymerna var lägre under slutet av 2017 och budget flyttades till externa boende LSS och socialpsykiatri för att täcka ökade kostnader där. Jämfört med utfall 2017 beräknas kostnaderna för köpta verksamheter öka med ca 4mnkr, varav boende drygt 2 mnkr och personlig assistans ca 1,3 mnkr. Kostnadsökningarna avser dels helårseffekt avseende placeringar under 2017 och dels att nya placeringar som tillkommit är dyrare än placeringar som avslutats, vilket innebär totalt samma antal, men betydligt högre kostnader. Dessutom beräknas kostnaderna stiga ytterligare under 2019, då helårseffekt på dyrare placering under 2018 slår igenom fullt ut.

I förvaltningen pågår arbete med att för externt placerade kunder; följa upp placeringsbeslut, se över kostnader för respektive plats för att framöver ta ställning till vilka kunder som det är rimligt kan övergå i egen regi. Dock beräknas detta inte ha någon påverkan på kostnadsutfallet under 2018.

Antal barn/ungdomar med korttidstillsyn enligt LSS, (en verksamhet som vård- och omsorg köper av familjeförvaltningen) minskade under hösten 2017, men har åter ökat under 2018.

Inom hemtjänst för personer under 65 år har nya kunder tillkommit som innebär en kostnadsökning på ca 2 mnkr 2018, från 1,0 mnkr till drygt 3 mnkr, och då kunderna tillkommit successivt under 2018 beräknas helårskostnaden stiga med ytterligare 0,8 mnkr. I princip samtliga nya kunder har valt extern LOV-leverantör som utförare. Vård- och omsorgsnämnden har i september beslutat att anhörganställning endast skall förekomma i undantagsfall och om anställning av anhörig/närstående är aktuell beviljas detta av vård- och omsorgsnämndens arbetsutskott. Detta innebär att i förfrågningsunderlag för Hemtjänst, service och omvårdnad enligt LOV (Lagen om valfrihet) skrivs in att anhörganställning inte tillåts. Dock kommer beslutet inte att påverka utfallet under 2018, då nuvarande LOV-avtal gäller tom 2018-12-31.

Verksamheten arbetar aktivt för att nå budgetbalans inom kommunens egna LSS-boenden, och schemaförändringar görs under hösten. Dock kommer det fortsatt finnas behov av utökad bemanning vid vissa boenden i samband med särskilda behov hos enskilda kunder. Underskottet, som beräknas till 1,3 mnkr motsvaras till största delen av överskott inom den egna verksamheten inom daglig verksamhet LSS och korttidsvistelse LSS.

Underskott för bemanningsenheten beräknas belasta verksamheten med ca 0,3 mnkr.

Prognosen förutsätter som tidigare nämnts lägre kostnader inom den egna verksamheten under hösten.

Äldreomsorg

Prognosen för hela äldreomsorgen har ökat, innebärande ett beräknat underskott på 1,7 mnkr, jämfört med 1,3 mnkr vid prognosen i september.

Personalkostnaderna totalt inom äldreomsorgen låg tom september 3,6 mnkr över budget, och tom oktober har underskottet minskat till 3,1 mnkr, innebärande ett överskott på 0,5 mnkr i oktober, vilket dock är lägre än beräknat i tidigare prognos, där verksamheterna förutsattes minska sina kostnader under hösten.

Volymerna inom hemtjänsten för personer 65 år och äldre har ökat under året, dock beräknas här fortfarande ett överskott på ca 0,4 mnkr. Totalt beräknas dock ett underskott avseende hemtjänstvolymerna med ca 1,7 mnkr då underskott inom hemtjänst för personer under 65 år beräknas till 2,1 mnkr.

Beläggningen på särskilda boende är fortsatt låg, vilket medför ett beräknat underskott på intäktsidan med ca 1,2 mnkr. Intäktsbortfallet motsvaras inte av lägre kostnader i samma omfattning och pågår för att i möjligaste mån koncentrera beläggningen för att kunna justera bemanningstalet vid lediga platser och schema justeras under hösten. De boendeenheter där prognosen ligger över budget har i uppdrag att se över schema och justera bemanningstalet.

Underskott för bemanningsenheten beräknas belasta verksamheten med ca 1,6 mnkr, 0,8 mnkr vardera för hemtjänst och särskilt boende.

Inom hälso- och sjukvårdsverksamheten har kostnadsutvecklingen under året varit oroväckande, med ett prognosticerat underskott på drygt 2 mnkr. Underskottet avser personalkostnader inom sjuksköterskeorganisationen och ökade kostnader för tekniska hjälpmedel. Den genomsnittliga kostnadsökningen för kommunerna inom HÖS (Hjälpmiddelsentrum Östra Skåne) avseende förskrivning av tekniska hjälpmedel ligger på ca 25%, så det är inget specifikt för Sjöbo, och dessa kostnader är svåra att påverka. En del som ökat kraftigt avser antidecubitumdrassar som används för att förebygga eller avlasta trycksår, vilket är ett tecken på fler sängbundna patienter.

Avseende personalkostnaderna för sjuksköterskegruppen ligger uppdrag för enhetschef att minska dessa under hösten genom schemaöversyn, ej tillsättande av uppkomna vakanser, mycket restriktiv vikarieersättning vid korttidsfrånvaro.

Investering:

	Prognos för helåret 2018	Kommun- bidrag helåret 2018	Prognos- tiserat resultat 2018
Verksamhet			
Verksamhet för funktionshindrade	1 100	1 100	-0
Äldreomsorg	8 400	10 300	1 900
Summa Verksamhet	9 500	11 400	1 900

Verksamhet för funktionshindrade

Hela investeringsvolymen för mindre inventarier beräknas utnyttjas under året.

Avtal för inköp avpassande bilar till verksamheten har dröjt, men finns nu och verksamheten räknar med att planerade fordon skall kunna levereras under hösten.

Investeringsmedel för planerade fordon som inte hinner levereras under 2018 önskar vård- och omsorgsnämnden föra över till 2019.

Äldreomsorg

Ökade kostnader beräknas för utbyte av larmanläggningar inom särskilt boende, då detta behöver ske i en snabbare takt än planerat p g a bristande funktionalitet. För att finansiera kostnadsökningen skjuts vissa investeringar avseende utbyggnad IT-stöd framåt i tiden. Dock kommer upphandling inte kunna genomföras under 2018, innebärande att budgeterade medel behöver föras över till 2019.

Dessutom får verksamheten ett riktat statsbidrag för investeringar i välfärdsteknik i omsorgen under 2018 på drygt 800 tkr. Dessa planeras användas till bla wifi på Daglig verksamhet LSS Örnen samt inom allmänna utrymmen LSS-boende och tillgång till wifi på samtliga bostadsrum på särskilda boenden inom äldreomsorgen.

Avtal för inköp avpassande bilar till verksamheten har dröjt, men finns nu och verksamheten räknar med att planerade fordon skall kunna levereras under hösten.

De investeringsmedel som avser Trygghetslarm/Utbyggnad wifi/teknik som ev inte hinner utnyttjas under 2018 önskar vård- och omsorgsnämnden föra över till 2019, liksom för planerade fordon som inte hinner levereras under 2018.

Ekonomiavdelningen
Jörgen Persson

Uppföljningar under 2018

Budget för 2018 följer i stort samma målstruktur, beskrivningar av verksamheten, prestationsmåt etc. som budgeten för 2017. Verksamhetsstyrningen dokumenteras i Hypergene.

Prognoserna kommer att göras i Hypergenes budget- och prognosmodul oavsett om det avser månadsuppföljningen eller delårsrapporterna. Medan de enklare månadsuppföljningarna helt görs via Hypergene rapporteras delårsrapporten än så länge via word-mallar. Avsikten är att även delårsrapporterna ska rapporteras via Hypergene men hittills har delårsrapporteringen i Hypergene begränsats till rapporting av mål och indikatorer samt ekonomiprognoserna. Under 2018 arbetas det dock för att ta fram en samlad rapportering i Hypergene. Målsättningen är att den ska vara på plats till delårsrapporten per augusti. Till dess kommer word-mallarna inför delårsrapporterna att finnas på arbetsnätet. Vid delårsrapporterna kommer uppföljningsprocessen i Hypergene startas upp för registrering senast en månad innan nämnderna ska ha rapporterat till ekonomiavdelningen.

Tidplanen för uppföljningarna följer till stora delar föregående år. Vi vill trycka på vikten av att uppföljningarna lämnas i tid och med korrekta uppgifter. Vår avsikt är att förvaltningarna och bolagen ska få så mycket tid som möjligt till sitt förfogande, för på så sätt kunna, med hög kvalitet, arbeta igenom uppföljningarna. Därför är tiden kort för ekonomiavdelningen att arbeta fram de samlade uppföljningarna till kommunstyrelsen och tiden att korrigera och komplettera de uppgifter som förvaltningar och bolag lämnar är mycket begränsad.

Typ	Uppföljning per datum	Nämnd/bolag lämnar uppföljning till ekonomiavdelningen	Sammanställd uppföljning klar för hela kommunen	Behandlas av kommunstyrelsen (Ksau)
Månadsuppföljning	28 februari	9 mars	13 mars	14 mars
Delårsrapport 1	30 april	9 maj	23 maj	30 maj/13 juni
Månadsuppföljning	30 juni	13 juli	9 augusti	22 aug (15 aug)
Delårsrapport 2	31 augusti	14 september	26 september	10 oktober/24 oktober
Månadsuppföljning	31 oktober	5 november	6 november	7 november

Månadsuppföljningarna rapporteras in via Hypergene. Meddela ekonomiavdelningen när uppföljningen är klar genom att klarmarkera uppföljningen.

Nämndens månadsuppföljning ska ha behandlats politiskt på lägst arbetsutskottsnivå innan den sammanställda prognosen behandlas av kommunstyrelsen. Nämndens beslut om uppföljning, vare sig det gäller en månadsuppföljning eller delårsrapport, ska innehålla ett överlämnande av uppföljningen till kommunstyrelsen. Kommunens styrprinciper, som fastställts av kommunfullmäktige, återfinns i kommunens budget. Av principerna framgår bland annat nämndens ansvar i att själva besluta om åtgärder eller ge förslag till kommunfullmäktige (undantagsfall) när underskott befaras. Det kan vara lämpligt att nämndens protokoll speglar nämndens ställningstagande kring eventuella åtgärder. Tänk dock på att åtgärder kan kräva samverkan. Protokollsutdrag inklusive uppföljningen/delårsrapporten expedieras till kommunstyrelsen och inte direkt till ekonomiavdelningen. Expedieringen sker via Evolution för de nämnder som använder programmet.

Nämnden ska ha behandlat delårsrapporten innan den sammanställda delårsrapporten behandlas av kommunstyrelsen. Nämndernas arbetsutskott ska ha behandlat månadsuppföljningen innan kommunstyrelsen behandlar den sammanställda prognosen.

Det förekommer att budgetbeloppen justeras under året. Respektive nämnd ansvarar för att budgetbeloppen som används vid rapporteringen är korrekta. Budgetbeloppen som används i Hyperene hämtas från redovisningen, som därför måste vara korrekt. För att säkerställa att alla använder samma uppgifter kommer ekonomiavdelningen att inför varje uppföljning ha en excel-fil på arbetsnätet med uppdaterad investeringsbudget och kommunbidrag. Sökvägen till filen är: <https://arbetsnat.sjobo.se/service-och-stod-i-arbetet/ekonomi/budget/>

Då mallarna kontinuerligt är föremål för uppdateringar och utveckling kommer dessa att delges förvaltningar och bolag i god tid inför uppföljningarna.

Sjöbo som ovan

Ann-Christin Walméus
Ekonomichef

Jörgen Persson
Budgetchef

SJÖBO
KOMMUN

Budget | 2018

• Styrprinciper för Sjöbo kommun

God ekonomisk hushållning för Sjöbo kommuns del blir att även fortsättningsvis klara balansgången mellan uppsatta mål och *en ekonomi i balans*. En annan viktig faktor utgörs av en god budgetföljsamhet och uppföljning tillsammans med förmåga att vid behov vidta korrigerande åtgärder. Nämnderna erhåller budgeten i form av ett kommunbidrag, som inrymmer såväl avskrivningskostnader som interna poster. Det åligger sedan nämnderna att inom de ekonomiska ramarna uppfylla de mål och lagar som gäller för verksamheten.

Den ekonomiska uppföljningen till kommunfullmäktige och kommunstyrelsen sker genom uppföljningsprognoser, delårsrapporter och årsbokslut.

Budget

Kommunfullmäktige fastställer ett eller flera kommunbidrag per nämnd. Utifrån kommunfullmäktiges beslut ska nämnden upprätta en mer detaljerad internbudget, där fördelningen mellan intäkter och kostnader framgår.

Bruttobudgetering och bruttoredovisning ska tillämpas för att uppnå jämförbarhet mellan budget och redovisning. Kommunfullmäktige tilldelar nämnderna kommunbidrag och därigenom förfogar nämnderna själva över att budgetera intäkter och kostnader.

Verksamhet som begrepp används för att ange anslagsbindning både vad gäller drift och mindre investeringar. Nämnden får omdisponera medel för drift och mindre investeringar mellan de verksamheter som nämnden ansvarar för, förutsatt att de uppfyller de mål och riktlinjer som kommunfullmäktige fastställt. Tekniska nämnden kan inte göra omdisponering mellan skattefinansierad verksamhet och affärsverksamhet.

Resursfördelning

Kommunen har en modell för att räkna ut resurserna till förskole- och fritidshems- och grundskoleverksamheten, äldreomsorgen, gymnasieverksamheten och delar av teknisk skattefinansierad verksamhet. För äldreomsorgen, gymnasieverksamheten och förskole- och skolbarnsomsorg samt grundskoleverksamhet baseras uträkningsmodellen på prognostiserat antal invånare i olika åldersklasser. Inom teknisk skattefinansierad verksamhet förändras resurserna utifrån antalet kvadratmeter gata och cykelväg som nämnden ansvarar för vid ingången av budgetåret.

Nämnden ansvarar för eventuella avvikelser mellan utfall och prognos i befolkningsantalet. De av kommunfullmäktige fastställda kommunbidragen påverkas inte vid avvikelser i befolkningsunderlaget under verksamhetsåret.

Investering, finansiell leasing och lokalförhyrning

Kommunfullmäktige fastställer dels en investeringsram för projekt som understiger 5 mnkr, dels en investeringsbudget för varje ett- eller flerårigt projekt som uppgår till 5 mnkr eller mer.

Om totalutgiften för ett investeringsprojekt uppgår till 5 mnkr eller mer ska nämnd inhämta igångsättningstillstånd från kommunstyrelsen. I de fall ett investeringsprojekt inte startas och budgeten därmed inte tas i anspråk under det år som det finns upptaget i budgeten, så måste nämnd ansöka om nytt investeringsbelopp för att kunna genomföra investeringen. Anslag som inte tagits i anspråk under budgetåret kvarstår inte. Om underskott prognostiseras för investeringsprojekt ska nämnden i första hand lösa underskottet genom omdisponering från nämndens investeringsram för mindre projekt. När denna möjlighet är uttömd kan ansökan om tilläggsanslag göras. Då projekt som överstiger 5 mnkr avslutas ska de slutredovisas av nämnden vid nästkommande delårs- eller årsredovisning.

Vid förhyrning av lokaler och tecknande av hyresavtal ska nämnderna använda resursperson från kommunstyrelsen som biträde vid förhandling av hyresavtalet. Kommunstyrelsens tillstånd ska inhämtas innan hyreskontrakt kan tecknas. *Tecknande av hyresavtal för bostäder är undantaget från vad som här anges.*

Leasing i kommunen jämställs med upplåning. Den prövas och beslutas av kommunstyrelsen.

Uppföljning

Nämnd ska inge utfallsprognos och delårsrapport till kommunstyrelsen enligt särskilt upprättade årliga anvisningar. Nämndernas rapporter utgör grund för kommunledningsförvaltningens kommungemensamma rapport. Kommunstyrelsen ska behandla uppföljningsprognosen medan kommunfullmäktige ska behandla delårsrapporten.

Nämnderna är ansvariga för att följa budgeten inom sina respektive områden och för att besluta och genomföra åtgärder så att verksamheten bedrivs inom de ramar, riktlinjer och målsättningar som kommunfullmäktige har fastställt. Avvikelser i förhållande till budgeten ska skriftligen förklaras av berörd förvaltning, som underlag för nämnds ställningstagande till uppföljningsprognos och delårsrapport. När obalans råder mellan ekonomiska krav och verksamhetens krav, är det ekonomiska kravet överordnat verksamhetskraven i avvaktan på politisk behandling. Nämnderna har såväl befogenheter som skyldigheter att vidta åtgärder både för att hålla budgetens ram och för att genomföra budgetens intentioner.

När en avvikelse befaras, ska nämnden omedelbart vidta åtgärder. Nämndens ansvar består i att antingen själv besluta om åtgärder eller ge förslag till kommunfullmäktige. Utgångspunkten bör vara att frågan kan överföras till kommunfullmäktige endast i de fall där nämnden helt saknar möjlighet att vidta åtgärder inom det egna ansvarsområdet.

Åtgärder av större vikt som vidtagits av nämnd ska löpande redovisas i nästkommande utfallsprognos/delårsrapport till kommunstyrelsen/kommunfullmäktige. Åtgärder som berör fler nämnder ska samverkas med berörda. Nämnd ska för egen del behandla ekonomisk uppföljning regelbundet.

Årsanalys

Nämnd ska sammanställa och avsluta räkenskaperna i ett bokslut/årsanalys.

Redovisning

Redovisningen styrs av kommunal redovisningslag, övrig lagstiftning och god redovisningssed. Kommunstyrelsen tolkar och fastställer tillämpning för Sjöbo kommun och utfärdar regler och anvisningar i samband med detta.

Nämnderna ansvarar för att den flerdimensionella kodplanen används konsekvent och genomtänkt inom respektive nämnds alla verksamheter.

Köp av interna varor och tjänster

Genom en affärsmässig syn på internt köp av varor och tjänster eftersträvas ett synsätt som bidrar till att skapa förutsättningar för ett affärsmässigt val av olika resursinsatser. Kostnadsmedvetenhet och en bättre hushållning med resurserna eftersträvas genom information om vilka kostnader som är förenade med de tjänster som tillhandahålls internt.

Interndebiteringen utgör ett stöd i arbetet med att skapa en rättvisande bild av kostnaden för respektive verksamhet.

Relationerna ska präglas av affärsmässighet och kommunens bästa (kommunnyttan) ska alltid sättas före effekten hos nämnd, vid eventuell konflikt mellan dessa intressen. Vid internt köp av tjänster ska det finnas avtal som reglerar förhållandet mellan förvaltningarna. Avtalen ska reglera förhållanden som kvalitet, leverans, prissättning, uppsägning och så vidare. För att uppnå de effekter som eftersträvas är det av vikt att beställaren kan påverka volym och kvalitet och att detta återspeglas i prissättningen.

Kommunstyrelsen avgör tvister där interna parter inte kan enas vid förhandling, till exempel på grund av skilda ståndpunkter i förhållande till kommunnytta.

Spelreglerna för det interna köp- och försäljningssystemet ska bidra till att stämma av de interna produktionsenheternas resultat och avgöra dessa funktioners effektivitet.

Utöver överenskomna kvalitetsförändringar får interna leverantörer maximalt höja priser enligt den kompensation för priser och löner som tillämpas i budgetprocessen. *Prisjustering ska ske efter dialog med beställaren där även möjlighet till effektiviseringar särskilt diskuteras.*

Debitering av internt köp ska göras om värdet av varan/tjänsten står i rimligt förhållande till den administrativa kostnaden för debiteringen. Internfakturering till mindre värde ska undvikas och internfaktureror under 200 kr bör inte förekomma.

Det är den part som levererat varan/tjänsten som svarar för att intern faktura skickas. I de fall där intern vara/tjänst erhålls med regelbundenhet faktureras den interna kunden per månad, för att underlätta resultatuppföljning och delårsbokslut. I de fall det avser en vara/tjänst som inte är återkommande ska fakturering ske senast 30 dagar efter utförd leverans/tjänst. Bokföring av interna mellanhavanden avslutas helt per kalenderår och internfakturering får endast avse de varor/tjänster som levererats innevarande år.

TJÄNSTESKRIVELSE

Datum	Dnr
2018-11-14	2018/271
	Hid

Vård och omsorgsförvaltningen
Gunilla Lynghed
Administrativ chef vård och
omsorgsförvaltningen

Sammanträdesplan för vård- och omsorgsnämnden 2019

Vård och omsorgsförvaltningens förslag till beslut

Vård- och omsorgsnämnden fastställer sammanträdesdagar för vård- och omsorgsnämnden och dess arbetsutskott under 2019 enligt bilaga till protokollet.

Sammanfattning av ärendet

Föreligger förslag till sammanträdesdagar 2019 för vård- och omsorgsnämnden och dess arbetsutskott.

Beslutsunderlag

Förslag till sammanträdesplan för vård- och omsorgsnämnden 2019.

Vård och omsorgsförvaltningen

Gunilla Lynghed
Administrativ chef vård och omsorgsförvaltningen
0416-27234

Förslag SAMMANTRÄDESPLAN FÖR VÅRD- OCH OMSORGSNÄMNDEN 2019

	Deadline för ärenden	Arbetsutskottet kl 13.00	Gruppsammanträde Kl 18.00/17.30	Vård- och omsorgsnämnden kl 18.30	Planerade ärenden mm prel ej antagen central tidplan
Jan	On 2 jan			Ti 15 jan	Val av arbetsutskott/Uppföljning Intern kontrollplan
Feb	Må 28 jan	Ti 5 feb		To 28 feb	Verksamhetsberättelse lämnas till ek.avd omkring den 20 feb nämndbeslut senast omkring 10 mars
Mars	Må 25 feb	Ti 5 mars		To 21 mars	Uppf 1 i au omkring 15 mar Budgetskrivelse omkring 20 mars
Apr	Må 1 april	Ti 9 april		To 25 april	
Maj	Må 29 april	Ti 7 maj		Ti 21 maj	DR 1 von innan 1 juni (lämnas till ek.avd omkring 10 maj)
Juni	Må 3 juni	Ti 11 juni		Ti 18 juni	
Juli					
Aug	Må 5 aug	Ti 13 aug		To 29 aug	Uppf 2 i au innan omkring 20 aug
Sep	Må 2 sep	Ti 10 sep		To 19 sep	DR 2 von innan omkring 10 okt (lämnas till ek.avd omkring 15 sep)
Okt	Må 30 sep	Ti 8 okt		Ti 22 okt	
Nov	Må 4 nov	Ti 12 nov		To 28 nov	Uppf 3 i au omkring 10 nov
Dec	Må 2 dec	Ti 10 dec		To 19 dec	

TJÄNSTESKRIVELSE

Datum 2018-11-14 Dnr 2018/270
Hid

Vård och omsorgsförvaltningen
Gunilla Lynghed
Administrativ chef vård och
omsorgsförvaltningen

Budget 2019 inriktning ekonomi

Vård och omsorgsförvaltningens förslag till beslut

Vård- och omsorgsnämnden beslutar om internbudget i december, med inriktningen att återstående utrymme av ramökning inom äldreomsorg efter avdrag för effektiviseringskrav, ökade kostnader för tvätt av arbetskläder och volymökning hemtjänst, inte fördelas till några verksamhetsutökningar, utan sätts i en central budgetpott.

Sammanfattning av ärendet

Kommunfullmäktige fattar slutligt beslut om budgetramar den 5 december. P g a rådande regeringssituation är budgetläget osäkert.

I förslaget till kommunfullmäktige har 2019 års budgetram för äldreomsorg ökats med 5,3 mnkr avseende resursfördelning fler äldre och för verksamhet för personer med funktionsnedsättning har ramen ökats med 3,1 mnkr avseende nytt LSS-boende.

Effektiviseringskrav innebär en minskning av ramen inom för Äldreomsorg på 1,0 mnkr.

För verksamhet för personer med funktionsnedsättning föreligger inget effektiviseringskrav, men för verksamheten beräknas ett underskott 2018 på drygt 4 mnkr avseende externa placeringar/personlig assistans samt utökning av hemtjänst för yngre.

Vård- och omsorgsnämnden har tidigare beslutat att avsätta 1,5 mnkr av ramökning avseende resursfördelning äldre till ökade kostnader för tvätt av arbetskläder.

Dessutom behöver ca 1-1,5 mnkr avsättas för beräknad utökning av volymer inom hemtjänsten.

Med hänsyn taget till det osäkra ekonomiska läget och 2018 års beräknade underskott föreslår förvaltningen att resterande utrymme avseende resursfördelning fler äldre inte fördelas utan ligger kvar centralt, och omfördelas efter beslut av nämnden under 2019.

Slutligt beslut om vård- och omsorgsnämndens internbudget 2019 fattas vid sammanträdet i december.

Vård och omsorgsförvaltningen

Gunilla Lynghed
Administrativ chef vård och omsorgsförvaltningen
0416-27234

Postadress
Sjöbo kommun
275 80 SJÖBO

Besöksadress
Gamla Torget 10
Sjöbo

Telefon
0416-270 00
(växel)

Fax
0416-51 17 92

Bankgiro
662-7574

Internet
www.sjobo.se

TJÄNSTESKRIVELSE

Datum	Dnr
2018-11-15	2018/274
	Hid

Vård och omsorgsförvaltningen
Eva Gustafsson
förvaltningschef

Överenskommelse mellan Region Skåne och kommunerna i Skåne län om samverkan vid utskrivning från slutenvård,

Vård och omsorgsförvaltningens förslag till beslut

Sammanfattning av ärendet

Kommunförbundet Skånes styrelse beslutade enhälligt 2018-09-21 att ställa sig bakom förslaget till överenskommelse mellan Region Skåne och kommunerna i Skåne län om samverkan vid utskrivning från slutenvård och sjukvård samt att rekommendera kommunerna att politiskt anta överenskommelsen.

Överenskommelsen gäller från och med 2019-01-01 och under förutsättning att samtliga parter undertecknat eller på annat vis ingått denna överenskommelse senast 2018-12-21. I annat fall gäller Lag (2017:612) om samverkan vid utskrivning från slutenvård och sjukvård.

Ärendet är kommunövergripande och avtal tecknas av kommunstyrelsen.

Beslutsunderlag

Missiv - Överenskommelse mellan Region Skåne och Skånes kommuner gällande samverkan av utskrivningsklara patienter 2018-09-26

Sammanträdesprotokoll gällande överenskommelse mellan Region Skåne och Skånes kommuner om samverkan vid utskrivning från somatisk och psykiatrisk slutenvård och sjukvård

Överenskommelse mellan Region Skåne och kommunerna i Skåne län om samverkan vid utskrivning från slutenvård, 2018-09-19

Vård och omsorgsförvaltningen

Eva Gustafsson
förvaltningschef
0416-27180

Kommunförbundet Skånes styrelse ställer sig bakom "Överenskommelse mellan Region Skåne och kommunerna i Skåne län om samverkan vid utskrivning från slutna hälso- och sjukvård"

Kommunförbundet Skånes styrelse beslutade enhälligt 2018-09-21 att ställa sig bakom förslaget till överenskommelse mellan Region Skåne och kommunerna i Skåne län om samverkan vid utskrivning från slutna hälso- och sjukvård samt att rekommendera kommunerna att politiskt anta överenskommelsen.

Bakgrund

Riksdagen antog i juni 2017 Lag (2017:612) om samverkan vid utskrivning från slutna hälso- och sjukvård och som trädde i kraft årsskiftet 2017/2018. Lagen ersatte lagen (1990:1404) om kommunernas betalningsansvar för viss hälso- och sjukvård, vanligen benämnd betalningsansvarslagen (BAL).

Den nya lagens syfte är att främja en god vård och en socialtjänst av god kvalitet för enskilda som efter utskrivning från slutna vård behöver insatser från socialtjänsten, den kommunalt finansierade hälso- och sjukvården eller den landstingsfinansierade öppna vården. I lagen tydliggörs att verksamheter inom socialtjänst och öppen hälso- och sjukvård tidigt måste börja planera inför patientens utskrivning från slutna vård.

Lagen innehåller även bestämmelser om samverkan mellan landsting och kommun. Huvudmännen ska i samråd utarbeta gemensamma riktlinjer om samverkan och förväntas ingå överenskommelser med varandra om tidpunkt för kommunens betalningsansvar samt vilka belopp som ska betalas. Lagen innehåller bestämmelser om vad som ska gälla för kommuners betalningsansvar om en överenskommelse inte kommer till stånd. Dessa bestämmelser anger att en kommuns betalningsansvar inträder 3 kalenderdagar efter att ett meddelande om att patienten är utskrivningsklar samt att det ersättningsbelopp som ska gälla för kommunens betalningsansvar motsvarar genomsnittskostnaden i riket för ett vårddygn i den slutna vården.

I Skåne slöts hösten 2017 en särskild "Överenskommelse mellan Region Skåne och kommunerna i Skåne län om samverkan vid utskrivning från slutna vård, 2017-11-24".

Lagen omfattar också en övergångsbestämmelse som innebär att patienter i slutna **psykiatrisk** hälso- och sjukvård omfattas av särskilt regelverk för betalningsansvar under 2018. Om inte särskild överenskommelse träffas mellan parterna gäller lagen, dvs 3 kalenderdagar efter utskrivningsklar från och med 2019-01-01.

Förslag till ny överenskommelse

Kommunförbundet Skåne har under 2018, i samverkan med Region Skåne tagit fram ett förslag till överenskommelse som omfattar både patienter i den slutna psykiatriska hälso- och sjukvården och den slutna somatiska hälso- och sjukvården. Förslaget har före beslut i

Kommunförbundet Skånes styrelse även kommunicerats i Kommunförbundet Skånes beredning för hälsa och social välfärd, arbetsutskott samt i socialchefsrådet.

Överenskommelsens innebörd

I överenskommelsen föreslås att samma beräkningsmodell som används under 2018 för utskrivningsklara patienter i *somatisk* slutna hälso- och sjukvård, även ska gälla för patienter i *psykiatrisk* slutna hälso- och sjukvård från och med 2019-01-01.

Beräkningsmodellen för kommunalt betalningsansvar baseras på en genomsnittsberäkning där betalningsansvaret inträder när det genomsnittliga antalet dagar i slutna vård efter utskrivningsklar överskrider 2,80 kalenderdagar per kommun under en kalendermånad och i beräkningsunderlaget görs ingen åtskillnad på om patienten vårdats i psykiatrisk eller somatisk slutna hälso- och sjukvård. Dagar i en av vårdformerna överstigande 2,80 kalenderdagar kan då kvittas mot dagar i den andra vårdformen då patienten skrivits ut innan 2,80 kalenderdagar uppnåtts efter utskrivningsklar.

I de beräkningsunderlag för somatisk slutna hälso- och sjukvård som skickats ut till kommunerna från Region Skåne avseende april och maj 2018, framgår att inget betalningsansvar inträtt utifrån genomschnittsmodellen, vilket det annars hade gjort om lagens 3 kalenderdagsregel gällt.

Uppföljning

Överenskommelsen i sin helhet ska följas upp och utvärderas. Antalet utskrivningsklara dagar kommer att följas månadsvis per kommun, både i Centralt samverkansorgan och i delregionala samverkansorgan i Skåne. En separat uppföljning ska också genomföras av de vårdtillfällen där antal utskrivningsklara dagar på ett tydligt vis överskrider vad som överenskommit. Skåne deltar även i de nationella uppföljningar som mäter följsamhet till, och effekter av, den nya lagen och de nya arbetssätt i den dagliga vården och omsorgen som den förutsätter.

Överenskommelsens ikraftträdande och varaktighet

Denna överenskommelse gäller tills vidare från och med 2019-01-01 **och under förutsättning att samtliga parter undertecknat eller på annat vis ingått denna överenskommelse senast 2018-12-21.**

Överenskommelsen ersätter ”Överenskommelse mellan Region Skåne och kommunerna i Skåne län om samverkan vid utskrivning från slutna vård, 2017-11-24”.

Om någon av parterna senast 30 september innevarande år väljer att säga upp överenskommelsen upphör överenskommelsen att gälla för samtliga parter från och med 1 januari påföljande år. Om överenskommelsen upphör att gälla inträder betalningsansvar enligt Lag (2017:612) om samverkan vid utskrivning från slutna hälso- och sjukvård.

Lund 2018-09-26

Monica Holmquist
Förbundsdirektör

Carina Lindkvist
Avdelningschef

Styrelsen

2018-09-21

§ 1 (18-7-9)

Förslag till överenskommelse mellan Skånes kommuner och Region Skåne om samverkan vid utskrivning från somatisk och psykiatrisk slutna hälso- och sjukvård.

Bakgrund

Riksdagen antog i juni 2017 Lag (2017:612) om samverkan vid utskrivning från slutna hälso- och sjukvård och som trädde i kraft årsskiftet 2017/2018. Lagen ersatte lagen (1990:1404) om kommunernas betalningsansvar för viss hälso- och sjukvård, vanligen benämnd betalningsansvarslagen (BAL).

Den nya lagens syfte är att främja en god vård och en socialtjänst av god kvalitet för enskilda som efter utskrivning från slutna vård behöver insatser från socialtjänsten, den kommunalt finansierade hälso- och sjukvården eller den landstingsfinansierade öppna vården. I lagen tydliggörs att verksamheter inom socialtjänst och öppen hälso- och sjukvård tidigt måste börja planera inför patientens utskrivning från slutna vård.

Lagen innehåller även bestämmelser om samverkan mellan landsting och kommun. Huvudmännen ska i samråd utarbeta gemensamma riktlinjer om samverkan och förväntas ingå överenskommelser med varandra om tidpunkt för kommunens betalningsansvar samt vilka belopp som ska betalas. Lagen innehåller bestämmelser om vad som ska gälla för kommuners betalningsansvar om en överenskommelse inte kommer till stånd. Dessa bestämmelser anger att en kommuns betalningsansvar inträder tre dagar efter att ett meddelande om att patienten är utskrivningsklar samt att det ersättningsbelopp som ska gälla för kommunens betalningsansvar motsvarar genomsnittskostnaden i riket för ett vårddygn i den slutna vården. Detta belopp räknas om årligen med hänsyn till utvecklingen av kostnader för vårdplatser i den slutna vården och meddelas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om detta belopp.

I Skåne slöts hösten 2017 en särskild överenskommelse om samverkan vid utskrivning från den slutna somatiska hälso- och sjukvården. Lagen omfattar också en övergångsbestämmelse som innebär att patienter i slutna psykiatrisk hälso- och sjukvård omfattas av särskilt regelverk för betalningsansvar under 2018. Om ingen särskild överenskommelse träffas mellan parterna gäller lagen, dvs 3 kalenderdagar efter utskrivningsklar, även för patienter inom slutna psykiatrisk hälso- och sjukvård, från och med 2019-01-01.

Förslag till ny överenskommelse

Kommunförbundet Skåne har i samverkan med Region Skåne tagit fram ett förslag till överenskommelse som omfattar både patienter i den slutna psykiatriska hälso- och sjukvården och den slutna somatiska hälso- och sjukvården.

Styrelsen

2018-09-21

Om ny överenskommelse antas innebär det att nuvarande överenskommelse, gällande den slutna somatiska hälso- och sjukvården som löper t o m 2019-03-31, upphör vid årsskiftet och ersätts av den nya gemensamma överenskommelsen fr o m 2019-01-01.

Överenskommelsens innebörd

Förslaget till ny överenskommelse baseras på samma beräkningsmodell som används under 2018 för utskrivningsklara patienter i somatisk slutenvård. Likaså kvarstår i förslaget till ny överenskommelse samma gemensamma målsättning om att en patient ska skrivas hem samma dag som patienten är utskrivningsklar oavsett vilken boendeform patienten har eller behöver. Målsättningen kvarstår också i förslaget till ny överenskommelse, att patienter ska vara på sjukhus när de behöver det av medicinska skäl, att undvikbar slutenvård och oplanerade återinläggningar ska minska samt att antalet dagar i slutenvård efter utskrivningsklar ska vara noll år 2021.

Beräkningsmodellen för kommunalt betalningsansvar baseras på en genomsnittsberäkning. Betalningsansvaret inträder när det genomsnittliga antalet dagar i slutenvård efter utskrivningsklar överskrider 2,80 kalenderdagar per kommun under en kalendermånad. I beräkningen görs ingen åtskillnad på om patienten vårdats i slutenvård psykiatrisk eller somatisk slutenvård.

Vid en analys av resultatet av de beräkningsunderlag som hittills redovisats av Region Skåne, förefaller förslaget att slå samman både somatik och psykiatri i en gemensam genomsnittsmo-
dell som det bästa förslaget. Dagar i en av vårdformerna överstigande 2,8 kalenderdagar kan då kvittas mot dagar i den andra vårdformen då patienten skrivits ut innan 2,8 kalenderdagar uppnåtts efter utskrivningsklar.

I de beräkningsunderlag för somatiken som skickats ut till kommunerna från Region Skåne avseende april och maj, framgår att inget betalningsansvar inträtt utifrån genomsnittsmo-
dellen, vilket det annars hade blivit om lagens 3-dagarsregel gällt (se bilaga underlag från Region Skåne avseende månaderna april, maj 2018).

Den ersättningsmodell som ska gälla för kommunens betalningsansvar per dag föreslås kvarstå och liksom i tidigare överenskommelse, vara det belopp som motsvarar genomsnittskostnaden i riket för ett vårddygn i den slutna vården. Detta belopp räknas om årligen med hänsyn till utvecklingen av kostnader för vårdplatser i den slutna vården och meddelas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om detta belopp. Den ekonomiska regleringen hanteras kommunvis och retroaktivt, den femte arbetsdagen påföljande månad.

Styrelsen

2018-09-21

Uppföljning

Antalet utskrivningsklara dagar följs månadsvis per kommun, både i central samverkan och i delregional samverkan i Skåne. En separat uppföljning ska också genomföras av vårdtillfällen där antal utskrivningsklara dagar på ett tydligt vis överskrider vad som överenskommits.

Skåne deltar även i de nationella uppföljningar som mäter följsamhet till, och effekter av, den nya lagen och de nya arbetssätt i den dagliga vården och omsorgen som den förutsätter.

Överenskommelsens varaktighet

Överenskommelsen omfattar perioden fr o m 2019-01-01 och gäller tillsvidare under förutsättning att Region Skåne och samtliga kommuner beslutat att anta överenskommelsen senast 2018-12-21. Om någon av parterna senast 30 september innevarande år väljer att säga upp överenskommelsen upphör överenskommelsen att gälla för samtliga parter från och med 1 januari påföljande år. Om överenskommelsen upphör att gälla inträder betalningsansvar enligt Lag (2017:612) om samverkan vid utskrivning från slutet hälso- och sjukvård.

Förslaget har kommunicerats i Kommunförbundet Skånes Beredning för hälsa och social välfärd, arbetsutskott samt i socialchefsrådet.

Förslag

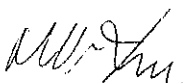
Styrelsen föreslogs besluta

att ställa sig bakom föreliggande förslag till överenskommelse mellan kommunerna i Skåne län och Region Skåne om samverkan vid utskrivning från slutet hälso- och sjukvård,

att rekommendera kommunerna att anta överenskommelsen, samt

att omedelbar justering sker av ärendet.

Styrelsen beslutar enligt ovan angivna förslag.

Överenskommelse mellan Region Skåne och kommunerna i Skåne län om samverkan vid utskrivning från slutna hälso- och sjukvård

Inledning

Överenskommelsen har sin grund i Lag (2017:612) om samverkan vid utskrivning från slutna hälso- och sjukvård som gäller fr.o.m. 2018-01-01 då lagen (1990:1404) om kommunernas betalningsansvar för viss hälso- och sjukvård upphävdes.

I 4 kap. 4§ anges att landsting och kommun i samråd ska utarbeta gemensamma riktlinjer till vårdgivare och till dem som bedriver socialtjänst avseende samverkan enligt lagen. I Skåne har gemensam processbeskrivning tagits fram och, med utgångspunkt från denna, har en Skåneövergripande *Rutin och vägledning för samverkan vid utskrivning från slutna hälso- och sjukvård* framarbetats.

I 4 kap. 5§ anges att landsting och kommun får träffa överenskommelse om att kommunens betalningsansvar ska inträda vid annan tidpunkt än det som anges i 5 kap. 4§ eller med annat belopp än det som bestäms enligt 5 kap. 6§.

Lag (2017:612) om samverkan vid utskrivning från slutna hälso- och sjukvård anger tydligt syfte och respektive parter ansvar, vilket ingående parter i denna överenskommelse enhetligt ansluter sig till.

Samverkan och gemensam målsättning

Grunden för samverkan inom områden där hälso- och sjukvårdsansvaret är fördelat mellan de skånska kommunerna och Region Skåne följer det beslutade "Avtal om ansvarsfördelning och utveckling avseende hälso- och sjukvård i Skåne, 2016-01-19" som gäller tills vidare från och med den 1 september 2016. Syftet är att säkra ett gott och jämlikt omhändertagande för personer som har behov av hälso- och sjukvårdsinsatser från både Region Skåne och kommunen. I avtalet fokuseras särskilt på utvecklingsområden såsom teambaserad vårdform för de mest sjuka, utveckling av insatser för tidvis sviktande, kompetensförsörjning och kompetensutveckling, utveckling av förebyggande arbetssätt och stöd för personer i riskgrupper, rehabilitering och hjälpmedelsförsörjning samt utveckling av E-hälsa och mobila IT lösningar. Utifrån dessa utvecklingsområden och föreliggande överenskommelse är den gemensamma målsättningen för hela utskrivningsprocessen att en patient, när alla samverkat och tagit sitt ansvar för planering och överlämnande av nödvändig information, skrivs hem samma dag som patienten är utskrivningsklar oavsett vilken boendeform patienten har eller behöver. Patienter ska vara på sjukhus när de behöver det av medicinska skäl. Särskilda målsättningar är att undvikbar slutenvård och oplanerade återinläggningar ska minska, samt att antalet dagar i slutna vård efter utskrivningsklar ska vara noll år 2021.

Överenskommelsens parter

Parter i denna överenskommelse är Region Skåne och var och en av kommunerna i Skåne vilka fortsättningsvis benämns som parter. Parterna utgörs därmed av Region Skåne och kommunerna Bjuv, Bromölla, Burlöv, Båstad, Eslöv, Helsingborg, Hässleholm, Höganäs, Hörby, Höör, Klippan, Kristianstad, Kävlinge, Landskrona, Lomma, Lund, Malmö, Osby, Perstorp, Simrishamn, Sjöbo, Skurup, Staffanstorp, Svalöv, Svedala, Tomelilla, Trelleborg, Vellinge, Ystad, Åstorp, Ängelholm, Örkelljunga samt Östra Göinge.

Mellan parterna gäller följande:

- Denna överenskommelse, som omfattar kommunalt betalningsansvar för utskrivningsklara patienter från såväl somatisk som psykiatrisk vård, gäller från och med 2019-01-01 under förutsättning att samtliga parter undertecknat eller på annat vis ingått denna överenskommelse senast 2018-12-21. I annat fall gäller Lag (2017:612) om samverkan vid utskrivning från slutna hälso- och sjukvård från och med 2019-01-01.
- Från och med 2019-01-01 och tillsvidare inträder kommunens betalningsansvar när det genomsnittliga antalet dagar i slutna vård efter utskrivningsklar överskrider 2,80 kalenderdagar per kommun under en kalendermånad och villkoren enligt Lag (2017:612) om samverkan vid utskrivning från slutna hälso- och sjukvård samt den gemensamt framtagna rutinen, Rutin och vägledning för samverkan vid utskrivning från slutna hälso- och sjukvård uppfylls.
  - Beräkning sker enligt följande: (**Genomsnittligt antal kalenderdagar minus 2,80**) multiplicerat med **Antal utskrivna patienter** multiplicerat med **Genomsnittskostnaden i riket för ett vårddygnet i den slutna vården**.

Ersättningsbelopp och fakturering

- Ersättningsbelopp för kommunens betalningsansvar per dag följer Lag (2017:612) om samverkan vid utskrivning från slutna hälso- och sjukvård (5 kap. 6§), vilket innebär att kommunen ska lämna ersättning för vård av utskrivningsklara patienter med det belopp som motsvarar genomsnittskostnaden i riket för ett vårddygnet i den slutna vården. Detta belopp räknas om årligen med hänsyn till utvecklingen av kostnader för vårdplatser i den slutna vården och meddelas av regeringen eller den myndighet som regeringen bestämmer får meddela föreskrifter om detta belopp.
- Underlag för fakturering under avtalstiden utgörs av ”Mina planer”. Den ekonomiska regleringen hanteras kommunvis och retroaktivt, med datauttag från Mina planer den femte arbetsdagen påföljande kalendermånad. I beräkningsunderlaget ingår alla patienter som är utskrivna aktuell månad och som uppfyller aktuella kriterier för inkludering. Beräkningsunderlag för fakturering ska finnas tillgängligt för parterna så att eventuella tvister om betalningsansvar undviks.

Uppföljning

Överenskommelsen i sin helhet ska följas upp och utvärderas. Utifrån resultatet av denna uppföljning och utvärdering ska en förnyad diskussion angående eventuella behov av anpassning av överenskommelsen genomföras innan årsskiftet 2019/2020.

Antalet utskrivningsklara dagar kommer att följas månadsvis per kommun, både i central samverkan och i delregional samverkan i Skåne. En separat uppföljning ska

genomföras under 2019 av vårdtillfällen där antal utskrivningsklara dagar på ett tydligt vis överskrider vad som överenskommit för år 2019. Skåne deltar även i de nationella uppföljningar som mäter följsamhet till, och effekter av, Lag (2017:612) om samverkan vid utskrivning från slutna hälso- och sjukvård och de nya arbetssätt i den dagliga vården och omsorgen som den förutsätter.

Överenskommelsens ikraftträdande och varaktighet

Denna överenskommelse, som gäller från 2019-01-01 och tills vidare, ersätter ”Överenskommelse mellan Region Skåne och kommunerna i Skåne län om samverkan vid utskrivning från slutna vård, 2017-11-24”. Var och en av parterna i denna överenskommelse kan påkalla behov av revidering via Centralt samverkansorgan. Om någon av parterna senast 30 september innevarande år väljer att säga upp överenskommelsen upphör överenskommelsen att gälla för samtliga parter från och med 1 januari påföljande år. Om överenskommelsen upphör att gälla inträder betalningsansvar enligt Lag (2017:612) om samverkan vid utskrivning från slutna hälso- och sjukvård.

Avvikelser och tvister

För hantering av eventuella avvikelser, brister i uppfyllelsen av åtaganden eller tvister om tolkningen av överenskommelsen gäller samma åtgärdsstrappa som i *Avtal om ansvarsfördelning och utveckling avseende hälso- och sjukvård i Skåne, 2016-01-19*.

.....
Ort och datum

.....
Ort och datum

.....
Underskrift

.....
Underskrift

.....
Namnförtydligande

.....
Namnförtydligande

Regionstyrelsens ordförande

.....
Titel

Region Skåne

.....
Kommun

TJÄNSTESKRIVELSE

Datum 2018-11-14 Dnr 2018/272
Hid

Vård och omsorgsförvaltningen
Gunilla Lynghed
Administrativ chef vård och
omsorgsförvaltningen

Skrivelser von november 2018

Vård och omsorgsförvaltningens förslag till beslut

Ärendet läggs till handlingarna.

Sammanfattning av ärendet

För vård- och omsorgsnämndens kännedom föreligger följande skrivelser, beslut och meddelande:

Ej sekretess:

Beslut KF 2018-06-13 Avgifter inom vård och omsorg från 2019
Beslut KF 2018-09-26 Handlingsplan mot våldsbejakande extremism
Beslut KF 2018-10-24 Delårsrapport 2 2018
Beslut KF 2018-10-24 Rapportering av ej verkställda beslut.
Beslut KSAU 2018-10-03 Samordnad varudistribution
Beslut KSAU 2018-10-03 Uppföljning av vård- och omsorgsnämndens ekonomi

Från Stadsbyggnadsförvaltningen Inbjudan Bäckadal

Protokoll Brukar och anhörigråd SÖSK 2018-09-24

Från SKL Information om förslag på gemensam finansiering för en långsiktig kunskapsstyrning inom socialtjänstens verksamheter

Från SCB Utjämnning av LSS-kostnader mellan kommuner, utjämningsåret 2019, preliminärt utfall

Minnesanteckningar Kommunala Tillgänglighetsrådet 2018-09-11

Sekretess:

Från Förvaltningsrätten:

Dom avseende överklagat beslut avseende avslag på ansökan om ledsagning för inköp p g a hotfull granne. Förvaltningsrätten avslår överklagandet.

Från Förvaltningsrätten:

Dom avseende överklagat beslut avseende avslag på ansökan om särskilt boende. Förvaltningsrätten avslår överklagandet.

Från Förvaltningsrätten:

Avskrivning av mål och återlämnande till nämnden för prövning om överklagan inkommit i rätt tid.

Vård och omsorgsförvaltningen

Gunilla Lynghed

Administrativ chef vård och omsorgsförvaltningen

0416-27234

TJÄNSTESKRIVELSE

Datum	Dnr
2018-11-16	2018/275
	Hid

Vård och omsorgsförvaltningen
Eva Gustafsson
förvaltningschef

Information Von november 2018

Vård och omsorgsförvaltningens förslag till beslut
Informationen läggs till handlingarna.

Sammanfattning av ärendet
Information om aktuella frågor.

Vård och omsorgsförvaltningen

Eva Gustafsson
förvaltningschef
0416-27180